

EVANGÉLIKUS Életo

Sikerre ítélt
ceglédi gyülekezet

Házasság
a tudománnyal

Jeszenszky Péter
elszalad
Wittenbergbe

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 82. évfolyam, 25-26. szám | 2017. július 2. | Evangélikus.hu

MEGJELENT

Luther I.

Színes magyar animációs film

Játékidő: 5x13 perc | Képarány: 16:9

Rendező, művészeti vezető: **Richly Zsolt**

Forgatókönyvíró: **Lackfi János**

LKF 001 • 136x190 mm • DVD-tokban

ISBN 999-954-9909-00-2

Luther, amint gyermekként diót csen a kamrából. Luther, az eminens diák. Luther, az éjszakákon át gyötrődő szerzetes. Luther, a lángoló szavú igehirdető. Luther, a tisztos családfő, aki nemcsak népes családját, de a wittenbergi diákságot is maga köré vonzza...

A kalandos életút állomásait végigjárva szembesülhetünk a korabeli drámai eseményekkel, elgondolkodhatunk a máig ható tanulságokon, a sorozat humorának és friss grafikai stílusának köszönhetően pedig tartalmas szórakozásra is számíthat a néző. Családi moziként, iskolai tanórára és gyülekezeteinknek egyaránt szeretettel ajánlom ezt a nagyszerű sorozatot, amelyben minden korosztály megtalálhatja a maga nézőpontját.

Fabiny Tamás püspök

A Luther életét feldolgozó tízrészes animációs sorozat 1–5. részét tartalmazó DVD 2500 Ft-ért megvásárolható a Luther Kiadó webáruházában.

Evangélikus könyvesbolt: 1081 Budapest, Kiss József u. 2/a

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között

www.lutherkiado.hu/bolt • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

Előre- és visszatekintve

Az ember már csak olyan, hogy a jó dolgokról szeret beszélni, a bajról pedig – amíg teheti – inkább hallgat.

Ami Cegléden történik, az például jó. Nagyon jó. Egy fiatal, energikus, ötletekkel teli lelkész, Szlaukó Orsolya épülő, lélekben és lélekszámban is gyarapodó gyülekezetet plántál a Pest megyei városban. Gyarapszik a hittanosok közössége, pezseg a kulturális élet, és ami hosszú távra is reményt ad: a gyülekezet gerincét a fiatal, kisgyermekes családok adják. És ahogy mondani szoktuk: az az igazán jó evangélikus, akinek a gyermekei is evangélikussá válnak. De ebben az esetben végképp nem az úgynevezett „vízszintes” vallásgyakorlásra gondolunk, amikor az ember életében csak kétszer kerül kapcsolatba a lutheránus közösséggel: először, amikor a keresztség alá tartják, másodsor pedig, amikor a lelkész a temetőben búcsúztatja. Ceglédi ri-

portunk azt üzeni: van remény arra, hogy ott ne ebbe az irányba menjenek a dolgok.

Amiről D. dr. Harmati Béla nyugalmazott püspökünk beszél, az rossz. De vele együtt mi is úgy véljük: növeli, aki elfedi a bajt. Néhány héttel ezelőtt Lehel László evangélikus lelkésznek, az Ökumenikus Segélyszervezet vezetőjének drámai vallomását olvashatták arról, hogyan szervezte be öt ügynöknek a kommunista állambiztonság. Utána Mirák Katalin, egyházunk tényfeltáró bizottságának tagja mondta el, milyen nehézségekkel találkoznak a kutatók az egyházi személyek ügynökmúltjának feltárása közben, most pedig Harmati püspök vall arról, hogyan élte meg életének azt a szakaszát, amikor együttműködött az elnyomó állam titkosszolgálatával. Gondolatait Pröhle Gergelynek, egyházunk országos felügyelőjének a jegyzete egészíti ki.

Ha már szó esett közös múltunk máig kísértő árnyairól, beszéljünk arról is, hogy a múltból erőt is meríthetünk, Isten ígéjének szilárdan álló köveire jövőt is építhetünk. A háromszáz éves tabi gyülekezetben készült riportunk többször is idézi Szemerei János püspök szavait: egyáltalán nem magától értetődő tény az, hogy a reformáció indulása után ötszáz évvel is állnak még hazánkban evangélikus templomok, és működnek gyülekezetek. Az egyház valójában a hívek lelkében épül. A hitet és az összetartozás érzését a vérzivataros évszázadok sem tudták kiölni belőlünk.

A reformáció indulásának jubileumára emlékezve mindig jusson eszünkbe, hogy az ötszázadik esztendőnél csak egy fontosabb van: az ötszázegyedik. Ha azt is lesz erőnk együtt, kitartó hitben megélni, akkor reménnyel tekinthetünk az ötszázkettedik elé is.

■ I. L. L.

A szomszédokkal kezdődött

Barcsik Zoltán nem evangélikus családból származik. Gyermekkorában látta, hogy a szomszédai minden vasárnap templomba mentek, és ő is velük akart menni. Így kezdődött, most július 1-jétől

pedig már – miután elvégezte az Evangélikus Hit Tudományi Egyetemet – felszentelt lelkész. A fiatalok megszólításáról, az együtt éneklés örömeiről is beszél.

18. oldal

Isten és az ember csöndje

Hallásból ered a hit, vagyis ehhez valakinek beszélnie kell. De megtalálhatják-e a helyüket a keresztyén gyülekezetben azok, akik szívesebben hallgatnak? Kovács Barbarának a *Kötőszó*

blogon megjelent írása szerint a hallgatás hozzásegíthet, hogy a hangoskánál mélyebben tudjunk magunkba nézni, és ott többet láthassunk meg Istenből.

33. oldal

Fut, mert nem tehet mást

Jeszenszky Péter futva indul Wittenbergbe. Pedig mehetne autóval vagy éppen busszal is, de ő inkább ezt a kivételes erőfeszítést választotta. A férjkorában már jócskán benne járó, tiszteletet parancsoló sportteljesítményeket maga mögött tudó ultrafutó azt mondja: a maga módján akarja felhívni a fiatalok figyelmét arra, hogy a reformáció üzenete ma is él. Luther Márton szavainak parafrázisával vallja a sportember: futnia kell, nem tehet egyebet. Hívja a táv, neki minden megpillantott horizontról az jut eszébe, hogy sürgősen el kellene odáig futni. És ő elfut, bármilyen távoli legyen is az a horizont.

34–35. oldal

Láthatóan evangélikus

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Hegedűs Lajosné, Mária nyugdíjas – Veszprém. Apai ágon tősgyökeres evangélikus családba születtem; édesanyám nem volt evangélikus, de aztán ő is azzá lett. Tízen voltunk testvérek. Amikor a hit gyakorlásáért az embert büntették, édesapám akkor is elvitt minket a templomba. Mondhatom: belenőttem a lutheránusságba.

Budapestre kerültem egyetemre, ahol megismerkedtem egy teológussal, később evangélikus papné lettem. A férjemnek tíz év lelkészi szolgálatot követően – egészségi állapota miatt – más szolgálatot kellett vállalnia. Négy gyermekünk van. Igyekeztünk őket is az evangélikus hitben nevelni. Magam ökumenikus gondolkodású vagyok. Szeretem az ökumenikus istentiszteleteket, sőt olyan imakörbe is járok, ahol felekezettől függetlenül együtt imádkozunk a családjainkért.

A veszprémi gyülekezetet otthonomnak tartom. Öröm oda menni, boldogság ott lenni. Az Isó lelkész házaspár az istentiszteleteken és a bibliáórákon túl ismeretterjesztő alkalmakat is szokott tartani, volt, hogy Luther életét és tanait ismerhettük meg részleteiben is általuk.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a lathatoan.reblog.hu és a [facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

GYÁSZJELENTÉS

Mély fájdalommal és megrendüléssel értesítjük mindazokat, akik ismerték és szerették, hogy Oswald Zoltán okleveles vegyész mérnök június 14-én, életének 86. évében türelemmel és derúval viselt hosszú betegség után örökre megpihent. Drága halottunktól július 21-én, pénteken 15 órakor az evangélikus egyház szertartása szerint a Kelenföldi Evangélikus Egyházközség templomában (Budapest XI., Magyar István u. 1–3.) búcsúzunk, hamvait az altemplom urnatemetőjében helyezzük végső nyugalomra. Gyászolják: felesége, Éva; gyermekei, Ildikó és Zoltán; unokái, Tamás és Zoltán; feleségeik, Júlia és Andrea; sógornői, unokahúga, unokaöccsei, keresztgyermekai, szerető rokonai, barátai, egykori iskolatársai és munkatársai. Soha nem múló szeretettel őrizzük emlékét! Levél-/táviratcím: Oswald Zoltánné, 1115 Budapest, Fejér Lipót u. 34. E-mail: ildiko.oswald@gmail.com.

ORATIO OECUMENICA

Mennyei jó Atyánk! Hálás szívvel állunk most előtted, köszönjük, hogy ma is együtt lehettünk, hallgathattuk igédet, énekelhettük dicséretedet! Köszönjük jóságodat és szeretetedet, amellyel naponként kísérsz minket utunkon! Megmutattad nekünk, hogy mi is az igazi szeretet: életedet adtad értünk. Tudjuk, hogy nem ezt kívánod most tőlünk, de add meg szívünkbe az akaratot, hogy ezt a végtelen szeretetet mi is tovább tudjuk adni embertársainknak. Szeretnénk, ha látszana rajtunk, a cselekedeteinken, a gondolkodásunkon, hogy hozzád tartozunk.

Könyörgünk hozzád a világegyet, amelyet otthonunknak nevezhetünk. Kérünk, őrizd meg minket attól, hogy csak saját érdekeinket nézve, a fejlődést, a technikát, a tudományt előtérbe helyezve pusztítsuk a teremtettséget.

Könyörgünk hozzád békességért. Add, hogy népek és nemzetek, kultúrák és vallások megtalálják a közös hangot. Óvj meg minket a háborúktól, a viszályoktól. Add bölcsességedet azoknak, akiknek hatalmat adtál, hogy a te akaratod szerint töltsék be hivatásukat.

Könyörgünk egyházunkért, gyülekezetünkért. Elevenítsd meg közösségünk életét, tedd vonzóvá alkalmainkat, hogy egyre többen otthonra találjanak nálunk. Add, hogy a széthúzás, a veszekedés ne kapjon hangot, hanem együtt, egymást segítve éljük mindennapjainkat. Add, hogy mindannyian a te munkatársaid lehessünk, a te jó ügyedet képviseljünk mindennap.

Könyörgünk családunkért, szeretteinkért. Adj hűséget a házastársaknak, elfogadást a különböző generációknak. Kérünk, őrizd meg minket szeretetedben. Gyógyítsd meg a beteget, vigasztald a sírókat! Adj erőt azoknak, akik megfáradtak az élet feladatai között.

Mennyei Atyánk, kérünk, formáld életünket, vezesd lépteinket, hallgass meg minket! Ámen.

Szentháromság ünnepe után 3. vasárnap

1Pt 5,6-11

Vigasztaljátok népemet!

Valóságos bajainkban és szenvedésünkben vigasztal minket Isten ezzel az igével. Aki valóságos bajban van, azt lehet vigasztalni. Aki csak panaszkodik, az nem akar megvigasztalódni, mert ő szenvedni és panaszkodni szeret. Nincs is miért vigasztalni. Aki viszont bajban van és szenved, annak nagyon jó, ha szeretettel és figyelemmel megszólítják. Valóságosan enyhül a fájdalma. Hát még ha Isten szólítja meg azzal a szándékkal, hogy erősítse és vigasztalja!

Azt vegyük hát észre, hogy Isten ma hozzánk hajol, hogy igazi bajainkban és szenvedésünkben vigasztaljon és erősítsen. Ez a mai ige legfőbb mondanivalója.

Ki törődik velem? Hogyan vigasztal Isten? Az első helyzet, amelyet a mai ige elénk tár, az életérzés, amikor elborítanak a gondok, és senki sem törődik velünk. Magunkra maradunk. Senkinek se fáj, ami nekünk. Nem érdeklődik senki, észre se vesznek semmit. A magány minden bajt megsokszoroz. Ebben a helyzetben üzeni nekünk az ige: Ne higgyük, hogy egyedül vagyunk! Istennek gondja van ránk. Törődik velünk. Neki nem mindegy! Szólítsuk meg őt, hagyjuk rá a gondjainkat! Mert az első dolog, amelyet ma tudomásunkra hoz, hogy neki gondja van ránk.

Ragadozó. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a gonosz kiiktatódik az életünkől. Nemcsak emberi gonoszság vagy rossz szándék létezik, hanem van a gonosznak olyan ereje is, amely túlnő az embereken. Ha arra a borzalomra gondolunk, ami Szíria vagy Irak területén vagy akár egyiptomi kopt templomok ellen történik, akkor azt érezzük, valami nagyobb erő dolgozik itt, ami messze felülmúlja az emberi gonoszság összességét. A keresztény ember bizony számol az emberfeletti gonosz jelenlétével.

A mai ige oroszlánként ábrázolja ezt a felfoghatatlan gonoszt. Ragadozóként, amely prédára vár. Számoljatok vele, legyetek józanok! – szólít fel minket az ige. A másik felszólítás pont emiatt megdöbbentő: álljatok ellen ennek a gonosznak! Lehetséges ellenállni? Hogyan történhet ez? A keresztény ember szilárdan hiszi, hogy Isten minden emberfeletti gonosznál erősebb. Ez hitet és szilárdságot ad nekünk a legnagyobb bajban is. A lelkünket nem lehet összetörni, mert azt a mindennél erősebb Isten tartja kezében.

Együtt. A keresztény embernek nehéz időkben mindig is volt egy többleterőforrása. A szenvedés összeköt a szenvedő Krisztussal. Megmagyarázhatatlan, de ez olyan közösségbe kapcsol, amelyben árad az erő és a vigasz. Ez a közösség bővül ki a mai igében: ha szenvedtek, gondolatok azokra a testvéreitekre, akik Krisztus nevéért szenvednek. Olyan közösségbe fogtok kerülni, amely megerősít és megvigasztal.

Nem szabad csak szájalommal gondolnunk üldözött, szenvedő keresztény testvéreinkre, nem szabad azt gondolnunk,

hogy ők szegény vesztesek. Tudni kell, hogy őket a szenvedő Krisztus egy egészen különleges, szent közösségbe öleli. És ha igazi fájdalom vagy baj ér, akkor minket is befogad ez a közösség, és enyhül a fájdalmunk.

Távlat. A szenvedésbeni közösség ugyanis túlmutat önmagán. Ugyanaz a közösség fel fog állni Isten országában, a megdicsőült Krisztus asztalánál. Mert Isten nem örök szenvedésre, hanem örök dicsőségre hívta el övéit, s ennek az örök életnek a fényében minden baj átértékelődik: rövid szenvedésnek tűnik az örök dicsőség fényében.

ENGLISH-LA RABBYA.NET

Síró apáca a koptok lerombolt székesegyházában – Kairó, 2016

Isten ereje most abban mutatkozik meg, hogy megszilárdít és megerősít minket, bármilyen körülmények között éljünk is. Akkor pedig láthatóvá válik hatalma a maga teljességében, és örömmel fordítja a szenvedést. Fogadjuk hát el Isten vigasztalását, amely itt felfoghatatlan erőt ad, ott pedig örök dicsőségben részesít.

■ SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA

Imádkozzunk! Azokért a testvéreinkért könyörgünk, akiket maga alá gyűr a gonosz. Akik nevéért szenvednek, Urunk, vagy eltörpítjük őket a pusztulás és a halál. Adj reményt nekik és nekünk, mutasd meg, hogy van vigasz itt, és van élet odaát, a te országodban. Vigasztalj minket ezzel a reménységgel. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 2.) *Semmit ne tegyetek önzésből, se hiú dicsőség-vágyból, hanem alázattal különbnek tartsátok egymást magatoknál.* Fil 2,3 (3Móz 19,13a; Lk 15,1–3.11b–32; 1Tim 1,12–17; Zsolt 12) Az apostol nem a cselekedetekkel foglalkozik, hanem azok mozgatórugójával. Valóban fontos feltennünk a kérdést, hogy mi indít egy-egy tetterre. Gyakran a legkiválóbbnak beállítottakat is csak az önzés és a dicsőségkeresés ösztönzi. Ezzel szemben Isten rendje szerint egymást kell különbnek tartanunk. Ez nem a saját értékeink lebecsülését követeli meg, hanem éppen az Istentől kapott értékekkel a másik szolgálatát, a közösségben a kölcsönös alárendeltséget, a másik hiányosságának kipótlását jelenti.

Hétfő (július 3.) *Azt gondoltam: nem törődöm veled, nem szólok többé az ő nevében. De perzselő tűzzé vált szívemben.* Jer 20,9 (ApCsel 4,20; Lk 7,36–50; ApCsel 13,44–52) A próféta nem pusztán lustaságból akarta elhallgatni Isten ígését: az gyalázatot és gúnyt szerzett neki. Minket nem üldöznek az evangélium miatt, de ma sem ez a legnépszerűbb üzenet, sokszor minket is megvetéssel, gúnnal akarnak rávenni arra, hogy más képviseljünk. A próféta viszont arra jutott, hogy könnyebben elviselhető az emberek gúnyolódása, mint az ige elhallgatásából következő belső feszültség. Istentől az ajándékokat, a vele való találkozást, az ő üzenetét továbbadásra, megosztásra kaptuk. Ha nem így élünk vele, nem válik a javunkra.

Kedd (július 4.) *Jézus azonban magához hívta őket, és így szólt: Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa.* Lk 18,16 (5Móz 32,7; Bír 10,6–16; ApCsel 14,1–7) A mi szavainknak gyakran korlátokat emelő, Jézuséinak korlátokat romboló hatásuk van. Eltávolítják az akadályokat a vele való találkozás elől. Nála mindenkinek, még a legkisebbeknek, leggyengébbeknek is van helyük. Nem azért, mert a kisgyermek tisztábbak, méltóbbak lennének hozzá, hanem éppen mert kiszolgáltatottak, rászorulnak a segítségre, mindent ajándékként fogadnak. Annak adja Jézus a nagy találkozás ajándékát, aki kicsinek tudja magát Isten előtt, és mindent tőle vár.

Szerda (július 5.) *Tudom, merész dolog, hogy szólok az én Uramnak, bár én csak por és hamu vagyok.* 1Móz 18,27 (Kol 4,2; Mik 7,7–9.18–20; ApCsel 14,8–20a) Imádságunk nem egyenlő felek párbeszéde. Fontos tudatosítanunk, hogy a mindenség Urával van dolgunk. Jézus mégis arra a merészségre biztat minket, hogy a végtelen rangkülönbség ellenére bensőséges, családi hangon szólíthatjuk meg Istent. A Biblia nem beszél olyan alanyi jogon járó emberi méltóságról, amely feljogosítana Istent

számonkérésére, a tettei feletti ítélkezésre. A velünk született alaphelyzet Istennel szemben: a bűnös és a tiszta, a kicsi és a nagy ellentéte. Ez a hatalmas távolság csak Isten kegyelméből tűnik el.

Csütörtök (július 6.) *Mária ezt mondta: Hatalmas dolgot cselekedett karjával, szétszórta a szívük szándékában felfuvalkodottakat.* Lk 1,51 (Ézs 43,13; Mt 18,15–20; ApCsel 14,20b–28) Nemcsak Mária mondta ezt, mi is ezt mondhatjuk. Isten ugyanis nemcsak az ő életében cselekedett így. Ő mindig a kicsi, a szegény és elnyomott pártjára áll, a hatalmaskodókkal pedig szembe fordul. Isten ezzel nem felforgatja a világot, hanem éppen helyreállítja a rendet. Hatalmas vigasztalás ez: hogy van nagyobb Úr azoknál a történelemszereplőknél és személyeknél, amelyekről és akikről úgy érezzük, hogy a markukban tartanak bennünket. Cselekvő Istennünk van, aki a mi életünkben sem tűri vég nélkül az elnyomást és a kiszolgáltatottságot.

Péntek (július 7.) *Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.* Lk 19,10 (Zsolt 62,10; Gal 3,6–14; ApCsel 15,1–21) Gyakran érezzük magunkat vesztesnek. De olyan Urunk van, akinek az az akarata, hogy ne kallódjunk el, ne vesszünk el. És nemcsak akarja ezt, hanem tesz, tett is azért, hogy ne legyünk vesztesek. Azért veszett el Jézus, hogy nekünk ne kelljen. Bár sok minden az elkallódás irányába sodor bennünket, Jézus miatt nem kell elvesznie az emberi életnek. Aki öhozzá tartozik, az sohasem veszhet el, sem földi hanyattatásokban, sem a halálban.

Szombat (július 8.) *Az apa viszont ezt mondta szolgálóinak: Hozzátok ki hamar a legszebb ruhát, és adjátok rá, húzzatok gyűrűt az ujjára és sarut a lábára! Hozzátok a hízott borjút, és vágjátok le! Együnk, és vigadjunk, mert ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott.* Lk 15,22–24a (Zsolt 118,24; Jón 3,1–10; ApCsel 15,22–35) A szolgálók jártak mezítláb, a legszebb ruha, a gyűrű és a saru a megtiszteltetés és a hatalom jelképei. A fiú azt várta, hogy az apja talán béresnek visszafogadja. Ehelyett számára elképzelhetetlen fogadtatásban van része. Amit Isten ad, az messze jobb annál, mint amit el tudnánk képzelni. Aki teremtett minket, nem olyannak szánt, amilyenek vagyunk, ahogyan élünk. Meg akar változtatni, át akar öltöztetni minket. A vele való találkozásban megszabadulhatunk a bűn, a reménytelenség és a kiszolgáltatottság rongyos ruhájától, mert el van készítve számunkra az új élet, az igazság és a szentség ruhája.

■ TÓTH KÁROLY ISTVÁN

HIRDETÉS

EVANGÉLIKUS Élet | FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

A hónap igéje

Ki ne szeretne gazdaggá lenni? Sokan álmodoznak jól fizető állásról, lottónyereményről. Sokan gondolják úgy, hogy az anyagi gazdagság boldoggá tenné őket. Pál apostol a filippibeli gyülekezetnek másban határozza meg a boldogság elérését. Azt írja, hogy gazdagodjatok – de nem anyagiakra gondol, hanem a szeretetre. Gazdagodjék bennetek a boldogság útja.

*Imádkozom azért,
hogy a szeretet egyre
inkább gazdagodjék
bennetek ismerettel
és igazi megértéssel.*

(Fil 1,9)

Áder János köztársasági elnök 2016-os újévi beszédében azt mondta: „Mi az, ami egy szorongással teli időszakban segítséget nyújthat nekünk? Mi az, amire biztos támaszkodhatunk? [...] legyen a mi iránytűnk: a szeretet.”

Nos, a mi iránytűnknek valóban a szeretetnek kell lennie. Hiszen aki szeret, az gazdag. Aki szeret, az erős. Aki szeret, annak békessége van. Aki szeret, az az Istenel van közösségben, mert Isten maga a szeretet. Így érthető, hogy miért azt kéri imádságában Pál az ő kedves filippibeli gyülekezte számára, hogy gazdagodjék bennük a szeretet. Mert szeretetben gazdagodni annyi, mint Istenben gazdagodni.

Amikor Pál ezt a levelet írja, börtönben van. Sorsa bizonytalan, még az is lehet, hogy halálra ítélik, és kivégzik. Mégsem magával törődik, nem magáért imádkozik. Hanem mintegy lelki hagyatékként szeretett filippibeli testvéreiért könyörög Istenhez. Azért, hogy gazdagodhassanak a szeretetben, Isten megismerésében, akaratának megértésében.

Mit szoktunk mi kérni szeretteink, gyermekeink, unokáink számára? Egészséget? Sikert? Boldogságot? Mit tartunk a legfontosabbnak? Pál apostol imádsága arra tanít, hogy a legfontosabb, a legnagyobb érték, amelyet szeretteink számára kérhetünk, az, hogy gazdagodjanak a szeretetben. Hiszen ahogyan János apostol írja levelében, aki a szeretetben marad, Istenben marad, mert Isten lényege éppen a szeretet.

De kérdezhetjük: hogyan gazdagodhatunk a szeretetben? Lehet felszólításra szeretni? Aki ezt kérdezi, az azért téved, mert a szeretetet azonosítja az érzellemmel.

Pedig a szeretet nem vagy legalábbis nem csak érzelem. A szeretet elhatározás, akarati hozzáállás, döntés. Odaforulás a másik emberhez akkor is, ha az számunkra nem szimpatikus, ha megbántott, ha ellenséges. Mégis szeretni akarom, mert az én Uram, Jézus azt mondta: szeressétek az ellenségeiteket is. És ha csak azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, mi különbség van köztetek és a pogányok között? Kereszténynek, Jézus követőjének lenni tehát azt jelenti, hogy gazdagodunk a szeretetben.

Mindenke a titka, forrása pedig az, hogy Jézusban az Isten gazdagon szeret bennünket. Gondoljunk arra, hányszor bántottuk meg őt, hányszor követtünk el bűnt, hányszor tagadtuk meg! És ő mégis mindig, újra és újra megbocsátott, visszafogadott, szeretetével új kezdet lehetőségét adta nekünk. Isten Jézusban kiáradó szeretete hordoz minket, és ez a szeretet táplálja, gazdagítja a mi szeretetünket is. Nem érzelmek kérdése tehát a szeretet, hanem hit és akarat kérdése.

Ezért kérheti Pál apostol imádságában, hogy a filippibeli keresztényekben és bennünk is gazdagodjék a szeretet. Legyen ez a mi imádságunkká, önmagunk és szeretteink számára!

■ BALICZA IVÁN

HIRDETÉS

KÖTŐSZÓ
Evangélikus közéleti blog

- Társadalom és egyház
- Kereszténység és közélet
- Krisztus és a 21. század
- A világ (nem csak) lutheránus szemmel

Kötőszó – Rákérdez,
következtet, összekapcsol.

Olvassa, kövesse és ossza meg!

kotoszo.blog.hu

A reformátor magánélete

Luther-estet tartottak a Magyar Nemzeti Múzeumban

Bóra Katalin és Luther Márton kézfogójának évfordulóján került sor a Magyar Nemzeti Múzeumban egyházunk országos irodája gyülekezeti és missziói osztályának Luther életét és gondolatait feldolgozó nagyszabású estjére, amely nemcsak a reformáció korát, hanem máig ható üzenetét is az érdeklődők elé tárta.

Közel negyven településen lesz látható és hallható a Luther-est

A reformáció emlékévé egyik legérdekesebb produkcióján vehetett részt a látogató a Magyar Nemzeti Múzeumban: az *Ige-idők – A reformáció 500 éve* című kiállítás kísérőrendvényeként színvonalas zenés est ismertette meg az érdeklődőket Luther Márton életével és tanításával.

Balogh Éva, Bárdossy Tamás és Németh Zoltán előadásában olyan különle-

ges összeállítás hangzott el Luther szövegeiből, amely egyszerre mutatta be a reformátor életét, gondolkodását és a kort, amelyben élt. A Völgyessy Szomor Fanni énekesnő előadásában felcsendülő – a szövegekkel szoros dialógust alkotó – énekek pedig lehetőséget adtak arra, hogy imádságokká váljanak. Találkozhattak a jelenlévők Luther eislebeni gyermekkorával, a búcsúcedulák elleni

fellépésével éppúgy, mint a worms-i birodalmi gyűlésen tanúsított hitvalló kiállításával.

„Itt állok, másként nem tehetek” – hangzott a híres mondat, mely az előadásban különös értelmet nyert: a lutheri szövegek ugyanis olyan összeállításban kerültek a nézők elé, mely feltárta, hogy a reformátor a Szentíráshoz való elkötelezett hűségével és a Biblia mellett való szüntelen kiállással miként mutatott példát a hit igaz megvallására. Ennek szellemében csendült fel evangélikus himnuszunk, az *Erős vár a mi Istenünk is*, amelyet nemcsak az előadók énekeltek, hanem örömmel csatlakozott hozzájuk a közönség is.

Mivel a rendezvény az *Ige-idők* című kiállításához kapcsolódott, szólnunk kell arról is, hogy az előadásban 16. századi gondolatokkal és üzenetekkel találkozhatott a néző, mégis, ki-ki könnyen belehelyezkedhetett, és felismerhette benne a jelenre is utaló aktuális kijelentéseket. A darab ugyanis úgy mutatja be a lutheri örökséget, hogy elsősorban nem a múlt-ról, hanem a Szentírás melletti örök érvényű kiállásról szól.

Az est másik különlegessége az volt, hogy nemcsak a hitvalló reformátor alakja, hanem a férj, a családapa és az idősebb Luther Márton is megelevenedett. Egyebek mellett megismerhettük Luthernek a házasságról, a zenéről és az elmúlásról szóló gondolatait is.

Balogh Éva, Völgyessy Szomor Fanni, Bárdossy Tamás és Németh Zoltán előadásáról elmondhatjuk, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum 2017. június 13-án méltón ünnepelte meg Luther Márton és az egykori apáca, Bóra Katalin 1525. június 13-án Wittenbergben tartott kézfogóját.

A Luther-esttel kapcsolatban Németh Zoltán, a gyülekezeti és missziói osztály vezetője elmondta, hogy az előadást már több templomban bemutatták, a jövőben pedig – az emlékévé alkalmából – közel negyven településen lesz majd látható és hallható.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Balról: Völgyessy Szomor Fanni, Balogh Éva, Bárdossy Tamás és Németh Zoltán

■ GALAMBOS ÁDÁM

Fődíjas evangélikus múzeum

Három díjat adományozott az Evangélikus Országos Múzeumnak (EOM) idei gyűlésén az International Council of Museums (ICOM) múzeumi filmekkel és digitális alkalmazásokkal foglalkozó szakbizottsága.

A múzeumokat és közgyűjteményeket tömörítő nemzetközi szakmai szervezet múzeumi filmekkel és digitális alkalmazásokkal foglalkozó bizottsága ezüstéremmel tüntette ki a budapesti Evangélikus Országos Múzeum állandó kiállításán látható, virtuális templomot bemutató alkalmazást. A múzeum egyéb digitális tartalmait különdíjjal jutalmazták, s mindezeket túl az evangélikus múzeumnak ítelték az ICOM, a Múzeumok Nemzetközi Tanácsa szakbizottságának idei fődíját is.

Dr. Harmati Béla László, a múzeum vezetője a díjak átvételekor elmondta, hogy tíz országból összesen harmincnégy pályázat érkezett a megmérettetésre, amelyen a legjobb új múzeumi prezentációs megoldásokat és innovatív digitális tartalmakat értékelték. Mások mellett olyan jelentős intézmények is pályáztak idén, mint a moszkvai Tretjakov-képtár, illetve a Brazil Nemzeti Bank gyűjteménye.

A rangos nemzetközi mezőnyben egyébként a magyarok általában jól szerepeltek, ugyanis díjat nyert még a Magyarországi Református Egyház Biblia-

FOTÓ: KISS TAMÁS

Dr. Harmati Béla László kezében a fődíj, a szerecsen király. 1704-ben kuruc csapatok támadták meg és zárták körül a várost. Az ostrom elhúzódott, ezért az egyik kuruc katona kitalálta, hogy arcát feketére mázolja felmászik a falon, és belülről beengedi a többieket. Amikor le akart ereszkedni a városfal túloldalán, nagy öröme tált egy kötelet, megfogta, hogy lecsúszzon rajta. Ez azonban a harangkötél volt: a harang megszólalt, a fickót elfogták, és szomorú véget ért. Ebből a legendából alakult ki Fekete Jankó figurája, aki a városháza órája alatt áll, és ő húzza meg a harangot minden órában.

múzeuma, a Csornai Múzeum és a Magyar Nemzeti Múzeum sárospataki Rákóczi Múzeuma is. Az ICOM idei konferenciája Uherský Brod (Magyarbród, Csehország) városában volt. A fődíj-

jat a mindenkori helyszín biztosítja egy olyan tárggyal, amely utal a városra – írták az Evangélikus Országos Múzeum Facebook-oldalán.

Forrás: Evangélikus Információs Szolgálat

Felvidéki evangélikus magyarok missziói napja

Egy évtized múltán újra Százdon találkozott június 17-én a felvidéki magyar evangélikusság. A sajkögömöri Cappella Polgári Társulás és a Százd-Ipolyszakállosi Evangélikus Egyházközség által szervezett missziós napon a gömöri, az Ipoly menti, a csallóközi és a mátyusföldi magyar hittestvérek találkoztak.

Az eseményre a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) képviselőiben is többen ellátogattak. Áhítatot tartott Ferenczy Erzsébet lelkész, az evangelizáció szolgálattevője pedig dr. Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke volt, aki igehir-

detésében – egyebek mellett – a hit összetartó erejét hangsúlyozta. Házigazdaként a missziós nap résztvevőit a százdi-ípolyszakállosi evangélikus gyülekezet lelképásztora, Hana Peničková, valamint a település evangélikus polgármestere, Szrna Zoltán köszöntötte. Az istentisztelet végén Ernst Lange *Kilenc kő* című mártíriumjátékát adta elő a sajkögömöri, a lökösi és a lekenyei gyülekezet tagjaiból létrejött csoport.

A szeretetvendégséget követően a helyi kultúrházban a házigazdák kulturális műsorral kedveskedtek a jelenlévőknek. A programot könyvbemutató és kiállítás is színesítette. Az országos

missziói nap úrvacsorás istentisztelettel zárult Balicza Iván nyugalmazott lelkész szolgálatával.

Mint azt az esemény egyik szervezője, Nagy Olivér alsószeli lelképásztor elmondta, a felvidéki magyar evangélikusok száma öt-tízezer fő közé tehető. A felvidéki magyar evangélikusság legnagyobb bázisa Gömörben van. Itt szintiszta magyar gyülekezetek is találhatóak, s a térségben – Lóczy Tibor sajkögömöri missziós munkatárs mellett – magyarországi evangélikus lelkészek is rendszeresen tartanak szolgálatot.

■ PÁSZTOR PÉTER

Forrás: felvidek.ma

Kívül-belül megújult a templom Magyarakeresztúron

Templomuk felújításának befejeződéséért adtak hálát június 11-én, Szent-háromság vasárnapján a vadosfai egyházközséghez tartozó magyar-keresztúri leánygyülekezet tagjai. Az ünnepi istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését, a liturgiában Mihácsi Lajos helyi helyettes lelkész működött közre.

FOTÓK: ADÁMI MÁRIA

„Nem azért építünk templomot, mert az Isten nem tudna hova menni. Azért építünk templomot, hogy nekünk legyen hova mennünk” – fogalmazott a meghívón szereplő íge, Ézs 6,3 alapján tartott

prédikációjában a püspök, és hozzátette: a közösség megélése azért fontos, hogy meg tudjuk osztani egymással a tapasztalatot, amelyet Istennel kapcsolatban átélünk.

A közgyűlésen Sümeghy Péter felügyelő köszöntötte a jelenlévőket, majd Kovács Imre gondnok ismertette a közösség és az ötvenegy évvel ezelőtt felszentelt templom történetét. Mihácsi Lajos lelkész beszámolt az elvégzett külső és belső felújításokról. Elmondta, hogy évekig tartó adománygyűjtés eredményeként sikerült eljutni a szükséges munkálatok teljes körű befejezéséhez, amelyek összköltsége meghaladta a hétmillió forintot. Ebből

elkészült többek között a külső és a belső festés, a hőszigetelő ablakok beépítése, a járólapozás, a villamos hálózat bővítése, valamint a lépcső és a járda átalakítása.

Mindez a Magyarországi Evangélikus Egyháztól kapott támogatás mellett főként a gyülekezet saját alapítványa által biztosított forrásból, valamint a helyi és elszármazott hívek által felajánlott adományok és önkéntes munka segítségével valósult meg. A gyűjtésre való felhívásban fontos szerepet játszott Büky Anna író.

A közgyűlés végén jókívánságait fejezte ki Mesterházy Balázs, a Soproni Egyházmegye esperese, Széles Sándor Győr-Moson-Sopron megyei kormány megbízott, illetve Ivanics Ferenc, a megyei közgyűlés alelnöke.

Az ünnepség a helyi kultúrházban tartott szeretetvendégséggel zárult.

■ AM

Missziói nap a Veszprémi Egyházmegyében

A somlószőlői egyházközséghez tartozó somlóvecsei leánygyülekezetben tartották a Veszprémi Egyházmegye idei missziói napját. A június 10-i alkalom a templomban Tamás-misével kezdődött, délután pedig többféle program várta az érdeklődő felnőtteket és fiatalokat.

Az interaktív elemekkel gazdagított istentiszteleten Weltler Gábor malomsoki lelkész hirdette Isten ígését. Zenével a Szivárvány együttes szolgált. A liturgiában Polgárdi Sándor esperes és Juhász Dénes helyi beosztott lelkész mellett a környező gyülekezetek lelkészei is közreműködtek.

„Ne csak a kövek, hanem a közösségek is épüljenek. Ne csak az infrastruktúra, hanem a gyülekezet is fejlődjön és erősödjék” – biztatta a templomot megtöltő hallgatóságot Hag 2,15–19 alapján tartott prédikációjában Weltler Gábor. A megtérés döntő változást jelent Isten és ember kapcsolatában. „A hamis alapokra épült életeteket, a hamis alapokra épült kegyeségeket össze kell törni, hogy a romokon

FOTÓK: ADÁMI MÁRIA

megjelenhessen valami új” – hangsúlyozta az igehirdető.

Az úgynevezett „imádságjárás” keretében lehetőség nyílt a templom belül

különböző helyszíneken személyes áldás és keresztelési emlékeztető áldás vételére, gyertyagyújtásra és az egyéni imakérések leírására is. Végül az úrvacsora közösségében lehetett együtt az egyházmegye jelen lévő népe.

Az istentiszteletet követően mindannyian átvonultak Márkus Gézának, a gyülekezet korábbi lelkészének síremlékéhez, ahol Szemerei János püspök a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület, illetve Polgárdi Sándor esperes az egyházmegye kosztóját helyezte el.

A kultúrházban elfogyasztott ebéd után Szemerei János előadását hallgathatták meg az érdeklődők a dunántúli evangélikusság ötszáz éves útjáról és jelenéről. A fiatalokat eközben közös éneklés, kézműveskedés és focibajnokság várta. A délután Polgárdi Sándor esperes úti áldásával ért véget.

■ – ADÁMI –

Ember és Isten hangján szól 1771 síp

Felszentelték a budavári templom új barokk orgonáját

Ünnepi istentiszteleten szentelte fel június 18-án Fabiny Tamás püspök a budavári evangélikus gyülekezet Bécsi kapu téri templomában felépült új orgonát. A hangszer - amelyet a Budavári Attila orgonaépítő-mester vezetett Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra készített, Bach korának hangszerkészítési technikáját és elveit híven követve - Bán István orgonaművész, a gyülekezet kántora szólaltatta meg.

Budapest ostroma idején, 1945-ben bombatalálat érte a budavári templomot, és sok minden egyéb mellett az orgona is elpusztult. Új hangszer csak 1960-ban tudott építeni a gyülekezet, majd ezt a hetvenes években korszerűsítették, most pedig olyan orgona épült az istenházában, amelyen immár kompromisszumok nélkül lehet játszani az ötödik evangélistának is tartott Bach Istenről, Istenhez szóló műveit.

Az ünnepi istentisztelet elején a gyülekezet egészen a prédikációt követő szentelésig a cappella, vagyis hangszerkíséret nélkül énekelt a zsoltárokat. A különös hangulatú kezdés után Fabiny

Tamás a prédikációja közben megfújta néhány sípot. A püspök a 2Sám 6,1-5 igeszakasz alapján arról beszélt, hogy a hangszeres királynőjének is mondott orgona is csak szolgálólány, Isten szolgálatában formálja rezgését, hanggá, muzsikává a hívek, a zeneszerző, a muzikus áhítatát. Fabiny püspök idézte a 18. században élt Jonathan Edwardsnak, „Amerika teológusának” gondolatait, aki azt vallotta, hogy Isten a szépség istene; ahol a művészet, az esztétika jelen van, ott ő maga is meglelhető.

A nyolc tonna súlyú új budavári orgona hárommanuális, huszonhat regiszteres, és összesen 1771 síp szól benne. Ez

egy kicsit több annál, mint ahányan az egyébként többezres létszámú budavári gyülekezetben anyagi hozzájárulással segítik az egyház fenntartását. A gyülekezetben lelkesként is szolgáló Fabiny püspök missziós célként tűzte ki, hogy a jövőben legalább annyi valóban aktív tagja legyen a közösségnek, mint ahány sípja szól az új orgonának. Az összehangzathoz, miként a hangszerben a különféle sípokra, a gyülekezetben is mindenféle emberre szükség van – mondta a püspök, sorban megfújva néhány orgonasípot. Végül hozzátette: tanúskodjon az orgona Isten szeretetéről és Isten feltétlen összehangzatóról. Áldott legyen mindenki, aki tett azért, hogy ez a hangszer megszólalhasson – zárta mondandóját Fabiny Tamás, majd megszentelte az új budavári orgonát.

Bence Imre esperes, a gyülekezet igazgató lelkésze felidézte az orgona tervezésének és megalkotásának küzdelmes, viszontagságos folyamatát. Köszönetet mondott a kormányzati Reformáció Emlékbizottságnak, amely anyagilag lehetővé tette a hangszer létrehozását. A bizottság képviselőjében Hafenscher Károly miniszteri biztos, egyházunk zsinatának lelkes elnöke méltatta az építőket, majd arról beszélt, hogy az orgonán megszólaló zene valódi igehordozó, Bach pedig mindenkor Krisztust prédikálja. Fábri György, az Északi Egyházkerület felügyelője a gyülekezet vezetőségének kitartását és a hívek türelmét dicsérte. Végezetül pedig Láng Zsolt, Budapest II. kerületének polgármestere felidézte Gárdonyi Géza *A lámpás* című regényének egyik gondolatát, amely szerint az orgona az ember hangjának alázatos kísérője, de felfedezhető benne a mennydörgés is, amely Isten hangja.

A szentelést követő napokban ingyenes koncerteken örülhetnek a zeneszeretők az új budavári barokk orgonának.

■ I. L. L.

FOTÓ: SOÓS DÁNIEL

Miskolc jól „operál”

Lutherek a Kodály jegyében rendezett operafesztiválon

Miskolc kulturális életének gazdag múltját az átlagos látogató is átélheti, amikor elsétál a mai Magyarország legrégebbi kőszínházába, megebédél a Latabár-kúriában, s megtekinti a Herman Ottó Múzeum páratlan képtárát. A Bartók Plusz operafesztivál már a jelen sikertörténete, az ezredfordulón robbant be a magyar kulturális életbe. A szebb napokat látott iparváros zenei seregszemléjét sokan kételkedéssel fogadták, de az elmúlt majd két évtized bizonyította a vállalkozó kedvűek igazát. Megtörtént a csoda: a programsorozat a hazai zenei élet egyik legjelentősebb eseményévé vált. Erről idén június 16–25. között bizonyosodhattunk meg.

A fesztivál ars poeticája, Az opera újjászületése nem csak szlogen, a szervezők bátran kísérleteznek: idén is impozáns nézőcsalagató műsorfolym várta az érdeklődőket. Az operafesztivál szervezésében nagy szerep jutott Kesselyák Gergely fesztiváligazgatónak, aki ezúttal két gesztussal is belopta magát a krónikás szívébe: megnyitja három mondatból állt, valamint elhozta a jeles napokra a közmédia Virtuózok című tehetségkutató műsorának egyik felfedezettjét, Szauer Bianka hárfaművészt. A seregszemle a kezdetektől Bartók Béla emlékét ápolja, minden évben mellé választják ki az év aktuális témáját. Idén Kodály Zoltánra fókuszáltak a szervezők: a híres magyar népzene- és zeneszerző százharmincöt éve született, s fél évszázada halt meg.

Az ünnepségsorozat díszes felvonulással kezdődött, s előrevetítette a népünnepély hangulatát: óriásbábuk, mazsorettek, huszárok vonultak a Szent István térre. A nyitókoncert már „komolyabbra” fordult. Elsőként Kodály fő műve, a *Psalmus Hungaricus* hangzott el. A darab sikerét prognosztizálni lehetett a reformáció évfordulóján. A színpadon remek szereplőgárda sorakozott fel: a Pannon Filharmonikusok, a debreceni Kodály kórus mellett a nyíregyházi Cantemus kórusnak már csak a nézőtér oldalában jutott hely.

A protestáns énekszerző, Kecskeméti Vég Mihály szavait a kórus csodálatos pianóval kezdte és fejezte be. Dávid győtrődését Fekete Attila tolmácsolta hitelesen, a pulpituson Bogányi Tibor karmester állt. Első sikerei finn nyelv-

rokonainkhoz kötötték, hazai pályán a most fellépő együttesnél tette le névjegyét. Talán a kecskeméti Kodály-iskolában végzett tanulmányai is motiválták e koncertfellépését.

A mű után ellentétként egy kis zenei csemege, Fekete Gyula csellóversenye következett. Nehéz meghatározni a darab stílusát, a kreisleri könnyedséget helyenként az arpeggione (*hathúros, gitár hangolású, de vonóval megszólaltatott historikus hangszer – a szerk.*) hangzásvilága váltotta fel, ami zenei tréfába torkollott. Az eklektika nem vált a darab kárára, Banyai Barnabás előadásában elnyerte a közönség szimpátiáját.

Szünet után a *Budavári Te Deum* csendült fel. A mű egy korábbi előadás emlékét idézte fel bennem: 2005-ben a miskolci seregszemlén a híres argentin tenor, José Cura állt a pulpituson, s jóllehet fanyalgások kísérték karmesteri szerepét, mégis szép sikert aratott. A meleg fogadtatás ezúttal sem maradt el, a szólisták közül különösen a kolozsvári művész, Egyed Apollónia szopránja tetszett.

A másnapi, *Kodály mesével és táncokkal* című főprogram a zeneköltő vidámabb arcát fordította felénk. A *Háry János* szvit

zenéjét a mese felolvasása előzte meg. Ezt követte a *Páva-variációk* a Magyar Nemzeti Táncgyűttes tolmácsolásában. Zsuráfszky Zoltán koreográfiája maga volt az elegancia, amelyet kedves humorral, fergeteges táncbetétekkel színesített tovább. A mozdulatok mellett a népviseletek is szívet-szemet gyönyörködtetőek voltak. A kiváló karmester, Gál Tamás interpretációja hűen adta vissza mindkét mű szellemét.

A fesztiválvezetők idén is gondot fordítottak új művek bemutatására. Többek között Mátyássy Szabolcs *Scaevola* és Gyöngyösi Levente *A Mester és Margari-ta* című ősbemutatói szerepeltek a programban.

Idén szintén a reformáció évfordulója motiválta Ittész Tamás és Lanczok Gábor *Lutherek* című ragtime-operájának színrevitelét. A történet a nagy reformátor (Kovács István) és Martin Luther King (Biri Gergely) mennybéli találkozásának víziója, s a feleség, Coretta (Nagy Kíra) szemszögéből építi fel a történetet. A Nobel-békedíjas lelkész alakját ugyan már a hatvanas években is dicsőítő övezte hazánkban, de ez inkább az imperialistáknak „alátevő” polgárjogi harcosnak szólt. A mű nagy erénye – zenéje mellett –, hogy rávilágít Kingre, Isten szolgáira, a nyájának élő lelkészre, mély hitére. Az atlantai forró dél hangulatát a kiváló színészek, táncosok, jelmezek, a stílusos díszletek s a Bohém Ragtime Jazz Band fáradhatatlan játéka tette hitelessé.

Ezt követően a közönség egy izgalmasnak ígérkező performance-ra, Astor Piazzolla *Maria de Buenos Aires* című tangóoperájára ülhetett be. A gazdag életművű „tangókirály” jelen darabját a misztikába csomagolt füllelt történetes zöveg jellemezte. Jóllehet a zenekar és a táncosok (Bianca Vrcan, Sacha El Masry) profik voltak, a címszereplő vokális adottságai elmaradtak az opera műfajának kívánalmaitól.

Lutherek – a reformátor (Kovács István)

FOTÓ: VANDA JÁNOS

Leonard Bernstein két művét is műsorra tűzték a fesztivál megálmodói. A kor- és zeneegyveleget némi blaszfémiaival nyakon öntő *Candide* a „főtáblán” foglalt helyet, a *Botrány Tahiti (Trouble in Tahiti)* című egyfelvonásos kisoperának a „népszínpad” adott otthont. Az utóbbi a miskolci vígadalom igazi szenzációja volt. Egy házaspár elidegenedését dolgozza fel a szerző, s mindezt az À la cARTE független társulat tolmácsolásában. Az amerikai szuperzenész muzsikája sokszor egysíkúnak hatott, de az együttes sokszínűsége, egységes hangzása és játéka élményszámba ment.

A kiegészítő programok további listája is impozáns: gyermekműsorok, utcatánc, utcai énekesek vonzották a közönséget. Külön dicséret illeti a zongorajárgány irányítóját, aki a legnagyobb melegben is frakkban muzsikált a promenádon.

A zenekedvelő akár jegy megvétele nélkül is jól szórakozhat a másfél hét alatt. A szervezők már az első napon fesztiválüzeltő hangversennyel tiszteltek a város lakói előtt. Szokatlanul hatott viszont a szabadtéri koncert összeállítása: Dunajevszkij egy nyitányával kezdődött, s Kodály Zoltán *Intermezzójával* záródott. Szállóigeként élt a hatvanas években Kodály markáns véleménye a Sztálin-díjas szovjet operettszerzőről, de ezek szerint Miskolcon az ellentétek zenetörténeté szelődültek.

Kodály életművére más programok is fókuszáltak. A Kodály-kórustalálkozó a mester remekműveit tette közkinccsé, a *Székely fonó* című beavató előadás a mű értékeire hívta fel – népszerű formában – a figyelmet. A népszerű daljátékot később a közönség a Magyar Állami Operaház előadásában élvezhette, akik pedig a színház falain kívül rekedtek, azok kivételül követhezték a kedves, mesészerű történetet.

„S nem mint kacér nő, ámde mint anya / Mind boldogítja azt, akit szeret” – írta Jókai a miskolci színház megnyitására. Szavai most is aktuálisak, egy fesztivál zavartalan lebonyolítása sok szakember együttes munkájának eredménye. A háttérben a nagy mesemondó szellemét vitték tovább, közös tulajdonságuk a zene, az opera szeretete, amellyel idén is boldogítani tudták a közönséget.

■ CSERMÁK ZOLTÁN

A reformáció indulása ötszázadik évfordulójának tiszteletére alkotott, *Lutherek* című ragtime-opera zenei alapját a kiegészített Bohém Ragtime Jazz Band játszotta Ittész Tamás zeneszerző vezetésével. Martin Luther Kinget Biri Gergely személyesítette meg, míg az álmában feltűnő Luther Márton Kovács István. King feleségét, Corettát Nagy Kíra játszotta, Coretta barátnőjét, Lucy Mudrák Mariann. A narrátor Sárközi-Nagy Ilona volt. A díszletek és jelmezek Mészáros Zsófia, a koreográfia Kasznai Dóra tehetségét dicséri. Az előadást követő fogadáson dr. Hafenschner Károly evangélikus lelkész, a kormányzati Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztosa gratulált a produkció résztvevőinek. A tervek szerint a debreceni Csokonai Nemzeti Színház az év folyamán még több ízben műsorára tűzi a *Luthereket*.

500 nap imádság reformációért

Júliusi körlevél

Ne lankadjon kezed. Ifjúsági közösségben, gitárkísérettel gyakran énekeljük a kánont: „Ne félj, Sion, ne lankadjon kezed...” A nem lankadó vagy a fölemelt kéz egyszerre utal az imádságra és a munkára. Eleink nem összekulcsolt vagy összetett kézzel imádkoztak, hanem úgynevezett *orans* tartásban, ég felé emelt nyitott tenyérrel. Ismerjük a történetet Mózesről: amikor Izrael Amalékkal küzdött, ő felemelt kézzel, kitért karral imádkozott. Amíg fönt tudta tartani a karját, addig győzelemre állt a küzdelem. Amikor meglankadt, és lehanyatlott a keze, akkor Izrael kénytelen volt visszavonulni. Ám Mózes két testvére, Áron és Húr ott állt mellette, és tartották a kezét. Madách Imre Mózes című drámájában megrendítő módon jut ez kifejezésre. Máig

előttem van a kép: a Mózeset játszó Sinkovits Imre így imádkozik, egyre nehezebben tartja a kezét, ám testvérei segítenek neki.

Milyen jó lenne, ha egyházunkban is így lenne. Tartanánk a másik karját. Hordoznánk egymást imádságban.

De a felemelt és nem lankadó kéz a munkát is jelenti. „Imádkozzál és dolgozzál!” Ne lankadjon a kezünk. Egyaránt szükség van imádkozó és dolgozó kezekre. Az egyházban is. Adjunk hálát a munkánkért: akár kenyérkereső tevékenységünkért, akár az önkéntes szolgálatért. Nyár idején pedig Urunk iránti hálával éljünk a pihenés, a feltöltődés lehetőségével. Amikor nem feszülnek izmaink és idegeink, hanem el tudjuk engedni magunkat, Istenre merünk hagyatkozni.

Júliusban ezt is jelentheti a „Ne félj, Sion...” kezdetű énekünk és főként a mögötte levő prófétai ige. Az Úr „megújít szeretetével, ujjongva örül neked”.

Imádkozzunk: egyházunk lelkészeiért és világi szolgálóiért; a munkanélküliekért; azokért, akik most állnak munkába; a nyugdíjba készülőkért és nyugdíjasokért; azokért, akik szabadságukat töltik, pihennek, úton vannak; az őket helyettesítőket; testi és lelki feltöltődésért mindnyájunknak; a Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegyéért.

■ DR. FABINY TAMÁS PÜSPÖK

Hévízgyörki levélrészlet

A Pest megyei Hévízgyörkön pünkösdhétfőn konfirmandustalálkozót tartottunk az evangélikus templomban. Lelkészünk meghívót küld a tíz, húsz, harminc, negyven, ötven, hatvan évvel ezelőtt konfirmált gyülekezeti tagoknak. Ilyenkor hazajönnek a faluból elköltözöttek. Sokakat még a családjuk is elkísér. Akik együtt konfirmáltak, közösen járulnak az úrvacsorához, ahonnan évekként elindultak a felnőtt keresztyén úton. Ennek a szép hagyománynak ebben az évben éppen a tízéves jubileumát ünnepelte a gyülekezetünk.

Mi, idősebbek már szinte egymást támogatva álltunk az Úr terített asztalához, de térdelt jubiláló nagymama most konfir-

mált unokájával együtt is, hogy a bűnbocsánatban részesüljön. Nem látunk bele a mellettünk ülő vagy térdeplő felebarátunk szívébe, de aki itt volt a pünkösdhétfői istentiszteleten, láthatott csillogó szemű, boldog mosolyú embereket az igehirdető szavait hallgatva. Olyan volt ez a jelenlévők számára, mint tikasztó napsütés után nyári zápor a szomjazó növényeknek.

Az istentisztelet után az egész gyülekezet átvonult a közelben levő művelődési házba, ahol terített asztal és finom ebéd várt bennünket. Ebéd után még jó ideig beszélgettünk, elmondva egymásnak, mi történt velünk a mögöttünk hagyott évek alatt. Isten ezen a napon is elküldött bennünket a maga lakóhelyére, hogy hirdessük, és soha el ne felejtjük: „...úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16)

Ez a rövid híradás legyen biztatás, öröm és reménység forrása minden ember számára. Imádkozni tanítson bennünket, kérni a Szentlélek vigasztaló erejét, hogy tudjunk minden bajban segítséget kérni a legfőbb jótól. Azóta kikeltek a kiscsécsek, a letört cseresznyefa alsó ágain piroslik a cseresznye, az akácfa olyan illatot árasztott virágzásakor, hogy még a lélek is felüdül tőle. Vegyük észre a teremtő Isten csodáit, amelyekkel körülvesz bennünket!

Egy hatvan éve konfirmált hévízgyörki evangélikus asszony

Tab 300

„Egyáltalán nem természetes, hogy a reformáció indulása után ötszáz évvel is állnak még hazánkban evangélikus templomok, nem magától értődő, hogy ma is vannak eleven protestáns gyülekezetek” – hangsúlyozta nagy ívű egyháztörténeti áttekintést nyújtó prédikációjában Szemerei János. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkeszi vezetője május 18-án az idén fennállásának háromszázadik évfordulóját ünneplő egyházköz-ségben szolgált Tabon.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

A püspök a 124. zsoltár 1–3. és 6–8. versét választotta igehirdetése alapigéjéül. Abból a fejezetből választott textust, amely a *Hálaadás szabadságért* címet viseli, s melynek üzenete éppúgy megérintette a vendégeiként jelen lévő inkeri evangélikus delegáció tagjait, mint a Tab és Környéke Evangélikus Egyházköz-ség híveit.

Kettős honfoglalás

A reformáció születésének ötszázadik évfordulóját ünneplő emlékévben a háromszáz esztendő múlt viszonylagos „patina”, csak hát a külső-somogyi település a török hódoltság alatt (1660 után) teljesen elpusztult, újratelepítése a 18. század legelején – mai kifejezéssel élve „zöldmezős beruházásként” – valósult meg. Ilyesformán viszont az 1717-es „szállólevél” alapján a tabi eklézsia jogos büszkeséggel hirdetheti, hogy a környék első evangélikus gyülekezetét hozták létre a csakhamar mezővárossá, majd járási székhellyé virágoztatott község – nagyobbreszt szlovák ajkú – benépesítői. A rend kedvéért említsük meg, hogy a Balatontól délre, a Kis-Koppány-patak mentén fekvő Tab amúgy ősrégi település, már egy 1211-ben kelt oklevél is említi *villa Thob* elnevezéssel. S mert az 1526-os mohácsi csatavesztés után új (hit)tanokat pártoló birtokosai voltak a vidéknek, okkal feltételezhetjük, hogy azért már a reformáció hajnalán is működött itt protestáns közösség.

Tabula rasa

Takaros városközpont takaros főutcáján nyílik a kapu a tabi evangélikusok takaros templomkertjébe, s ha az olvasó netán írniát feltételez a „takaros” jelző halmozásában, akkor most téved: az első ízben ide látogató valóban nagyon rendben talál itt mindent, és minden bizonnyal azt is érzékeli, hogy a lutheránus sziget harmonikusan illeszkedik esztétikus környezetébe. Nem véletlen, hogy az „évfordulós istentisztelet” elején a város polgármesterét is külön köszöntötték az alkalmat megtisztelő vendégek sorában... ▶

Még inkább értékelheti a külsínt, akinek egy-két évtizeddel ezelőtt is volt már alkalma felszínes szemlét tartania Tabon, illetve a tabi templomkertben. Mert – miként elismerő szavainkra Mizerák Zsuzsanna presbiter sokatmondó hangsúllyal megjegyezte – „nem mindig volt ez így”. A templom és a parókia felújítása még a gyülekezetbe 1979-ben került lelkészek, Szabó Vilmos és Szabóné Piri Zsuzsanna évtizedes szolgálatának idejében történt, 1980–84 között, az őket követő lelkész házaspár – Verasztó Sándor és Verasztóné Mosoni Edit – idejében újult meg a gyülekezeti terem, minden egyéb pedig a Tabon 2003-tól 2014-ig szolgáló Szigethy Szilárd és hitoktató hitvese, Szigethyné Szentecski Katalin évtizedéhez köthető.

„Egyáltalán nem természetes, hogy a reformáció indulásához képest ötszáz évvel később hazánkban evangélikus templomok állnak...” – ismételte igehirdetésében többször is Szemerei János. S bár a püspök a jubileum apropóján főként a régmúlt megpróbáltatásaira – az ellenreformációra, az Isten házáat sem kímélő tűzvészekre (a jelenleg is használt templom 1840-ben épült), a nemzetiségi hívek kitelepítésére – utalt, a „papíron” mintegy félezres lélekszámú tabi egyházközség gerincét alkotó szépkorú hívekben a közelmúlt nehézségeinek emléke is felidézhető. Hogy az időközben a papi pályát is elhagyó lelkész házaspár idejében felújított gyülekezeti terembe még a

A szószékről Aarre Kuukauppi inkeri püspök köszönti az ünneplő gyülekezetet

templomkertben vicsgorgó „kutya se járt”. Meg persze arra a közelebbi múlt örömeibe vegyült ürmre is, amely egészen mostanáig nehezedett anyagi teherként a közösség vállára.

Intő búcsú

„A tör összetört, és mi megmenekültünk” – szól a 124. zsoltár mondata, és a tabiaknak elég templomuk oltárképére pillantaniuk, hogy – mintegy újszövetségi megerősítésként – vallhassák a szoltárossal: „A mi segítségünk az Úr nevében van...” A dr. Reök Iván egyetemes felügyelő által 1950-ben ajándékozott oltárkép azt az evangéliumi pillanatot örökíti

meg, amikor Jézus kiment a hullámokból a süllyedő Pétert. Az oltárkép két oldalán melleleg a két világégés frontjain elesett tabi evangélikusok nevét őrzik az emléktáblák.

„Az a baj, hogy a fiatalok ma már magából a városból is hiányoznak” – summazza tapasztalatait a hetvenes éveik legvégét taposó Ápelesz János, akinek az ünnepi istentiszteleten nyújtotta át a püspök az egyházkerület hűségérmét. A másfél évtizede (valójában ennél is régebben) áldozatkészen szolgáló gyülekezeti gondnok ezért is reméli, hogy az egyházközséget 2014 augusztusa óta besoztott, illetve helyettes lelkészként gondozó lelkész házaspár – Arató Eszter és Arató J. Lóránd – képes lesz tartósan a közösség kötelékébe vonzani a mintegy négyezer-hétszáz lelkes Tabon kitarókat.

Egy átlagos vasárnapon persze jóval kevesebben keresik fel az evangélikus hajlékot, pünkösdkor azonban mindkét ünnepen zsúfolásig telt a templom. Hogy a június 18-i „születésnapon” a vendégekkel együtt sem ültek nyolcvannál többen a padosorokban, annak több idős presbiter is egybehangzóan tudta a titkát. Merthogy Tabon aznap volt a búcsú.

– Furcsán változik a világ – avat be a részletekbe Arató Lóránd. – Katolikus testvéreink búcsúja felekezeti hovatarozástól függetlenül hagyománnyá tette, hogy ilyenkor mindenünnen „hazatérnek” a máshová települt családtagok. Csakhogy régen a búcsú azzal kezdődött, hogy a családok elmentek a templomba. Most meg sokan épp a családi összzejövetelre hivatkozva mentik ki magukat...

■ T. PINTÉR KÁROLY

Ápelesz János gondnok átveszi püspökétől az egyházkerület hűségérmét

A tabi evangélikus gyülekezet fennállásának háromszázadik évfordulójáról megemlékező istentisztelet végén a település polgármestere is köszöntötte a közösséget, bejelentve, hogy a város képviselő-testülete százezer forintot ajánlott meg az egyházközség által szervezett gyerektábor támogatására. Köszöntőjében Schmidt Jenő utalt arra is, hogy Szemerei János püspökkel a múltban is gyümölcsözően együtt tudott dolgozni. A templomi együttélést követő szeretetvendégségen elsőként ennek mibenlétéről kérdeztük a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkeszi vezetőjét.

– Valóban régre datálható a kapcsolatunk a polgármester úrral. Még a Somogy-Zalai Egyházmegye esperese voltam, amikor kárpótlási ügyek kapcsán sikerült közösen kidolgoznunk egy olyan megoldást, amely az egyházközség és a település számára egyaránt előnyösnek bizonyult. Mintegy tizenöt évvel ezelőtt ennek jóvoltából kezdődhetett meg a meglehetősen lepusztult állapotú „lutheránus sziget” rendbetétele. További közös gondolkodás eredményeként a gyülekezetet bevonták a városrehabilitációs tervekbe, aminek az lett az eredménye, hogy használaton kívüli telekrészért cserébe a gyülekezet egy új üzlethelyiséghez juthatott. A bevétel a kis közösség működésében nyújt nagy segítséget.

Püspökszemmel

Villáminterjú Szemerei Jánossal

– Dr. János kiváló gyülekezettörténeti tanulmányából ugyanakkor kiténik, hogy bár sem maga a település, sem benne az evangélikus felekezet nem volt soha túlságosan népes, de valahogy együtt mozgott a két mutató, s a múlt század második felétől kezdődően a lutheránusok nagyjából mindig a város lélekszámának

tizedét tették ki. Püspök úr lát esélyt itt Tabon a gyülekezeti létszám növelésére?

– Igen látványos volt az elmúlt tíz év. És teljesen még sem az infrastruktúra, sem a lelki ház épülése nem fejeződött be. Ugyanakkor nem gondolom, hogy visszatérnének a vallásgyakorlat tradicionális formái, amikor vasárnaponként pusztán megszokásból is az Isten házába tódultak a hívek. Hogy újra megteljenek azok a régi népegyházi létszámokhoz méretezett templomok, amelyekkel ma már nincs arányban a gyülekezet, annak nincs realitása. A külsődleges elemek helyett más-sal kell vonzóvá lenniük az egyházaknak.

– Milyen elvárása lehet akkor egy püspöknek a gyülekezetek, a gyülekezetek lelkeszei felé?

– A jövő egyháza másmilyen lesz. Azt gondolom, tovább bomlanak majd a felekezeti falak, s ebben egyszerre mutatkozik meg számunkra a kihívás és a kockázat. Hiszen ahol rosszul mennek a dolgok, onnan bizony el fognak menni a hívek, ahol viszont jól megy a munka, ott valóban látványos növekedés lesz tapasztalható. A nyugati trendek már mutatják, hogy azokban az evangélikus gyülekezetekben, amelyekben valódi lelki építkezés folyik, pezseg a közösségi hitélet.

■ TPK

FOTÓ-ÖSSZEÁLLÍTÁS: ADÁMI MÁRIA

Kapcsolatok határok nélkül

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Pünkösdi hétfőjétől kezdve egymás után több határon átvélő testvéri találkozón és együttléten vehettem részt. Ezt az örvendetes sorozatot az a pünkösdi hétfői találkozó nyitotta, amelyet immár évtizedek óta megtartanak a nyugati határ mellett élő magyarok és osztrákok, evangélikusok és római katolikusok. Idén Ágfalva hatalmas evangélikus templomát tölthettük meg. Noha különböző nyelveken beszéltünk és énekeltünk, mégis egy szívvel dicsértük közös Urunkat, aki az első pünkösdkor a Szentlélek kiárasztásával létrehívta, és a mai napig megtartotta népét. Igaz, hogy a történelmi viharok és az emberi bűnök a földi egyház testét megtépázták, a Lélek azonban az első pünkösdhöz hasonlóan ma is meg tudja teremteni a különböző nyelvűek, a különböző közösségekhez tartozók között az összhangot.

Már pünkösdi hétfő estjén egészen más jellegű megbeszéléssel folytatódott a határtalan találkozások sora. Balatonszárszón a határon túli, illetve a külföldi magyarok között evangélikus szolgálatot végzők képviselőivel találkoztunk. Romániából, Szlovákiából, Ausztriából, Szlovéniából és Németországból is megérkeztek meghívott testvéreink. A másnap is folytatódó beszélgetésekben a határainkon kívül élő magyar evangélikusok, illetve protestánsok közötti munka helyzetéről kaphattunk képet. Örömeinkről és nehézségekről, megoldható és megoldhatatlannak látszó helyzetekről is őszintén beszéltünk, keresve azokat a lehetőségeket, amelyekkel egymás szolgálatát segíthetjük. Nagy öröm, hogy háromévi vajúdas után sikerült létrehozni az adminisztratív keretei miatt is nehézkesen működő Maek (Magyar Evangélikus Konferencia) utódszervezetét, a METT-et (Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület).

Ugyanitt, Balatonszárszón, a Soli Deo Gloria Konferencia-központban tartottuk a következő olyan programot, amely átvélte a határokon. A reformáció ötszázadik évére való tekintettel szerveztük meg az első Kárpát-medencei evangélikus lelkészkonferenciát közel háromszáz hazai és a szomszédos országokban magyarul szolgáló evangélikus lelkész részvételével. A személyes hitünk megélésében és hivatásunk gyakorlásában egyaránt fontos téma, az elköteleződés kérdése állt a találkozó centrumában. A meghívott főelőadó, a finn Seppo Häkkinen mikkeli püspök is határokon átvélő kapcsolatainkat tes-

tesítette meg. Vele a győri Öregtemplomban 2014-ben írhattunk alá testvérkerületi megállapodást, amely arra is lehetőséget kínál, hogy teológiai felismeréseinkkel is gazdagíthassuk egymást.

A lelkészkonferenciához csatlakozóan egy Kárpát-medencei evangélikus püspöki megbeszélést is tartottunk, melyen a magyarországi és a romániai evangélikus alkalmakról, egyházaink helyzetéről tájékoztattuk egymást.

Alig több mint egy héttel ezután Oroszországból érkeztek látogatóink. A finn gyökerű inkeri evangélikus egyház püspöke, Aarre Kuukauppi és az ottani teológiai főiskola rektora, illetve felesége volt egyházunk vendége. Ittlétük alatt ellátogattak Győrbe is, ahol egy igazán szép napot tölthettünk együtt. Megtapasztaltuk, hogy a nagy távolság, a kulturális és nyelvi különbségek ellenére mennyi minden összeköt bennünket. Vasárnap a somogyországi Tabon, ahol a gyülekezet megalakulásának háromszázadik születésnapját ünnepeltük, együtt szolgálhattunk Kuukauppi püspök úrral. Teljesen egybecsengett a bizonyosságtételünk, amelyben mindketten Isten megtartó szeretetére mutattunk rá. A jubiláló gyülekezetet hosszú és sokszor nehéz története során éppúgy Urunk oltalmazó szeretete védte és őrizte, mint a távoli Oroszországban élő testvéreinket.

Nekem személyesen (és talán másoknak is) nem csak azért volt különösen nagy élmény ez a közös szolgálat, mert Isten munkájának egy olyan területébe pillanthatunk bele, amelyről alig tudtunk valamit. Ezen túl az orosz nyelvnek is feltárult egy olyan oldala, amely annak ellenére ismeretlen volt sokunk előtt, hogy ifjúkorunkban éveken keresztül kötelezően tanultuk. Most rajta keresztül Krisztus evangéliuma szólt hozzánk, és áldást kaphattunk azon a nyelven, amelyen gyerekkorunkban kizárólag az ateista propagandát próbálták közvetíteni felénk...

Isten határtalan szeretetét és kegyelmét jelzi, ahogyan megőrzött bennünket a legnehezebb időkben, és az is, hogy különböző helyen szolgáló testvéreinkkel nemcsak találkozhatunk, de egymás hite által erősödhetünk, egymást segíthetjük, egymásért imádkozhatunk. A legfontosabb tapasztalatunk pedig az, hogy élő Urunk erőforrásunkká, kapaszkodónkká és erős várunkká válhat a mában és a jövőben is. ■

Az emberek akarnak Istennel találkozni

Beszélgetés Barcsik Zoltánnal

Sorozatunkban az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológusi, lelkészi hivatásra készülő hallgatóit szövegezzük meg indíttatásukról, a szolgálattal kapcsolatos elképzeléseikről, céljaikról. „Az egyház az elcsendesedés, az Istennel való találkozás és a közösség lehetőségét adja” – fogalmaz Barcsik Zoltán. Beszélgetésünkkel lelkészjelöltként még előtte állt a július 1-jei lelkésszé avatása.

– **Miért a lelkészi hivatást választottad?**

– Nem egy hagyományos evangélikus családból jöttem, sőt távol állt a vallásosság a családtól. Láttam a szomszédokat, hogy minden héten mennek templomba, és én is velük akartam menni. Édesapámnak mondtam, hogy hittanra szeretnék járni, és ő nem beszélt le róla. Nővérem is eljött velem, és idővel úgy alakult, hogy az egész család egyre közelebb került Istenhez. Kis János lett a lelkészem, hozzá mentünk beszélgetésre. Református gimnáziumba jártam, ott evangélikus hittanra. A gimnáziumban erősödött meg bennem az elhatározás, hogy teológiára szeretnék jelentkezni.

– **Mit jelentettek neked a teológiai tanulmányok?**

– Az eleje nagyon nehéz volt. Örültünk, hogy felvettek minket, de nem tudtuk elképzelni, hogy öt éven keresztül mennyi mindent kell majd tanulnunk. Tanulmányaim közepén éreztem, hogy a tanárokkal is kialakult egy támogató kapcsolat, biztattak, hogy tanuljunk, hogy lelkészek legyünk. Egyre inkább azt éreztem, hogy itt a helyem.

– **A németországi neuendettelsau teológián voltál ösztöndíjas. Mennyire színesítette a látókörödet ez az év?**

– Luther Mártonról, Paul Tillichről és még sokaktól kellett eredetiben olvasni, így a szakmai nyelvet elsajátíthattam. Érdekes volt számomra, hogy ott a hallgatók egy-egy területre specializálódnak, míg itthon a képzés minden területre mélyebben kiterjed. Ennek előnyeit és hátrányait is látom.

– **Milyen kihívásokkal kell szembesünniük a 21. század lelkészeinek?**

– Öregedő társadalomban élünk, nagyon kevés a keresztes. Ugyanakkor Bócsán és Soltvadkerten is látom, hogy egyre több fiatal család jön a gyülekezetekbe. Vannak kistelepülések, ahonnan már nemcsak a fiatalok mennek el, hanem az idős hozzátartozóikat is viszik magukkal. Érdekes átrendeződések vannak, amelyeket figyelemmel kell kísérnünk. Az egyház az elcsendesedés, az Istennel való találkozás és a közösség lehetőségét adja. Jó látni, hogy az emberek akarnak Istennel találkozni. Ugyanakkor sokan ezt nem a templomban keresik. Erre azt szoktam mondani, hogy ha én szeretnék Istennel elcsendesedni és közösségben találkozni, akkor a templomba megyek, ahol ezt megtehetem.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– **Mivel lehet megszólítani a fiatalokat?**

– El tudom képzelni, hogy a könnyűzenén – ami hozzám közel is áll – vagy például a Szélerózsán keresztül meg tudjuk a fiatalokat szólítani. Akiket sikerül a hagyományos alkalmakra is bevonni, azok hosszabb távon is a gyülekezetben maradnak. Ehhez kell egy személyiség is, aki vonzza a fiatalokat, de mellette elengedhetetlen a Jóistenbe vetett hit és a kegyelem...

– **Régóta zenélsz. Mit jelent számodra a zene?**

– A gimnáziumban kezdtem el basszusgitarozni. Rockzenekarokban is játszottam. A teológián többen is nyitottak voltak erre, így létrehoztunk egy keresztény rockzenekart. A *Zarándokének* című énekeskönyv dalait dolgoztuk fel, dicsőítő zenekarunk lett. Gyülekezetekbe mentünk, ahol az együtt éneklés örömét élhettük meg.

– **Melyik a számodra különösen meghatározó bibliai igé?**

– „...minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világság Atyjától száll alá, akiben nincs változás, sem fénynek és árnyéknak váltakozása.” (Jak 1,17) Most, a teológiai tanulmányokra tekintve fontos ez az üzenet: hogy bár sok öröm és nehézség kísérte ezeket az éveket, látom, hogy mindez ajándék volt.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Szeretnék mindent elrendezni

Interjú Harmati Bélával az ügynökkérdésről

– Milyen megfontolásból határozott úgy, hogy az *Evangelikus.hu*-nak most nyilatkozik az ügynökkérdésről, és elmeséli érintettségét?

– Jelenleg a tömegtájékoztató csatornái sokat „ügynököznek”, de rendszert rossz oldalról közelítik meg a kérdést. Nem egyszerűen ügynöknévsorokat vagy személyes vádakat kellene nyilvánosságra hozni, hanem látnunk kellene a történelmi háttérét is annak, milyen is volt a rendszer, amelyik ügynököket működtetett, és miért állt érdekében az ügynökhálózat kiépítése. Különben is hazánkban a kuruc-labanc ellentétéhez, majd az 1848–49-es eseményekhez kapcsolódva, azután pedig a nyilas zsidóüldözés éveiben és később, a világháború utáni szocialista évtizedektől a mai napig napirenden van az ügynöközés. Antall József, akivel személyesen többször beszéltem az MDF-ben megbúvó, engem támadó evangélikus lelkészek miatt, elmondta, hogy ha annak idején az ügynöklistát nyilvánosságra hozták volna, akkor 1990-ben a parlamenti képviselők több mint a felét el kellett volna küldeni. Ezért inkább hagyta, hogy kifusson a kérdés, letisztuljon a képviselők sora. Valahol, valamilyen összefüggésben, kis és nagy ügyekben tehát mindenki érintve volt. De akárhogy is tett ő annak idején, a kérdés mégis előjön időről időre.

Változatlanul azt gondolom, hogy nem ügynöközni kellene, nem neveket kellene felsorolni, hanem arról kellene beszélni, kik működtették ezt a rendszert, kik szervezték be az embereket és hogyan. Most készülő visszaemlékezéseimben le fogom az életemet írni, és a következő *Háló* kötet is a tervek szerint – egyebek mellett – rólam fog szólni. A napokban járt nálam a tényfeltáró bizottság vezetője, Mirák Katalin, akivel hosszú beszélgetést folytathattam. Tartok azonban attól, hogy amit a könyvben megjelentetnének rólam, az nem fog vezetni sehová

D. dr. Harmati Béla nyugalmazott evangélikus püspök 2005-ben, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Tényfeltáró Bizottságának megalakulásakor már beszámolt arról, hogy érintett az ügynökkérdésben. A Kötőszó blogon Lehel Lászlóval, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet elnök-igazgatójával készült interjú után a püspök úr úgy döntött, újra megszólal. A vele készült, az *Evangelikus.hu* honlapon közzétett interjút teljes terjedelmében közöljük. A Lehel Lászlóval, majd Mirák Katalinnal, az MEE Tényfeltáró Bizottságának munkatársával, illetve Harmati Bélával készült interjúk közzétételével – a magunk eszközeivel – igyekszünk hozzájárulni egyházunk múltjának minél teljesebb és őszinte feltáráshoz.

FOTÓK: KISS TAMÁS

sem. Ők nem egyháztörténetet szoktak írni, hanem a titkosszolgálati jegyzőkönyvekből kvázi az egyház szemetét akarják világgá szórni. Ez nem jó irány. Mert hol van az az egyháztörténet, amiben szerepel az, hogy mi minek a következménye volt, mit miért tett az ember? Én az ősrégi, Tacitus szerinti igazságos tényfeltárást szeretném: „sine ira et studio” [harag és részrehajlás nélkül].

– **Vegyük sorba a dolgokat. Mikor és hogyan próbálta meg a titkosszolgálat a beszervezést?**

– 1963. június 20-án szerveztek be. A fasori segédlelkési lakásban a titkosszolgálat két embere reggel nyolckor – amikor a feleségem, Polgár Rózsa már elment a főiskolára – házkutatást tartott nálam. Káldy püspök és főnököm, Koren esperes Helsinkibe, a Lutheránus Világszövetség [LVSZ] nagygyűlésére utaztak, így a vezetők épp nem voltak itthon. Nyolc óra előtt jöttek hozzánk, kinyitattak mindent, odahívták a házmestert meg az egyházfít tanúnak, kiszedtek minden iratot a fiókjaimból, és elvitték őket. ▶

Az egyikük Rajos Pál hadnagy volt, ő volt az, aki később is foglalkozott velem.

– Mit gondol, miért ekkor kezdtek el érdeklődni ön iránt?

– 1962-ben Rudabányán segédlelkes voltam. Egyik nap a házinénimhez bejött Virág Gyula esperes Ózdról, pont akkor, amikor én a menyasszonyomnál, Rózsánál Pesten voltam, és azt mondta, szeretné megnézni az íróasztalomat, mert egy fontos levelet nem küldtem el neki, és azt keresi. Végignézte az íróasztalomat, összenyalábolta az írásaimat, és feljelentett engem a III/III.-nak. Ezek alapján az írások alapján kezdtek el az áthelyezésem után foglalkozni velem.

– Mi szerepelt az írásokban? Mi volt a vád ön ellen?

– A vád ellenem az volt, hogy 1956-ban röpiratokat terjesztettem, aktivista voltam a Keresztyén Ifjúsági Szövetségben, külföldi kapcsolatokat ápoltam, többek között Szépfalusi Istvánnal barátkoztam. Ez öt éves elzárással büntethető, mondták. Bevittek kihallgatni a rendőrségre. Hosszasan beszéltek velem, készült is erről egy jegyzőkönyv, amit később – még a helyesírási hibákat is beleértve – én néztem át, én javítottam ki. Aztán később elvittek Budán egy akkor számomra még rejtélyes helyre, mint később kiderült, a Mártonhegyi útra, a belügyminiszter-helyettes gyönyörű, fából készült villájába. Itt újra faggattak a külföldi kapcsolataim-

ról, két gépirónő írta le azt, amit mondtam. Előzményként meg kell említenem még azt is, hogy két évig, hetedik és nyolcadik osztályos koromban népi kollégista voltam Vácott és Szentendrén. Mivel jó tanuló voltam, át akartak nevelni hú kommunisztává. Újra és újra előjött, hogy klerikális beállítottságú vagyok, és végül nem érdemeltem meg az állam segítségét, azaz az ösztöndíjat, ezért kitétek a kollégiumból. A Fasori Evangélikus Gimnáziumba kerültem, de azt 1952-ben államosították. Bár kitűnő érettségim volt, nem vettek fel sehová, csak az agrártudományi egyetemre, a traktorgépészeti szakra, de oda meg én nem mentem el. Elvégeztem a teológiát. Diákkorom óta érdekelt a marxizmus gondolatvilága, olcsó könyvtári sorozatban megvettem a legtöbb írását Marxnak, Engelsnek meg Leninnek. Valószínűleg ezek az ismereteim és az előéletem is hozzájárultak ahhoz, hogy érdekelttem a III/III-as ügyosztályt.

– Hogyan zajlott a kapcsolattartás a tartótsíttal?

– Rendszerint telefonon hívott, hogy itt és itt vár engem egy presszóban, és hogy addig gondolkodjam el bizonyos kérdésekről. Ezek a jelentések tehát szóban történtek. Külföldről kapott, a teológiáról és a szocializmusról szóló könyveimet lefoglalták. Később ezeket már hamarabb kapták meg, mint én. Ha nem értették, akkor feladatul adták, hogy fordítsam le ne-

kik azokat a részleteket, fejezeteket, amelyek érdekesek lehetnek a rendszer szempontjából. Le kellett írnom, mi bennük az, ami fontos lehet a keresztény-marxista dialógus vagy az államvédelem számára. Egy-egy német vagy angol könyvből ezeket könnyű kimutatni, ha pont ez a téma. Mivel akkoriban én már tudtam angolul és németül is, így ezt a feladatot el tudtam végezni. Az LVSZ-nek volt egy olyan kéreése akkoriban az egyházhoz, hogy alakítsunk munkacsoportokat a következő négy témában: az egyház maga, felépítése, belső élete; a magyarországi egyház és a többi egyház viszonya; a társadalomhoz való viszony; valamint a marxizmus és az egyházak. Az utóbbiról való referálás volt az én feladatom. Innen ment tehát ez a szakmai összefoglaló az LVSZ-hez. De előtte az Állami Egyházügyi Hivatalnál [ÁEH] be kellett mutatni először magyarul, majd le kellett fordítanom németre vagy angolra. Sokszor kihúztattak az anyagomból, amit emiatt újra kellett gépelni. Volt olyan is, amikor egy-egy anyagomat a nyugatiak annyira megbecsülték, hogy több országban is megjelent. No, ez már megint nem volt túl jó nekem.

– Konkrét személyről is kellett jelentenie?

– Nem csináltam. Az nem illett ebbe bele. De azt meg kellett írni, hogy melyik programnak ki volt a vezetője, és mit tett. Le kellett írni a találkozások témáját, de nem voltam olyan helyzetben, hogy személyekről jelentenem kelljen.

– Hogyan kapta meg első genfi meghívást a Lutheránus Világszövetségbe?

– Amikor 1965-ben a televízió nyilvános Shakespeare-versenyét megnyertem, utána Káldy Zoltán püspök külföldi, svájci egyetemi ösztöndíjra ajánlott a genfi egyházi világszervezeteknél: 1966–67, Genf és Zürich egyeteme, posztgraduális tanulmányok.

– A titkosszolgálat kért-e valamit öntől?

– Újra rám szálltak. A feladatom az lett, hogy külföldön hazánk és egyházunk jó hírét öregbítsem, dolgozzam szorgalmasan, jelentsem a szocializmus elleni támadásokat. Akkor volt a második vatikáni zsinat – 1962–1965 –, amit az összes szocialista ország úgy értékelte, hogy ez egy klerikális reakció, azaz a papok összefognak a szocializmus ellen. A keresztény egyházak közötti dialógus nagyon érdekelte őket. Akkor volt Genfben 1966 nyarán az ökümenikus, *Egyház és társadalom* című világ-

konferencia, és ezen felhívták a nemzeti egyházakat, hogy foglalkozzanak az akkor éppen nagy támadásba lendült kommunizmussal. A Szovjetunió és Kína terjeszkedése, az európai nyugati egyetemi diáforradalmak, és így tovább. Rendszeresen írtam a teológiai jellegű jelentéseket. Ezeket az írásokat a levéltárban nem találták meg. Rólam szóló írásokat is találtak, de jelentéseim nincsenek meg, nálam viszont megtalálható mind.

– Mi határozta meg a szervezés fokát, mértékét?

– Valaki a pártközpontban próbálta listára venni az embereket, kít mire lehet használni. Engem a marxizmus és az ökumené kérdésében, valamint a Lutherránus Világszövetséggel és a Vatikánnal kapcsolatban tudtak használni.

– Hogyan mérte fel, kiben bízhat meg Genfben?

– Az embernek kialakul egyfajta érzéke, sokszor már ránézésre tudtam, majd a kérdésekből, hogy ki jött a Stasitól [Kelet-Németország], a Securitatétól [Románia], a CIA-tól [Egyesült Államok], ki a KGB-től [Szovjetunió], sőt azt is, hogy ki melyik egyházzal van kapcsolatban. A kérdéseik is mindig arra irányultak, ami érdekelte őket, így ez is árulkodó volt. A kint élő, más genfi világszervezeteknél alkalmazott magyarok is rá voltak valakire állítva. Ezek között voltak jóindulatúak is. Sokszor szóltak nekem, kivel vigyázzak, kinek ne mondjak semmit. Iszonyú nagy volt a sürgés-forgás Genfben!

– Konkrétan kik voltak azok, akikben megbízott?

– Nagyon kevesen voltak. Az LVSZ-nél voltak komoly, hívő teológusok. A teológiai osztály vezetője, Ivar Asheim norvég teológusprofesszor azért fogadott oda magához, mert ők akkor kezdtek foglalkozni a marxizmussal, és segítőre volt szüksége. Vele jó kapcsolatom alakult ki. Genfben a magyarok közül a szintén az LVSZ-nél dolgozó Pósfay György volt jó barátom, akit még Ordass Lajos püspök küldött ki. Ő amerikai szolgálata után került az LVSZ-hez, és sok nyelven – németül, angolul, franciául, svédül, spanyolul, portugálul – beszélt. Mi ketten voltunk azok, akik a lausanne-i és a genfi magyar protestáns gyülekezetben is szolgáltunk. Kereszteltem, eskettem, temettem, éppúgy, mintha ott-hon dolgoztam volna bármelyik gyülekezetben, és a gyülekezethez tartozókkal is nagyon jó viszonyba kerültem.

– Két megbízatási időszakban is kint volt Svájcban. Mi volt ott a konkrét feladata?

– A genfi és a zürichi egyetemen a kötelező dolgozatokat a marxizmus és a kereszténység, valamint a vallásszabadság kérdéséről írtam. Az LVSZ akkori főtítkára megkeresett, hogy volna-e kedvem elvállalni a tanulmányi osztályon három évre egy asszisztensi állást, ami tulajdonképp egy professzori segédlet volt. Én akkor nem tudtam igent mondani, mert ez az akkori egyházi vezetéstől függött, akik megtettek végül mindent annak érdekében, hogy odakerülhessek a világszövetséghez, mert látták annak előnyeit, különösen abban az összefüggésben, hogy szerették volna az LVSZ világyűlését egyszer Budapestre hozni. Másodszor 1980-ban egy nemzetközi pályázat nyerteseként a vallásszociológiai osztály vezetését kaptam. Szociáletikai, vallásközi, társadalmi kérdésekkel, a dél-amerikai felszabadítási teológia és a társadalmi vallásosság kérdésével is foglalkoztam. De nem szeretném, ha mindezek a kutatások dicsékvésnek hatnának. Tudományos konferenciákat szerveztem, ez volt a feladatom – Európa, USA, Ázsia, Afrika –, kedvenc témáimhoz még pénz is kaptam. Fel tudom mutatni a kutatásaim eredményeit: könyvek, nemzetközi sajtóközlemények, kormányok – Svédország, Finnország, Zimbabwe, és így tovább – elismerései. Hangsúlyozom: Isten kegyelméből sikerült külföldre kerülnöm, és sokat dolgozhattam.

– Ezeknek a témáknak komoly vallási mondanivalójuk van. Mit szolt az akkori egyházi vezetés mindehhez? ▶

– Tulajdonképpen a kapitalizmus és a szocializmus között annak idején vallásháború folyt a „vasfüggöny” két oldaláról. Amikor Reagan [amerikai] elnök 1980-ban hivatalba lépett, hangsúlyozta mindenütt, hogy az USA társadalma keresztény alapokon áll, hiszen minden dolláron az „Istenben bízunk” felirat van, és ők a választott nép, amely igazságot fog tenni a világban. A harmadik világháború árnyékában éltünk, csillagháborús, atomháborús korszak lebegett felettünk. Megkönnyebbülés volt, amikor megkötötték a Szovjetunióval a megemlékezési egyezményt, Reagan találkozott Gorbacsovval [szovjet pártfőtítkárral], és valami elindult a változás irányába. Ebben a változásban benne voltunk mi is azzal a programmal, amit csináltunk. Genfi munkámat hivatalosan nem értékelték idehaza, csak néhányan. Az egyik dr. Pröhle Károly professzor, a másik dr. Hafenscher Károly Deák téri kollégám és a harmadik dr. Tóth Károly református püspök, a magyar ökumenikus tanács vezetője volt.

– **Gondolom, rendszeresen be kellett számolnia az eredményekről. Mi határozta meg a témákat, amelyekről írnia kellett?**

– Folyamatosan, bizonyos időközönként beszámolókat kellett írni az aktuális helyzetről. A jelentések egyrészt az egyházvezetésnek szóltak, de mentek egyből az állami szervekhez, sőt magasabb titkosszolgálati szintekre is. Tudok arról, hogy volt olyan írásom, amely a KGB-nél landolt.

– **Hogyan tudott egyensúlyt tartani? Volt ugyanis egyfajta szakmai kihívás, aminek meg kellett felelni, de az ÁEH-nak is volt elvárása önrel szemben. Emellett evangélikus lelkész volt, mégis ügynöki munkát vártak el.**

– Feladatokat kaptam. 1980-tól az volt a legfontosabb feladatom, hogy az LVSZ-nagygyűlést készítsem elő, az előkészületeket figyeljem, intézzem, hogy a világgyűlés ide jöjjön Magyarországra, és tegyek lépéseket abban is, hogy végül Nagy Gyulával szemben Káldy Zoltánt válasszák meg az LVSZ elnökének. Ezt sikerült megoldani. Ebben benne volt a kezem. Az LVSZ utazásokat, könyvkiadást, konferenciákat finanszírozott, ami akkor kiemelkedő dolog volt. Máig nem tudom, hogy is sikerült nekem ezt elérnem, de kitűnő főnökeim és munkatársaim voltak. Apám harminckét évig volt Ósagárdon lelkész. Térden állva, imádsággal kezdtük

a napot. Irodájában egy felirat volt: „Hát Jézus mit szól hozzá?” Apám ennek jegyében mindig mondta nekem: „Fiam, ha szólsz valamit, ha akarsz valamit, ha csinálsz valamit, mindig gondolj erre a mondatra. Jézus személye, az ő tanítása hogy illik bele abba, amit te akarsz.” Ez végigkísért egész életemben. Amikor elkezdtem a családomat kutatni, kiderült, hogy 1659-ben ordinálták az egyik ősomet, Horeczky Istvánt Csánigra, Nyugat-Dunántúlra. Abban az időben, amikor gályarabnak küldték a protestáns lelkészeket. Utána végig lelkészek, tanítók voltak az őseim, több nemzedéken keresztül. Isten megadta azt, hogy háromszáz évvel később, 1959-ben engem avassanak lelkésszé. Életemben több olyan időszak volt, amikor igen keményen megdolgoztam. Először a szocialista kollégiumban, ahol majdnem eljutottam az istentagadásiig. De az Isten adott nekem erőt arra mindig, hogy ellen tudtam állni ezeknek a kísértéseknek.

– **Volt olyan, amikor megtagadta a lelkiismerete miatt az együttműködést?**

– Többször is. Ez érzésfüggő volt.

– **Ez mit jelent?**

– Az állambiztonság módszereibe az is beletartozott, hogy megpróbált valamilyen módon zsarolni. Régi módszer a bor, az ivás), a dal, a társaság, az asszony bevetése. Két alkalommal is megpróbálkoztak nálam azzal, hogy elcsábítsanak; egyszer egy idősebb, később egy fiatalabb asszony. Józsefvárosi segédlelkész voltam 1965-ben Grünvalszky Károly mellett. Bejött egy asszony a lelkesi hivatalba, hogy ő be akar lépni az evangélikus egyházba. Grünvalszky rám bízta, hogy foglalkozzam vele, készítsem fel a konfirmációra. A harmadik alkalmon azt mondta: nem jön többet a hivatalba, menjek el inkább én hozzá a lakására este. Egyszer elmentem, de igen hamar kiderült, hogy nincs szó sem a hitről, sem az egyházzal, csak el akart csábítani, hogy zsarolható lehessen. Végül megkereszteltem, de többet sosem láttuk a gyülekezetben. A másik kísérlet az volt, hogy a tévés Shakespeare-vetélkedőn utazást nyertem két hétre Angliába. A televízió közölte, hogy akkor lesz a futball-világbajnokság, és drágák a szállodák, majd kis kerülővel megszervezik az utat. Repülőn mentünk Moszkvába, majd vonaton Leningrádba, ahonnan hajóval, ami lassabban haladt, Helsinkibe, Koppenhágába, de lassan Londonba is eljutottunk. Figyelték, hogy disszidálok-e, de én nem akartam lelépni, mert akkor már tudtam,

hogy ösztöndíjra mehetek. A tucatnyi tagú csoportban volt egy fiatal tanár, aki rám szállt a hajón, és megkért, hogy Londonban segítsen neki vásárolni. Amikor megkérdeztem, mit keres, azt mondta: női fehérneműt akar vásárolni, és én biztosan megítem majd, mi áll jól neki. Éreztem, hogy a „vörös polip” be akar hálózni. Nem mentem el vele. Ezek a módszerek is benne voltak a titkosszolgálati hálóban.

– **A családján keresztül próbálkoztak-e?**

– Nem. Mi igen jó házasságban éltünk képzőművész feleséggel, a két fiunk igen jól teljesített az iskolában, a genfi és a párizsi egyetemen. Innen nem találtak fogást rajtam.

– **Térjünk vissza élettörténetében 1987-be. Amikor meghívták püspököknek, elgondolkodott-e azon, hogy ezt nem vállalja el?**

– Jó helyem volt az LVSZ-nél, és tulajdonképp meghosszabbították volna a szerződésemet újabb három évre. Sőt akkoriban bármelyik német vagy svájci egyetemre meghívtak volna tanárnak, ha jelentkezem, és a genfi német református gyülekezet megválasztott volna lelkésznek is. Megtárgyaltam a dolgot a családommal, a feleséggel, és végül a hazajövetel mellett döntöttünk. Rózsával mindent meg tudtam beszélni. Ha ő nem állt volna mellettem, akkor én nem tudtam volna olyan sikeres lenni, és nem tudtam volna megállni a helyemet. Érdekes momentum, hogy amikor itthon éltünk, kijártunk a Hősök terére meg a Városligetbe, hogy sétálva beszéljünk és imádkozunk együtt. Lehallgattak minden telefont, felbontották a leveleket. A lakásunk be volt poloskákkaal telepítve, így itthon nem lehetett ezekről a kérdésekről őszintén beszélgetni. A feleségem odakint akkoriban rendkívül sikeres volt, olyan karriert futott be, amit itthon el sem lehetett volna képzelni. Franciaországban megjelent egy könyv a világ vezető művészeiről, munkájával, életrajzával ő is benne szerepelt. Még a svájci művészek is irigykedtek rá, nemhogy a magyarok. Szóval az ő részéről is áldozat volt ez a döntés, mégis éreztük, hogy itthon kell a továbbiakban tevékenykednünk.

– **Kik voltak még a püspökjelöltek? Mi zajlott a háttérben?**

– 1986 végén Káldy már igen beteg volt. Fotelben ülve diktálta a leveleket. A felesége egy kézzel írt levélben arra kért, jöjjenek haza, legyenek a beteg püspök

segédje. Én ezt képtelenségnek tartotam. Egyszer még hazajöttem hozzá, az volt az utolsó találkozásunk. Csak annyit bírt mondani, hogy „most már késő”. Nagy Gyula szervezkedett a háttérben, ki legyen a püspök. Jelölt több is volt: id. dr. Fabiny Tibor, id. dr. Hafenscher Károly, sőt volt, aki Dóka Zoltánt ajánlotta. Ott volt Tóth-Szöllős Mihály esperes, de az ÁEH akármennyire is őt akarta, nem választották meg. A lelkészek közül Káldy temetése napján id. dr. Cserháti Sándor beszélt rá végül arra, hogy álljak kötélnek.

– **Az ÁEH-nak volt valamilyen feltétele?**

– Az ÁEH nagyon szerette volna, ha hazajövök, mert azt gondolták, hogy itthon nagyon kellek a világyűlés és Káldy halála után kialakult helyzetben az erős nemzetközi beágyazottságom miatt. 1987-ben hazajöttünk, mert megválasztottak, és 1988-ban igen erősen befolyásolni akartak a döntésekben. A Lutheránus Világszövetség akkoriban az iskolák visszavételét szorgalmazta. A nemzetközi nyomás rajtunk volt. A Faszorral kezdtük. Bár államosították, de a tulajdonjogunk megmaradt. Ebben az ügyben hajthatatlan voltam, és Miklós Imre végül rábólintott. A korábbi szerződésben benne volt, hogy az államnak kötelező visszaállítania úgy az épületet, ahogyan az az átvételkor volt. Ki is utalták az ehhez szükséges összeget annak ellenére, hogy sokan keresztbe akartak tenni. Ezután igen hamar kaptam egy telefont, hogy többet nem tartanak igényt a magyar titkosszolgálatok a munkámra.

– **Egyetlen telefon volt az egész?**

– Káldy irodájában, amit átvettem, volt egy piros készülék. Csak oda szólt. Lehallgatták. Ezen szóltak.

– **A püspöksége alatt sokféle botrány volt az evangélikus egyházi berkeken belül. Önt sokan támadták intézkedései és személye miatt. Dóka Zoltán már a legelején tiltakozott a megválasztása ellen, a zsinat le akarta váltani, a teológusok fellázkodtak ön ellen, Frenkl Róbert felügyelővel is vita alakult ki egy könyve miatt, de ön volt az, aki nem akarta a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület létrejöttét sem. Most hogyan értékeli püspöksége idejét?**

– Őszintén megvallom, hogy sok hibát követtem el, például nem küldtem el azokat az egyházból, akiket pedig nagyon kellett volna. Most, nyolcvanegy évesen, amikor emlékirataimat készítem, még mielőtt

Krisztus ítélőszéke elé állnék, szeretném letenni a terheimet. Megkerestem pár korábbi kollégát, hogy beszéljünk el a múlt hibáiról, és tisztázzunk olyan dolgokat, amik egymás között kérdések voltak. Járt már nálam Thurnay Béla, Zászkaliczky Péter, Zászkaliczky Pál, Ittész János, és várom ifj. Fabiny Tibort és másokat is, mert szeretném, ha sikerülne még néhány emberrel leülni beszélgetni és megkérni őket, hogy bocsássanak meg nekem. Április 22-én a nyugati egyházkerületi közgyűlésre is elmentem Veszprémbe, Szemerei János püspök előzetes beleegyezésével. A legvégén kaptam néhány percet. Elmondtam, hogy bár sokan úgy tartanak számon, mint aki a dunántúli kerület újraindulásának az ellensége volt, én nem akartam az lenni, de az erről szóló zsinati döntéseket nem

helyeselttem. Bocsánatot kértem azért, hogy ha úgy érzik, vétettem valamit ellenük. Éppen Veszprémbe kezdtem lelkészi szolgálatomat 1959-ben, és több őszöm szolgált a Dunántúlon. Kérem most is az Urísten, hogy segítsen nekem elrendezni még ezeket a dolgokat addig, amíg az ítélőszéke elé kell állnom. Szeretnék odaállni elé és kérni azt, hogy ha én megbocsátottam másoknak, és ők is megbocsátottak nekem, akkor az Urísten is bocsásson meg nekem. Naponta hálát adok Istennek, hogy vezetett egész életemen keresztül. Krisztus szeretete és kegyelme felől sosem voltam bizonytalan, és ma is tudom, hogy ő segít nekem. Szeretnék mindent elrendezni, és remélem, hogy ez a beszélgetés is ebbe az irányba visz majd.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Ha a témához vagy az interjúhoz lenne érdemi hozzászólása, észrevétele, kérjük, küldje el szerkesztőségünknek az evelet@lutheran.hu e-mail-címre.

Pröhle Gergely
országos felügyelő
Magyarországi
Evangélikus Egyház

A körülmények hatalma

Az Ökumenikus Segélyszervezet (MÖS) elnök-igazgatójának ügynökmúltjával kapcsolatos, a *Magyar Nemzet* hasábjain április végén megjelent írás és annak számos következménye viszonylag hosszú időn át foglalkoztatta az egyházon kívüli és belüli közvéleményt. Több fórumon alakult ki kisebb-nagyobb vita arról, hogy mit is tartunk Lehel László reagálásáról, de főleg arról, hogy a történet fényében miként gondolkodjunk egyházunk tényfeltáró tevékenységéről, annak komolyanvehetőségéről.

Az *Evangélikus Élet* két héttel ezelőtti (23–24.) számában olvashattunk a segélyszervezet május 31-i közgyűléséről, ám a tudósításból – a MÖS honlapjára való egyidejű utalással – sajnos kimaradt a felügyelőbizottságnak az a nyilatkozata, amely Lehel Lászlónak a kommunista állambiztonsággal való együttműködését egyértelműen helytelenítette. Ezáltal úgy tűnhet, mintha az egyház sajtója úgy térne napirendre az egész ügy felett, hogy valami sajnálatos félreértésnek tekintik az egész incidenst, amelyet gyorsan sikerült eloszlatni, a rend pedig helyreállt. E lapszámunkban, a 19–23. oldalon olvashatjuk ugyanakkor D. dr. Harmati Béla nyugalmazott püspöknek az interjúját is, amelyben elveri a port a tényfeltáráson, mondván, ők „kvázi az egyház szemetét akarják világgá szórni”, majd részletesen beszámol beszervezésének és titkoszolgálati munkájának körülményeiről, tagabb összefüggéseiről.

Előrebocsátom, hogy mind Lehel Lászlót, mind Harmati Bélát gyerekkorom óta ismerem. Előbbit a kelenföldi gyülekezetből, ottani szolgálata idejéből; a segélyszervezet élén, annak társadalmi, politikai beágyazottsága érdekében végzett munkáját nagyon nagyra becsülöm. Utóbbira – úgy is mint édesapám gimnáziumi osztálytársára – gyermeki szeretettel tekintettem, egyház-diplomáciai tapasztalatát tiszteltem, igehirdetéseit örömmel hallgattam, még ha vezetői döntéseinek némelyikével nem érttem, értek is egyet.

Ugyanígy szeretném világossá tenni azt is, hogy egyházunk tényfeltáró módszertanát jónak s bizonyos esetlegességei ellenére is a magyar közéletben példaszerrűnek tartom. Harmati püspök úr állításával szemben ugyanis a bizottság tagjai korántsem az egyház szemetét szórják, nem „ügynököznek”, nem pusztán a neveket sorolják, hanem éppen azt teszik, amit az interjú számonkér rajtuk: a külső körülmények, az egész rendszer működésének vizsgálatával együtt jelentetik meg tanulmányaikat, amelyeknek a tudományos igényességét a hazai szakmában is méltatták. Ez a munka – a megfelelő egyházi grémiumok folyamatos tájékoztatása mellett – lassan, de folyamatosan halad.

A bizottság tagjai korántsem az egyház szemetét szórják, nem „ügynököznek”, nem pusztán a neveket sorolják...

És mégis: a Lehel-ügy és kezelése rávilágított arra, hogy egy olyan közéletben, amelyben továbbra is a differenciálatlan „ügynöközés” a jellemző, nem lehet teljesen függetleníteni magunkat a körülmények hatalmától, s nem érvelhetünk folyamatosan azzal, hogy a mi eljárásunk nem megbélyegezni, hanem tudományos igénnyel megismerni akar. Ne felejtjük el, hogy már a Lehel László történetéről szóló első cikk is a tényfeltárák egyik megjelent kötetére hivatkozik, még ha abban – egyértelmű, éppen a listázás elkerülésének céljával született egyházvezetői döntés alapján – nem szerepeltek is a hálózati személyek valódi nevei (a fedőnevek igen). Ez azt jelenti, hogy a kutatók már egy évtizeddel ezelőtt is pontosan tudták, kiknek kell beszélgetniük, kiknek az anyagát kell átvizsgálniuk.

Hogy a Lehel Lászlóval való beszélgetésre csak most, az újsághírek következtében került sor sebbel-lobbal, az sajnos nem növeli az egyházi tényfeltárás tekintélyét, bizonyítja ugyanakkor a körülmények hatalmát. Lehel László eljárását, elnök-igazgatói tiszttségének felfüggesztését a helyzet tisztázásáig fontos gesztusnak tartom, amely sajnos jó néhány más, az egyház szempontjából jóval fontosabb esetben elmaradt. Ugyanígy szép gesztusnak tartom, hogy Harmati püspök úr az egyház nyilvánossága előtt „elrendezi még ezeket a dolgokat”. Lehel László interjúiban egyetlen, az „egyházvezetés” szerepét tekintve legalábbis félreérthető kijelentés szerepel. Ez arra vonatkozik, hogy ő tájékoztatott minket titkoszolgálati érintettségéről. Ehelyett azonban az történt, hogy én rákérdeztem, ő pedig egy percig sem tagadta azt, ami történt, s amiről most nagy nyilvánosság előtt is beszél. Ez fontos különbség, s voltaképpen ebben: az időbeliségben lehet megragadni az egész tényfeltárási folyamat ellentmondásosságát. Mert míg Keveházi László esperes úr vagy Reuss András professzor úr már évekkel ezelőtt hosszú, adatokkal is alátámasztott önvalóadásban számoltak be érintettségükről, sokan mások – így Lehel László és Harmati Béla is – tizenkét évvel a tényfeltáró folyamat megkezdése után szólítják meg részletes beszámolójukkal a szélesebb közvéleményt – a külső körülmények hatására.

Ha ez a bizonyos ügynöki tevékenység valóban olyan jelentéktelen vagy – bármily abszurd is ez – az egyház számára olykor akár hasznos is volt, miért nem lehetett erről korábban írni, beszélni? Kár megvárni, amíg a körülmények újra és újra elhatalmasodnak rajtunk, miközben – egyedülként – éppen az evangélikus egyház az, amelyik a kiengesztelődés jegyében valóban érdemben foglalkozik a múlt e szomorú fejezetének megismerésével. Ne legyenek kétségeink: a hazai nyilvánosság természetrajza nem fog megváltozni. Érdemes ezt az érintettség megvallásakor és a tényfeltárás módszertanának átgondolásakor figyelembe venni. ■

Az igazság szabaddá tesz

„Jézus a benne hívő zsidókhoz fordult: »Ha kitartok tanításomban, valóban tanítványaim lesztek, megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz benneteket.«” (Jn 8,31–32)

Ha *kitartunk*. Ha nem hagyjuk, hogy a bennünket körülvevő világ ránk szakadó mocska elborítsa azt, ami mellett érdemes kitartani. Ami értelmet, tartalmat adhat a lélekmorzsoló hétköznapnak; ami képessé tesz bennünket arra, hogy egymás szemébe nézve valóban meglássuk a másikban esendő önmagunkat.

Ha egyetlen pillanatra sem veszítjük szem elől a tanítást, annak a tanítását, aki először gondolta komolyan azt, hogy mi magunk is többek leszünk azzal, ha képesek vagyunk szeretni a másikat.

Ha *tanítvánnyá* leszünk. Ha nem csupán nézünk, de valóban képesek is vagyunk figyelni a Mesterre, aki úgy vezet minket át életünk nehezen járható, tekervényes, szűk ösvényekkel átszótt bozótosán, hogy egyetlen pillanatra sem érezzük céltalannak a küszködést.

Ha *megismerjük*. Ha nem csupán hallgatni, olvasni, tanulni tudjuk az Igét, hanem a szavak szövevényében rá is ismerünk Jézusra, és ami ennél is fontosabb: ő is megismer bennünket. S így, együtt lépünk mindegyre közelebb az igazsághoz.

Az *igazsághoz*, amelynek egyik legfőbb tulajdonsága, hogy relatív. Mert ami nekem tény, az másnak csupán sokáig vitatható felvetés. Mondhatnánk, hogy a bizonyíték maga az igazság, de például egy peres eljárásban a bizonyíték csak ritkán mutat rá egyértelműen az igazságra, s az okos bíró még akkor sem feltétlenül hisz a megismerésnek, ha a saját szemével látja a bizonyítékot. A tudós pedig végképp kétkedve fogadja az igazságot, ő csak a megismerésben, a megismételhetőben, az ellenőrizhetőben hisz, mert ha nem így tene, akkor sutba dobhatná minden tudományát.

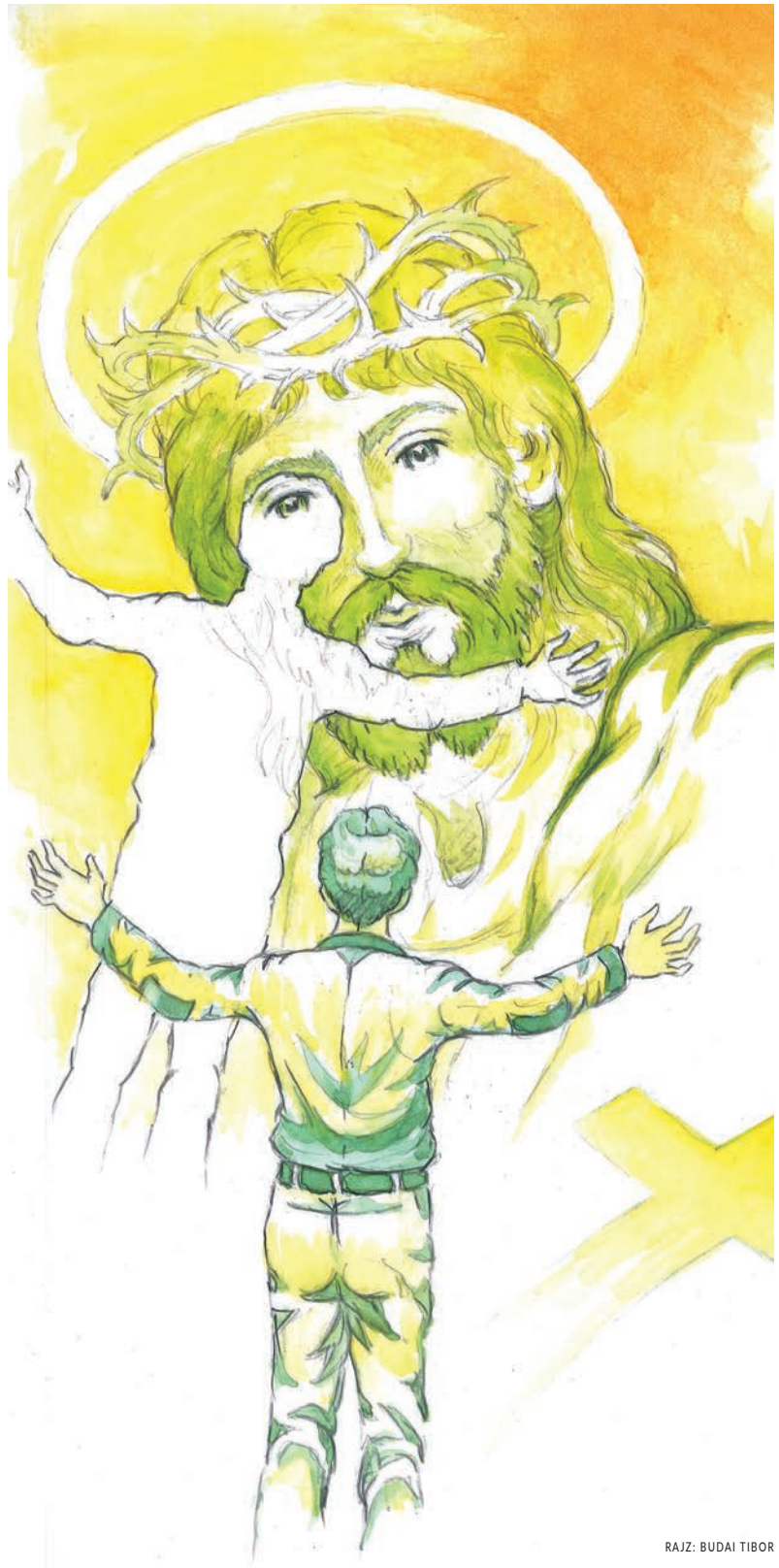
Mi marad hát? Marad a bizonyosság, a hit bizonyításra nem szoruló igazsága.

Az igazság, amely nem mérlegel. Jézus Krisztus igazsága, amely egyértelmű tény minden tanítvány számára, és amely mellett érdemes mindvégig kitartani. És ha kitartunk, akkor megérthetjük, hogy szabad szolgálva lennünk. Olyan *szabad* szolgálva, aki – ebben a zűrzavaros, értékőrlo, lelket sorvasztó világban is – azt teheti, amit a szíve diktál.

Volt idő az életemben, amikor szellemi szolgálásban kellett élnem, és azóta tudom igazán értékelni azt, hogy a hit szabaddá tesz.

■ ILLISZ L. LÁSZLÓ

RAJZ: BUDAI TIBOR

Az írás a Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! címmel kéthetente jelentkező evangélikus félórájában elhangzott szöveg szerkesztett változata.

Egyházunk élő reklámtáblája

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Virágvasárnap előtt a Hír Tv portréműsorából ismerhette meg az ország Szlaukó Orsolyát. A fiatal evangélikus lelkész nő közel egy éve került Ceglédre, azóta építi a gyülekezetet. A gyerekek erejéről, közszerepléséről, gyülekezetplántálásról beszélgettünk vele a fiatal lelkészeket bemutató riportsorozatunkban.

Cegléd belvárosához hasonló talán nincs még egy a világon. A város központjában, a Szabadság téren ugyanis ott magasodik egy hatalmas kupolájú református templom, közvetlen szomszédságában áll a sárga téglás kis evangélikus templom, a tér sarkán pedig a városháza. Izgalmas térelrendezés, nem lehet nem észrevenni a kontrasztot, mégis egységes és szép a kép. Ebben a kis evangélikus templomban szolgál csaknem egy éve Szlaukó Orsolya.

Már a beszélgetésünk elején kiderül, hogy nem készült gyerekkorától lelkésznek, bár az evangélikus egyházhoz születése óta kötődött, hiszen édesapja evangélikus, nagypapja pedig gondnoka is volt a cinkotai gyülekezetnek. Ugyan édesanyja katolikus, az evangélikus bázis erősebb volt a fiatal lelkész nő mögött,

így testvére és ő is evangélikusnak lett keresztelve.

Saját bevallása szerint az egyházhoz való kötődése akkor erősödött meg, amikor két fiatal izgalmas ifiórákat és gyerektáborokat tartott Cinkotán, amelyek felpezsdítették az ifúságot. Ezután már szinte egyenes út vezetett a fasori gimnáziumba.

Két egyetem, egy hivatás

„Előrehozott hittanérettségit tettem, és már a felkészülés alatt nagyon sokat gondolkodtam, hogy hol szeretnék továbbtanulni. Miután a latin és a hittan volt a két kedvenc tárgyam, így kitaláltam, hogy klasszika-filológiát fogok tanulni az ELTE-n. Szerettem volna a Bibliával foglal-

kozni, kutató lenni. Sokat beszélgettem Győri Tamással, az akkori fasori iskola-lelkésszel, hittantanárokkal, és valaki azt mondta nekem, hogy jó lelkész lennék. Ezzel akkor nem értettem egyet, de arra gondoltam, hogy ha elmegyek a teológiára, kapok egy alapképzést, és az a klasszika-filológiához nagyon jó lesz. Így mindkét egyetemre jelentkeztem, és szerencsére fel is vettek” – tudjuk meg a lelkési pálya felé vezető út első lépéseiről.

„Elsőévesként a teológia lépcsőjén találkoztam egy lánnyal. Molnár Lilla (*jeltenleg hitoktató lelkész a budahegyvidéki egyházközségben – a szerk.*) akkor már harmadéves volt. Elmondtam neki a bánatomat, hogy engem a bibliakutatás érdekel, és még nem tudom, hogy lelkész akarok-e lenni. Ő pedig biztatott, megtudtam tőle, hogy ő is két egyetemet végez egyszerre. Ha mindkettőhöz kedvet érzek – mondta –, akkor nem szabad lemondani egyikről sem. Mára a lelkési diplomám mellett megvan a néprajzi is, csak a klasszika-filológiai szakdolgozatom van hátra, azt idén nyáron írom meg.”

Hogy mikor jött el a lelkészi hivatás iránti elköteleződés? „Már a teológiára jártam, amikor Vető István lelkész megkezdésére elkezdtem besegíteni Cinkotán, a vasárnapi iskolában hittant tanítottam. Maga a gyakorlati teológia központi helyet foglalt el az életemben, tanítottam hittant, másoknak latint, szerettem az emberekkel foglalkozni. Harmadéven egyértelműen megéreztem, hogy a lelkészség lesz számomra az út és a hivatás.”

Orsolya a teológia után elsőként Újpestre került Solymár Péter mellé. A gyülekezethez tartozó Káposztásmegyver igazi missziós terep, mert rengeteg a panelház, de nincs evangélikus templom, sőt népegyházi evangélikusság sincs. Újpesten viszont van templom, így igazán tartalmas szolgálattal telt a hatodév. Ezután Szeged és Makó következett két évre. Szegeden gyülekezeti lelkészként Cserhádi Sándor mellett az egyetemistákkal is foglalkozott, míg Makón egyedül volt, és szinte a semmiből kellett gyülekezetet építenie, hiszen a Csongrád megyei városban áll ugyan egy elhanyagolt templom, de gyülekezeti élet már nem volt. Ekkor érkezett a hívás Ceglédre.

„Cegléden nagyon vártak”

A parókusi vizsga letétele után a lelkész nő bemutatkozó istentiszteletet tartott Cegléden – sikerrel. Megszavazták, hogy ő legyen az új lelkész. „Őszintén jólesett, hogy nagyon vártak, de az hideg zuhanyként ért, hogy a hatvannégy egyházfenntartóból csupán harmincketten szavaztak arra, hogy új lelkészt szeretnének” – árulta el.

Az első sokk után azonban jött az értékelés. Ceglédnek soha nem volt kifejezetten nagy gyülekezete, de voltak fénykorai, és szolgáltak itt komoly lelkész elődök. Ordass Lajos későbbi püspök, de Jávor Pál, Zászkaliczky Pál és Ribár János is volt a gyülekezet pásztorai. „Nagy elődök voltak itt, és működő gyülekezet, persze nem akkora, mint Békéscsabán vagy Pilisén, de akkor is élő gyülekezetekről beszélhetünk. Amikor idejöttem 2016 augusztusában, összesen tizenketten ültek a templomban. Bevallom, az istentisztelet után elsírtam magam” – meséli Orsolya.

A tizenkét fő pedig azért is lehetett – a nyári szabadságolások ellenére is – sokkoló, mert a bemutatkozó istentiszteleten körülbelül hatvanan voltak. „Akkor úgy gondoltam, hogy ez egy fejleszthe-

tő gyülekezet, érdekelte az embereket, hogy ki jön ide. De augusztusban azt éreztem, hogy ez egy megtört közösség. Szétszéledtek, annak ellenére, hogy az elődeim tisztességesen, a maguk erejével dolgoztak. Nem volt már itt egy stabil mag, csak a presbiterekre számíthattam.”

Cegléden háromszáz evangélikus él a népszámlálási adatok szerint, ezért a fiatal lelkész nő a hideg zuhany után nekilátott, és felmérte a terepet. Leült a presbiterekkel, és stratégiát építettek ki arra, hogyan lehet újraéleszteni a gyülekezetet. „A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára készülve az volt az első lépésem, hogy feltérképeztem a várost, elmentem az önkormányzathoz, átmentem a többi felekezethez, a múzeumba, a könyvtárba. Bemutakoztam, hogy megismerjen az egész város. Személyesen felvettem a kapcsolatot minden iskolával, intézménnyel, amellyel lehetett. Már akkor szeptemberben megkértem a reformátusokat, hogy alakítsunk Cegléden reformációi emlékbizottságot. A presbiterekkel pedig a gyülekezeti koncepciót

dolgoztuk ki a hitoktatásról, a baba-mama körörről, arról, hogy mire van igény, mi az, amit meg tudunk csinálni.”

Persze mindez szépen mutat papíron, de elsőként nehéz volt embereket találni a feladatokra – árulta el Orsolya, de aztán lépésről lépésre javult a helyzet. Mint kiderült, Cegléden két egyházi és két állami általános iskola van. Az egyházi iskolákban több az evangélikus hittanra járó gyermek, és az ő családjai hamar visszafordultak a gyülekezet felé. Gyakorlatilag aki Szlaukó Orsolyához jár hittanra, az jár templomba a családjával.

A bemutatkozás a templomban folytatódott, szeptemberben pedig a hirdetéseknek köszönhetően sokan elmentek az évnnyitó istentiszteletre. Többen utána döntöttek arról, hogy mégis evangélikus hittanra iratják be a gyerekeiket. Szerencsére a kötelező hittanoktatásban hárman is segítenek a lelkész nőnek – külön érdekesség, hogy egyikük katolikus hitoktató, mégis az evangélikus gyülekezetbe jár, és letette a különbözőzeti vizsgát az evangélikus hittanoktatáshoz. ▶

A hittanórák iránti igény feltérképezése után a következő lépés a családi istentiszteletek megtartása volt, de hangsúlyozottan ifjúsági zenével. Szolgált már Cegléden a Szélrózsa Band, a Mandák Band, a Közel zenekar. Mostanra pedig sikerült egy gyülekezeti kórust is összeállítani. Az elején az idősebb presbiterek nem rajongtak a könnyűzene gondolatáért, de látták, hogy az első alkalom, a tanévnyitó istentisztelet milyen jól sikerült, így bizalmat szavaztak a könnyűzenei alkalmaknak is. Aztán elterjedt a híre ezeknek az interaktív istentiszteleteknek, amelyekbe a gyerekeket is bevonja a lelkész. A liturgia valamivel rövidebb és könnyebben befogadható, de fontos része, hogy az istentisztelet elején a gyerekek hozzák be az oltár tárgyait, együtt helyezik el a lelkésznel.

„Egy gyerek, hat ember”

A vasárnapi 10 órás istentisztelet mellett tehát a hónap minden második vasárnapja családi alkalom. „Nagyon sok hittanórám van az iskolákban, de ezt is fontosnak tartom, mert óriási lehetőség ezeket a gyerekeket ezáltal a templomba is meghívni. Egy gyerek, hat ember – szoktam mondani, azaz ha a gyere-

rek örömmel jár hittanra, és kedve van a templomba is eljönni, akkor hozza majd magával a szülőket, a nagyszülőket, a testvért, a barátot. Egy lelkes gyerek legalább hat másik embert hoz magával a templomba.” Mindezt pedig apró ötletekkel teszik még szerethetőbbé a gyerekek számára: a Luther-rózsás pecsételőfüzetükbe minden istentiszteleten kapnak egy stemplit, de van Pál apostolos albumuk is, amelybe matrikákat gyűjtenek. A helyi református iskolában kötelezően előírják a templomba járást is, és ezt a lelkészeknek igazolniuk kell – ezzel a kis evangélikus pecsételőfüzettel még az iskolai kötelezettség is személyesebbé válik.

A gyerekek mellett fontos szerepet töltenek be a gyülekezet életében az anyukák. Péntek délelőtt van a baba-mama kör. Azért lett ez a nap, mert a többi gyülekezet és a város programkínálatát felmérve ez volt az egyetlen időszak, amikor nem volt párhuzamosan hasonló tematikájú foglalkozás. Ez nem felekezeti alkalom, bárki eljöhét, de a lelkisége akkor is adott, és az anyukák elkezdtek kötődni a gyülekezethez. Tizenöt-husz fő jár ide. „Azt látom, hogy ezek az emberek úgy érzik, megtalálták a helyüket. Elkezdtek templomba járni, és segítenek

a gyülekezeti munkában. Nagyon jó folyamat indult el, ez a kör egy hihetetlen missziós csatorna és lehetőség” – mondja a lelkész.

Női programból ezek szerint nincs hiány, de hogy mi a helyzet a férfiakkal, arra úgy válaszol Orsolya, hogy a nő hozza a férfit templomba, ahogy például színházba is az esetek kilencvennyolc százalékában. „Nagyon jó érzés, hogy sok férfi segít akár a betlehemes felállításán a ceglédi templomtérén vagy a családi napon a kertrendezésben és a technikai dolgokban is az istentiszteleteken. Jó hír, hogy szeptembertől lesz férfikör.”

Mai reformáció és építkezés

A hittanosok száma gyarapodott, de konfirmanduscsoportot a semmiből kellett létrehozni. Ifi pedig nincs, mert ezt a korosztályt a legnehezebb megszólítani. „A konfirmandusokból szeretnék ifiseket építeni, szeretném, ha a most meglévő közösségük továbbra is együtt maradna” – tudjuk meg a terveket. A konfirmanduscsoport pedig lelkes, mert a péntek délutáni foglalkozások mellett voltak már konfirmációs táborban, kirándulni és mozizni is együtt.

„Kihirdettem, hogy lesz ifi szeptembertől, és több városi fiatal is jelentkezett a Facebookon, hogy szívesen jönnének, mert látják, hogy az ő korosztályukat szólítjuk meg – mesél az újabb sikerélményről Orsolya. – De az is érdekes, hogy egyre több református és katolikus diák is hozzánk jön az evangélikus templomba, miután átiratkoztak evangélikus hittanra.”

Úgy tűnik, a gyülekezet gerincét a fiatal családok adják, de természetesen színes a kép, hiszen vannak szép számmal idősek is. De az igen érdekes, hogy nincs az időseknek program, mert nincs igényük a bibliaórára, ehelyett asztali beszélgetéseket tartanak majd szeptembertől esténként, hogy az idősek mellett a fiatalok is többen tudjanak jönni.

Heti egy látogatónap

A betegeket, a kórházban fekvő gyülekezeti tagokat Orsolya meglátogatja, de ez sem indult egyszerűen. „A templomba járó időseket kikérdeztem, hogy kikről tudnak, és azokat látogattam meg először, akik egyáltalán nem járnak már, mert vagy elfordultak a gyülekezettől, vagy betegek. De el szoktam menni a hittanos szülőkhöz is látogatóba, és érdekes, hogy akiknél már voltam, azok sokkal intenzívebben járnak templomba. A személyes kapcsolatfelvétel után elkezdnek jobban kötődni. Minden héten egy látogatónapot iktatok be, és ez nem ellenőrzés, és a templomban sem mondanék soha olyat, hogy »múlt héten nem láttalak titeket«. Nagyon jó érzés úgy felmenni a szószékre, hogy tudom, kiknek beszélek, tudom esetleg, hogy mi nyomasztja őket, és mindezt úgy

beleépíteni a prédikációba, hogy abból erőt meríthessenek.” A látogatás kulcs a közösségépítéshez.

A lelkész úgymódozott: „Ma számomra az a reformáció, hogy olyan dologgal szólítjuk meg az embereket, ami foglalkoztatja őket. Ott kell keresni őket, ahol vannak, és olyan dologgal, amire megmozdulnak. Ha ezt nem csináljuk, akkor nem jönnek a templomainkba. Nálunk a családi istentiszteletek hozták be a hívők nagy részét, általuk kezdett épülni a gyülekezet. Tudom, hogy most már akkor is jönnének, ha nem reklámoznám, nem plakátolnám ki az alkalmakat, ennek ellenére én még készítem a színes papírokat, mert szerintem nagyon fontos a mi munkánkban is a reklám, a hirdetések és bejegyzések a Facebookon.”

Arra a kérdésre, hogy miért vállalta el a tévés szereplést, és miért szerepel több ceglédi programban is, úgy válaszol: „Egy ilyen kisvárosban muszáj közszereplést vállalni, nem lehet, hogy az ember nem mutatkozik meg, nem része a város életének. Amikor a Hír Tv-ben szerepeltünk egy református lelkész úgymódozott ismerősömmel, akkor a műsorvezető, Veiszer Alinda a beszélgetés végén azt mondta: »Élő reklámtáblái vagytok az egyháznak.« Amikor az ember a tévébe vagy a város programjaira elmegy, akkor nemcsak magát, hanem az evangélikus egyházat is képviseli. Nagyon fontos, milyen képet alakítok ki az egyházmóról a városban vagy a tévé nézőkben. Ez egy nagy missziós terep, mert olyan embereket szólítunk meg, akiknek ez sokat adhat, vagy akiknek változtat az életén akár. Nemrég Bolba Márta mesélte az ökumenikus lelkész konferencián, hogy Józsefvárosban egy asszony elment hozzá, mert látott engem a tévében, és azt mondta: annyira szimpatikus voltam, hogy ő evangélikus szeretne lenni, és elkezdett a gyülekezetbe járni. Ezek a tévés és más szereplések kimossák a sztereotípiákat az emberekből, és meglátják, hogy lehet hozzánk fordulni, van véleményünk, teszünk a városért, a közösségért. A reformációi emlékbizottságot is azért hoztuk létre, hogy a ceglédiek lássák, az egyházak és a város hogyan tud együttműködni, a különböző felekezetek hogyan tudnak közösen együtt dolgozni és tenni a közösségért és megünnepelni, megismertetni a reformációt.”

■ KÉZDI BEÁTA

Vendégek Iowából

Az Amerikai Evangélikus-Lutheránus Egyház (ELCA) Északkelet-iowai Egyházkerülete és a Magyarországi Evangélikus Egyház között, ezen belül pedig az ELCA Globális Szolgálata, illetve a Wartburg College és az Evangélikus Roma Szakkollégium (ERSZK) között évről évre tovább épül az együttműködés. Steve Nelson, az ELCA chicagói székhelyű Globális Szolgálatának igazgatója már többször is felkereste az ERSZK-t, 2012-től minden évben küld a szervezet önkénteseket a nyíregyházi evangélikus intézményekbe, köztük a szakkollégiumba.

2015-ben jött el az ideje, hogy mi röpiünk az „első fecskét” az Egyesült Államokba, a szociális munka szakos Jéri János kapott lehetőséget rövid amerikai látogatásra, majd tavaly az Evangélikus Roma Szakkollégium intézményvezetője, Molnár Erzsébet szötte szorosabbra az emberi kapcsolatokat Waverlyben. Most pedig csak pár napja érkezett haza onnan két szakkollégista, Megyesi Judith és Túró Vanda, amikor együtt köszönthettük Nyíregyházán a Wartburg College tizenhat diákját, professzorait és Mark Anderson püspöki titkárát. Németországban a Luther Márton-emlékhelyek felkeresésével kezdték európai programjukat, majd május 19-én érkeztek meg Nyíregyházára az iowai vendégek. A város első műemlék épületében, a Nagytemplomban épp a tír pákok betelepítésének emlékét állító városnapon a helyi történelemben vezettük be amerikai barátainkat. A *Kövekbe épített hitvallás* című könyv angol nyelvű fejezetéből felváltva olvasták mondatról mondatra a szöveget nagy élvezettel. [...] Kovács László Attila, a belvárosi gyülekezet igazgató lelkésze a templom néhány építészeti különlegességére hívta fel a figyelmet, majd az orgona mellé telepedve kápráztatta el hallgatóságát.

Szombaton a helyi evangélikus közösségek által fenntartott diakóniai intézményeket keresték fel a látogatók, hisz főleg ez a szolgálat és az amerikai önkéntesek

ebben vállalt szerepe érdekelte a vendégeket. A nyírteleki Filadelfia Evangélikus Egyházközség cigánymissziójának tanulmányozása az egész délelőttöt kitöltötte, hisz a roma testvérek bizonyágtétele mellett az itteni szociális szolgáltatások, a földprogram működése, a gyerekházprogram is sok újdonságot és érdekességet nyújtott Görögországon.

A megyeszékhelyre visszatérve az Oltaalom Szeretetszolgálat Rákóczi utcai központjába tért be az autóbusz, ahol az evangélikus egyház fenntartásában működő hajléktalanellátás részleteivel ismerkedtek a vendégek, majd a Derkovits utcai Élim Szeretothon következett. Az intézménylátogatás a családok átmeneti otthonában fejeződött be a Rezeda utcában.

Vasárnap délelőtt a kertvárosi gyülekezet Bolyai téri imaházában Mark Anderson igehirdetése és a vendégek gyönyörű énekszolgálata tette különlegessé az istentiszteletet. A Luther Márton Evangélikus Kollégiumban elfogyasztott közös ebédet követően az Evangélikus Roma Szakkollégium bemutatkozása következett. A szakkollégista fiatalok sajátos helyzetét, a szakkollégiumban folyó felzárkóztató és tehetséggondozó munka sajátosságait bemutató prezentációk után a vendégek Budapestre utaztak.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Forrás: meersz.hu/vendegek-iowabol/

RÖVID HÍREK

Tengerentúli szolgálatok. Pünkösöd ünnepe előtt egy nappal korábban, szombat délután öt órától az ünnepre hangoló irodalmi estet szerveztek a Cleveland Nyugat oldali református templomban. A résztvevőket Tamási Éva tiszteletes asszony köszöntötte, elénekeltük a *Jézus, te égi szép...* kezdetű éneket és nemzeti imánkat, a *Himnuszt*, majd a kezdő imában a házigazda azért fohászodott, hogy „átélhessük a testvéri közösség csodálatos érzését”. A félórás bevezető program után Szeverényi János evangélikus missziói lelkész tartott vetített képes előadást. [...]

■ ID. SZILÁGYI LÁSZLÓ

Forrás: Szeverényi János – Facebook;
teljes cikk: bocskairadio.org – a Clevelandi Magyarok Hangja internetes oldala

A kiskaludi leányegyházközség a temploma felszentelésének huszadik évfordulójára emlékezve április 30-án tartotta ünnepi hálaadó istentiszteletét. Az alkalom igehirdetője Mesterházy Balázs, a Soproni Egyházmegye esperese volt. A liturgiában részt vett Jankovits Béla nyugalmazott esperes és Mihácsi Lajos helyettes lelkész. Az igehirdető a vasárnap igéje alapján szólt a jó pásztorról, Jézusról, aki ismeri az övét, és akinek hangjára hallgatnak az övéi. Az istentiszteletet ünnepi közgyűlés követte. A templom bejáratánál néhány, a templomszenteléskor készült, korabeli fényképet tartalmazó tablót nézhettek meg a vendégek.

Forrás: vadosfa.lutheran.hu

HUMOROSAN EVANGÉLIKUS

Örök szövetség jele. Vető István, a cinkotai egyházközség lelkésze egy hónapon belül két szivárványt osztott meg a Facebook-oldalán. Az egyik a parókia felett ívelt át, a másikat Széll Bulcsú lelkész temetése után örökítette meg. „Szivárványívemet helyezem a felhőkre, az lesz a jele a szövetségnek, melyet én a világgal kötök.” (1Móz 9,13)

Kesztyűs kéz

BLOGSZEMLE

Milyen egy kesztyűs kéz? Olyan, amit védene. Például kesztyűt húzunk, ha maró savval dolgozunk, vízkóoldót, esetleg hideg zsíroldót használunk, de akkor is, ha más veszélyeknek van kitéve a bőrünk. A férjem is kesztyűben dolgozik, mert a hegesztés és a fém megmunkálása közben vigyázni kell. Ugyanakkor az orvosok és sokszor az ápolók is kesztyűben vannak, hiszen magukat és a betegeket is védik a fertőzésektől: a steril körülmény a gyógyítás alapfeltétele. Persze bálókban, esküvők, diplomaosztók vagy éppen egy színházlátogatás alkalmával is felkerül a női kezekre a kesztyű, hogy az eleganciát még inkább kiemelje. De eszünkbe juthat egy pantomimművész fehér kesztyűje vagy a betörő bőrkesztyűje, aki nem akarja, hogy az ujjlenyomata alapján azonosítsák. S arról még nem is szóltam, hogy a kesztyű tulajdonképpen főként a hideg ellen hivatott védeni az ujjainkat, hogy a cudar télen ne hogy károsodjanak az ízületeink. De kesztyűben simogatni sem jó, bár véd, de meg is gátolja az igazi, természetes kapcsolat lehetőségét.

Mi jut eszünkbe arról, hogy „kesztyűs kézzel bánik vele”? Biztosan nem az ökölvívó... Ez a kifejezés szerintem szinonimája annak, amikor azt mondjuk: „úgy bánik vele, mint a hímes tojással”. Óvatosan. Finoman. Védve a másikat és odafigyelve önmagára, nehogy ügyetlenségéből, durvaságából sérüléseket okozzon. Valakivel kesztyűs kézzel bánni azt is jelenti, hogy csak úgy „szörmentén”, épphogy csak érintőlegesen említeni kellemetlen dolgokat. Szinte félve szólni, tenni, nemcsak a másikat, de önmagunkat is féltve egy esetleges konfliktustól. Ma ez a kép jutott eszembe, amikor arra gondoltam, mit kell tenni egy gyülekezet, egy közösség építéséért. Sokszor kesztyűs kézzel kell bánni emberekkel, mert érzékenyek, bizalmatlanok, sérülékenyek. Nagy empátiával és türelemmel. De vajon elérkezik-e az ideje annak, hogy a sok óvatosság után végre komolyabban, keményebben, direkterben bánjunk egymással?

Jézus megbocsátó, bűnt elfedező szeretete nem ledorongolta az embert, hanem jóságosan felemelte a saját mélységéből, abból, amit a bűn rombolása, pusztítása okozott. De voltak pillanatok és emberek, amikor és akikkel nem bánt kesztyűs kézzel. A farizeusok bizony kaptak kemény ütések. És Péter is, akinek egyszer azt mondta: „Távozz tőlem, Sátán, botránkoztatasz engem, mert nem az Isten szerint gondolkodol, hanem az emberek szerint.” (Mt 16,23)

Szóval a kesztyűs kéz szükségességéről elmélkedem ma. Mikor és mennyi ideig hordja a lelkész? Kívül szemben szabad/kell lehúzni? Néha úgy érzem, túl sokáig volt a kezemen ez a kesztyű, most már direkternek kell lenni. Még többet beszélni az Úr Jézus életet újító hatalmáról és arról, hogy el lehet szalasztani a felkínált lehetőséget a megtérésre. Rövid az életünk, ki tudja, meddig tart: rendezni kell az emberekkel és Urunkkal való rendezetlen dolgunkat!

És bizony, ha kesztyűs kézzel bánok a másikkal, akkor nem sikerül neki megéreznie Jézus meleg simogatását a lelkén, a vigasztaló, erőt, hitet, reményt adó isteni érintést.

■ LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN lelkész
Forrás: skata.blog.hu

Együtt emlékezni jó

Maglódon tizenhárom évvel ezelőtt egy kis csapat hagyományt teremtett azzal, hogy találkozóra hívta egykori konfirmandustársait. A gyülekezet azóta ápolja ezt a hagyományt. A találkozás vágyát pedig évről évre igyekszik elültetni a következő nemzedékek szívében is. Nem történt ez másként idén sem. Június 11-én, Szentháromság ünnepén találkozóra hívták a hetven, hatvan, ötven, huszonöt és tíz éve, valamint tavaly konfirmált egyháztagokat.

A vasárnapi istentisztelet igehirdetésében Németh Mihály lelkész az Atya bennünk minden idők kezdete előtti kiválasztó szeretetéről, a Fiú keresztáldozatában nyert megváltásról és bűnbocsánatról, valamint a Szentlélek közösségbe hívó, ott megtartó erejéről szólt. [...] A jubiláló konfirmáltakat Simonyi József tiszteletbeli felügyelő köszöntötte. A gyülekezet lelkésze köszönetet mondott Nagy Györgyné Margitkának hűségese szervezőmunkájáért. Ezt követően a jelenlévők mindannyian az oltár elé járultak. Imádságban mondtak köszönetet Isten megtartó szeretetéért, és az Úr áldásában részesültek.

A közös úrvacsoravétel után „Örömmel látlak!” címmel kötetlen beszélgetésre került sor a gyülekezeti teremben megterített asztaloknál. A hetven éve konfirmáltak nevében Tabányi Pálné Gyenes Zsuzsanna, az ötven éve konfirmáltak nevében pedig Zéman Ferencné Harazin Erzsébet köszöntötte az egybegyűlteket.

A szeretetvendégségen levetítették Csorba Judit Dorottya és Koltay Erika tizenöt perces kisfilmjét. A 2016-ban rögzített, *Konfirmáció a Maglódi Evangélikus Gyülekezetben* című alkotás a Nemzeti Múzeum Reformáció 500 kiállítására készült. 1947-ben 43, 1957-ben 39, 1967-ben 26, negyedszázada 14, egy évtizede 5, tavaly 3 lélek konfirmált Maglódon. Emberileg nézve a tendencia riasztó. De van egy reményteli ígéretünk az Úr Jézustól: „Ne félj, te kicsiny nyáj, mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot!” (Lk 12,32)

■ NÉMETH MIHÁLY

Forrás: a Maglódi Evangélikus Egyházközség Facebook-oldala

FORRÁS: NAGYKANIZSA ÉS KÖRNYÉKE TÁRSULT EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Láthatóan evangélikus...

Két kis hír Budavárból

Május 27-én tartotta éves találkozóját a Szehtlo Gábor Ifjúságvédő Alapítvány. Az emlékező közösség megkoszorúzta a Bécsi kapu téri templom falán lévő emléktáblát.

Május 28-án istentisztelet keretében került sor a gyülekezet presbitériuma által alapított Mária Dorottya-díj átadására, amelyben azok részesülhetnek, akik önkéntesként sokat fáradoztak a gyülekezet életéért. A presbitérium úgy döntött, hogy idén két posztumusz díjat oszt ki. Dr. Pócze Tibor, a gyülekezet idén elhunyt felügyelője és Kun Gábor, a szintén ez évben az atyai házba hazatért gondnok díját özvegyeik vették át. Isten iránti hálával köszönte meg a gyülekezet a szolgálatukat.

Forrás: Budavári Hírmondó, 2017/2.

Ajándék a tatai gyülekezetnek

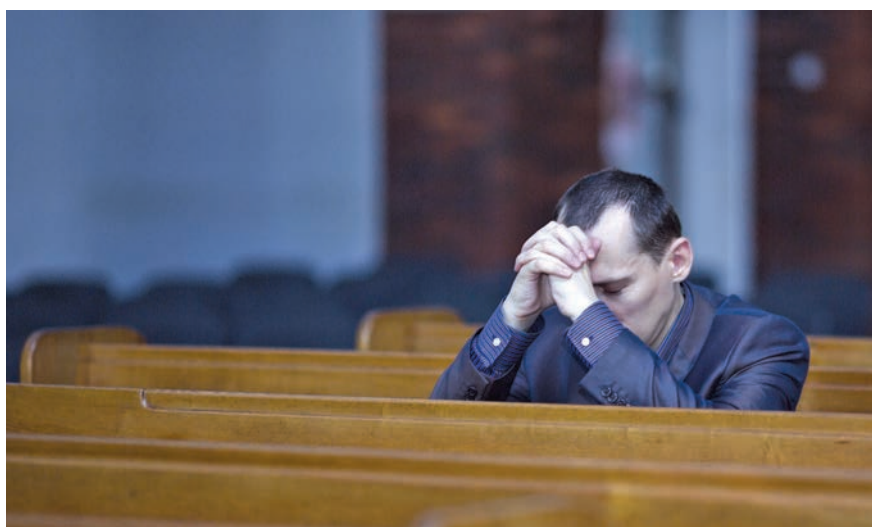
Március 19-én, böjt 3. vasárnapjának istentiszteletén Szarka István esperes úr, a Fejér-Komáromi Evangélikus Egyházmegye esperese felszentelte s ezzel az Úristen szolgálatába állította azt a keresztelőkutat, amelyet Bánfi Brigitta, dr. Roszík Péter és Roszík Dóra testvéreink a lutheri reformáció 500. évfordulója alkalmából, Isten dicsőségére a tatai evangélikus gyülekezetnek adományoztak.

Forrás: Lutherrózsa – a Tatai Evangélikus Egyházközség hírlevele, 2017. április

Szeretettel várjuk a gyülekezeti, intézményi híreket, hírleveleket! Kérjük, az elektronikus dokumentumokat – pdf formátumú anyagokat – e-mailben az evtallozo@gmail.com címre, a nyomtatott kiadványok egy-egy példányát a szerkesztőség postacímére szíveskedjenek küldeni: 1091 Budapest, Üllői út 25. Köszönjük!

Szereti Isten a csendes embereket is?

A hit hallásból van, ezért valakinek mindig beszélni kell. Hirdetni az igét, csoportokban tanulmányozni a Bibliát, megosztani a gondolatokat, és hangos énekszóval dicsérni az Istent. De mi van akkor, ha valakinek a személyiségéből fakadóan ehhez semmi kedve sincsen? Azt mondják, a kereszténység közösségi vallás. De van-e helyük a közösségben olyanoknak is, akik jobban szeretnek egyedül, csendben lenni?

Napjainkban a kifelé fordulás és a megosztás abszolút győzelmének vagyunk a szemtanúi. A csoportmunka már általános iskolában elkezdődik, később pedig a munkahelyünkön csapatokban dolgozunk, értekezleteken számolunk be az eredményeinkről. Aki meggyőzően prezentál, az nyer. Angol szakszavaink – *teambuilding, meeting, brainstorming* – mind a csoportokban zajló munkára vonatkoznak. A magánéletünk jelentős részét pedig a közösségi média uralja, amelynek még a nevében is benne van a lényege: a közösségi lét. Aki nem csapatjátékos vagy a kommunikáció nagymestere, az nagyon hamar a kispadon találhatja magát az élet minden területén.

Susan Cain amerikai író nő a *Csend* című könyvében már egyenesen „extrovertált ideálról” beszél. A nyugati kultúra azon vonásáról, hogy a bőbeszédű, harsány, társaságkedvelő embereket érdekesebbnek és izgalmasabb barátnak tartjuk. A csoportokban a gyorsabb beszédű tagok felvetéseit jobbnak értékeljük és hamarabb elfogadjuk, mint lassabban be-

szelő társaikét, holott semmilyen összefüggés nincs a beszéd gyorsasága és a jó ötletek között. Már maga az introvertált szó használata is arra a képzetársításra sarkall, hogy az ilyen emberek félszegek, bátortalanok, és nem tudnak érvényesülni. Pedig nagyon sok sikeres introvertált vezetőt és művészt ismerünk az informatikus Steve Jobstól kezdve a festőgeniusz Van Goghig, akik épp azért tudtak nagyot alkotni, mert szellemi energiájukat a kifelé fordulás helyett gazdag belső világuk és kreativitásuk kibontakoztatására fordították.

Jézus maga is tökéletesen ötvözte a kifelé és a befelé fordulás előnyeit. Tudott beszélni a tömeg előtt, és tanította őket, ugyanakkor szüksége volt az elvonulásra, a magányos imádságra is. Sosem beszélt többet, mint amennyit feltétlenül szükséges volt. Szelíd volt, és mégis hatalommal bírt. Jézus mellett megfért az impulzív, harsány Péter és az elmélkedő János; a nyüzsgő Márta és a csendes Mária is.

Vajon ez az összhang mennyire tapasztalható meg az egyházainkban? Csak

arra figyelünk, aki hangos, vagy meghalljuk a halk szavakat is? Figyeljük meg, hogy szinte minden gyülekezeti alkalom csoportokban zajlik: az istentisztelet, a bibliaóra, az ifjúsági óra. Ez a felállás rendkívül megnehezíti azoknak a dolgát, akik nehezen tudnak több ember előtt megnyilvánulni. A négy szemközti beszélgetésekre, a személyes kísérésre sokkal kevesebb lehetőség van. A karizmatikus közösségekben pedig a csoport előtti bizonyágtétel és a megtérésélményről szóló beszámoló okozhat komoly frusztrációt a visszahúzódnóbb gyülekezeti tagokban. Az extrovertáltság iránti elvárás már az egyházi vezetők irányában is megjelent: a lelkészt akkor tartják jó vezetőnek, ha csapatjátékos, lelkesen tudja motiválni a tagokat, ért mind a fiatalok, mind az idősök nyelvén, és mindig van mondanivalója a bibliai igékről. A csendes percek, az elmélkedést nem lehet eredményként felmutatni, és nem lehet feljegyezni a szolgálati naplóban, pedig anélkül nem lehet ellátni a szervezési feladatokat sem.

Pedig ha komolyan vesszük Jézus odaforulását az elnyomottak felé, akkor azon is el kell gondolkodnunk, hogy felelősek vagyunk a környezetünkben élő introvertáltakért, legyen az gyülekezeti tag vagy vezető.

Ha valóban büszkék vagyunk a kereszténység sokszínűségére, akkor le kell számolnunk az extrovertáltság idealizálásával, és ideje szót adnunk azoknak is, akiknek a hangját eddig nem hallottuk meg, akiknek az ötleteit eddig nem valósítottuk meg.

Susan Cain szerint „az evangelizáció nem csupán a beszédet, hanem a hallgatást is magában foglalja [...]”; az egyházaknak a befelé fordulást is az istenimádat részének kellene tekinteniük, és helyet kellene adniuk az olyan vezetőknek is, akik az istenhez vezető csendesebb ösvényekre is rá tudnak mutatni. Vajon az imádság nem az elmélkedésről szól-e mindig is a közösségi szerepe mellett?”

A hit valóban hallásból van. Mi tudunk-e hallgatni egy hangos világban?

■ KOVÁCS BARBARA

Itt futok, másként nem tehetek!

A kiskunhalasi Jeszenszky Péter fejébe vette, hogy elfut Wittenbergbe, így hívja fel a figyelmet a reformáció kezdetének ötszázadik jubileumára. A heroikus vállalkozás sikerre vitelében hárman segítik, de a hosszútáv-futó arra számít, hogy a nyolcszázötven kilométeres táv egy-egy szakaszán többen is csatlakoznak majd hozzá. Ha minden jól megy, éppen a wittenbergi magyar napok idején érnek majd célba. De addig sokat kopik még Péter futócipőjének a talpa.

Pedig mehetne repülővel. Vagy akár kocsival is. Behajítaná a bőröndjét a csomagtartóba, elfordítaná a kulcsot, a duruzsoló motor hajtáná a légkondit, igen, huszonnégy fok bőven elég lesz, nehogy aztán meghűlés legyen a vége, ami elronthatja a reformáció emlékére szervezett, augusztus 24-től 29-ig tartó wittenbergi magyar napok örömét.

De Jeszenszky Péter, a kiskunhalasi evangélikus gyülekezet másodfelügyelője nem így döntött. Augusztus 12-én,

szombaton reggel Budapesten, a Deák téri templom előtt futócipőt húz, elköszön szeretteitől, fogadja Gáncs Péter elnök-püspökünk úti áldását, és futva elindul az onnan éppen nyolcszázötven kilométerre fekvő Wittenbergbe.

Az álom megvalósul

Hogy miért csinálja ezt? Péter jól ismert szavakkal válaszol a kézenfekvő kérdésre: „Itt futok, másként nem tehetek! Hív a táv, és én nem tudok ellenállni.”

Úgy emlékszik, múlt év nyarán fogalmazódott meg benne az ötlet, hogy valamilyen megpróbálva felhívni a fiatalok s egyáltalán, mindenki figyelmét a reformáció indulásának ötszázadik évfordulójára. S tekintettel arra, hogy Péter évtizedek óta szenvedélyes hosszútáv-futó, adta magát a megoldás. Először úgy gondolta, hogy Wittenbergből indul el hazafelé, éppen úgy, ahogyan annak idején a reformáció üzenete eljutott Németországból Magyarországra. Aztán megemlégette az ötletét Fabiny Tamás püspöknek, aki a fordított irányt javasolta, méghozzá úgy, hogy az érkezés éppen a magyar napok idejére essen. Így is lesz.

Jeszenszky Péter ekkora távot egyhuzamban még soha nem futott le. Benne van már a lábaiban hatvankét maraton, tizenhat Ironman, öt Ultrabalaton (220 kilométer), egy spartathlon (246 kilométer), négyszer huszonnégy órás futás és két Bécs–Budapest-szupermaraton, de a nyolcszázötven kilométeres táv még őt is óvatosságra inti. Úgy tervezi, hogy két hét alatt teszi meg az utat, ami azt jelenti, hogy naponta átlagosan 50-55 kilométert fut majd, lesznek persze ennél hosszabb és rövidebb szakaszok is, úgy, ahogyan legjobban kiadja a térkép.

Hosszú út a célig

A tervek szerint a Deák térről a kísérő kocsival és – Péter reményei szerint – a hozzá csatlakozó alkalmi futótársakkal együtt elszalad majd a Budapest Kongresszusi Központig, ahol lényegében megkezdődik a komoly erőpróba, hiszen innen már meg sem állnak Tatáig. Az útvonal Budakeszin át követi a Bécs–Budapest-szupermaraton útvonalát, egészen Győrig, ahol Szemerei János püspök úti áldása ad majd újabb lendületet és – remény szerint – újult erőt a futáshoz. Győrből aztán irány Rajka, Pozsonynál a Duna-híd, Brnót délről, Prágát északkelet felől kerülik el, Drezdát csupán érintik, és onnan északi irányban már csak „(nagy) macskaugrásnnyira” van Wittenberg. Az

FOTO: JESZENSZKY PÉTER ARCHÍVUMÁBÓL

Triatlon-vb, 2010, Budapest-futás

érkezés tervezett időpontja augusztus 26., szombat, 17.30.

Péter úgy számol, hogy ha átlagosan 8,5-9 kilométert meg tudnak tenni majd óránként, akkor nagyjából napi hétórányi futással tartható lesz az ütemterv. De ő vérbeli hosszútávfutó, és jól tudja, hogy nem a táv öl, hanem az iram, vagyis akkor sem történik semmi, ha egyik-másik napon kicsit kicsúsznak a tervezett időkeretből.

Nem magányos hosszútávfutó

Már szó esett arról, hogy Jeszenszky Péter sokat próbált sportember, de ekkora távtól ő is tart egy kicsit. Ennek ellenére nem dolgozott ki különleges edzésprogramot. Azt mondja, igyekszik mindig naprakész lenni, ami nála azt jelenti, hogy addig is annyit fut, amennyit csak bír. A wittenbergi nagy futás útvonalát úgy állította össze, hogy ő és kísérői esténként meg tudjanak pihenni egy-egy szállodában. Ott majd igyekeznek némileg regenerálódni, amihez az étkezés, a pihenés és – ahol erre lehetőség van – az elgémberedett végtagok vízben áztatása, lazítása is hozzájárul.

És ha már szó esett a segítőkről, nevezünk is meg őket. Péter azt mondja, hogy a közösségi hálón talált rá a mostani rendkívüli megpróbáltatást vele megosztó társaira. Bokor Béla, a Csákvári Evangélikus Egyházközség presbitere és gondnoka futva, illetve kerékpáron teszi meg a távot, és Győri Gábor, a kaposvári evangélikus gyülekezet presbitere ugyanígy támogatja majd Péter erőfeszítéseit. A bringára kerülnek fel majd a tárolórekeszek, amelyekből a sporttársak táplálékkiegészítővel, frissítővel látják el útközben Pétert. A csomagokat, felszereléseket szállító járművet pedig a csákvári gyülekezethez kötődő Mészáros Nelli vezeti majd.

A Facebookon és GPS segítségével folyamatosan követhető lesz az esemény. A Wittenbergbe igyekvő kis csapat futás közben mozgó pontként lesz követhető a GPS-térképen, így lehetőség lesz arra, hogy egy-egy szakaszra bárki csatlakozhasson Jeszenszky Péterhez. Mindenközben pedig Facebook-posztok, naplóbejegyzések segítségével számolnak be majd élményeikről. Sikerült felkelteni az ügy iránt egy másik, ugyancsak megveszekedett futó, Náray Balázs rádióriporter figyelmét is, aki – a dolgok mostani állása

szerint – Győrig együtt fut Péterrel, és a Kossuth rádióban ekkor, majd időről időre beszámol az eseményről.

A nagy futást – a sport tematikájú szponzorok mellett – anyagilag támogatja a Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottsága, de Péter reméli, hogy a magyar kormány Reformáció Emlékbizottsága – az erkölcsi támogatáson túl – is hóna alá nyúl a közös ügyért loholó sportolóknak.

A kiskunhalasi Jeszenszky Péter számára szinte természetes, hogy a szűkebb pátriájának kultúráját szimbolizáló ajándékot is visz a wittenbergi előjáróknak. A halasi csipkeverők már készítik a Luther-rózsát, amely reménység szerint a reformációról szóló wittenbergi múzeumban kap majd helyet.

„És ha megérkeztek Wittenbergbe?” – kérdezem. „Bár már ott tartanánk” – sóhajt nagyot Jeszenszky Péter, majd hozzát teszi, hogy szombaton kora estére tervezi a befutót, másnap, vagyis vasárnap részt vesznek az ünnepi istentiszteleten. Hétfő reggel pedig elindulnak hazafelé.

„Futva?” – vetem közbe. Mire Péter nevetve feleli: „Na, azt már nem! Autóval!”

■ I. L. L.

Házasság a tudománnyal

Dusóczky Tamás a családi örökségről, a számítógépről és a tokaji borról

Anyai nagyszülei, a Kirchknopfok evangélikusok voltak, szülei a Deák téri templomban kötöttek házasságot. Fiuk, Dusóczky Tamás a budapesti tudományegyetem hallgatója volt, de Svájcban szerzett tekintélyt magának tudományos igényű számítógépeivel. Mindkét nagyapja hírneves sportember volt, ennek is köszönhető, hogy válogatott kerékpárversenyző lett. Csaknem negyvenévi távollét után, 1993-ban jött haza, hogy Szegiben, „Tokaj szőlővesszeinél” folytassa a családi örökséget. Vele beszélgettünk.

FOTÓK: DUSÓCZKY TAMÁS CSALÁDI ARCHÍVUMÁRÓL

Dusóczky Tamás a tokaji borlovagrend mestereként

– Büszkévé teszi, hogy híres emberek voltak a felmenői?

– Feltétlenül. Sarkallt mindig, amikor eredményeket kellett felmutatnom. Anyai nagyanyámék ősei spanyolok voltak, akik 1508-ban átmentek Amerikába. Később fogságba estek. Mindenkit lemészároltak, csak Aguilart, a papot hagyták életben. Amikor Hernán Cortés partra szállt Mexikóban, Aguilar volt az első tolmácsa. Anyai nagyapámék, a Kirchknopfok evangélikusok voltak. Belesodródtak a harmincéves háborúba. Ennek folyományaként gályára kerültek. A hollandok szabadították ki őket. Ezután Magyarországra menekültek, mert itt aránylag szabadon gyakorolhatták a vallásukat. Apai ágon a lengyelek, a Dusóczkyak szintén protestánsok voltak, ami sok gondot okozott a katolikus Lengyelhonban. Az utolsó Dusóczky 1700-ban polgármester volt Varsóban. A katolikusok azonban kitűrték őket onnan, ezért Szabolcsba menekültek. Az apai nagyapám már ott született.

– A családtagok közül kik voltak nagy hatással önre?

– Mindkét nagyapám sportolt. Apai nagyapám, Dusóczky Károly 1875-ben az első hazai nyilvános atlétikai verseny szereplője volt a fővárosban, a mai Szabadság téren. Súlydobásban és síkfutásban két angol mérföldön indult. Egyébként bíró volt, majd az Igazságügyi Minisztérium államtitkára lett a Monarchiában. Anyai nagyapám, Kirchknopf Ferenc 1896-ban, a Millenárius megnyitáskor megnyerte az embervezetéses Bol d'Or kerékpárversenyt. Később áttért az evezésre, és többször állt nyolcasban az Európa-bajnoki dobogón. Szintén ebben a számban az 1908-as londoni olimpia résztvevője volt, de kiestek az előfutamban. Egy hónappal később azonban ők nyerték a visszavágót a Temzén. Én voltam a kedvenc unokája. Sokat foglalkozott velem. Megtanított úszni, aztán beültetett a szkiffjébe (légszekerényes, egy párevezős csónak – a szerk.), a Nénikébe – ez volt a hajó beceneve –, és felevezett velem a Szűnyog-szigetre. Közben állan-

Bély Mihály, Gillemont Ferenc, Keszler Albert, Papp Ferenc, Krempelsz Károly, Telkes Cladár,
Papp Vilmos dr. Kirchnopf Ferenc, Seregi Árpád, Mészáros Lajos, Lauber Dezső.
bajnok.
Milenáris 1898

dóan beszélt és mesélt. Tizenhárom évig volt a Magyar Kerékpáros Szövetség elnöke. Személye garancia volt ahhoz, hogy 1928-ban Budapest rendezhesse a kerékpár-világ bajnokságot. Rengeteget foglalkozott velem apám is. Komolyan vettek. Nagy segítséget jelentettek nekem fiatal éveimben és a későbbiekben. A tanácsokat igyekeztem a gyerekeimnek is továbbadni. Apám szintén jogot végzett, jól menő irodája volt, nagy cégek képviselőjével bízták meg. Anyám és apám 1927-ben házasodtak össze a Deák téri templomban, anyám nagybátyja, Kendeh-Kirchnopf Gusztáv evangélikus lelkész eskette őket. Én 1931-ben születtem. Apám után református vagyok.

- **A sport légkörében élt. Várható volt, hogy előbb-utóbb sportágat választ magának. A kérdés csak az volt, hogy melyiket.**

- Megvolt bennem a küzdelem szeretete. Ezt is az elődeimtől örököltem. A nagyapámról már beszéltem. A szüleim ugyancsak sportoltak. Padtársam, Kónigh Gyuri vízilabdázott. Remek játékos, majd edző lett belőle. Rábeszélt, hogy menjek le az Előrébe, de hamarosan kiderült, hogy a labdaérezésem pocscék. Anyám is így találta, amikor kivitt egyszer a tenispályára. Ötven perc játék után kijelentette: „Te, Tamás, a tenisz nem neked való! Más sportágat kell választanod!” Aztán felfigyelt rám Rajki Béla, a későbbi legendás mesteredző, és azt akarta, hogy úszó legyek. Ez arra az időre esett, amikor az

érettségi évében, 1949-ben Kirchnopf nagyapám elhunyt, és megörököltem a Velvárt biciklijét.

- **Velvárt Nándor az egyik legsokoldalúbb kerékpárversenyzőnk volt. Egy időben az összes országúti viadalt ő nyerte, és számos csúcst állított fel.**

- Bementem az üzletébe, elmondtam, hogy Kirchnopf Ferenc unokája vagyok, és szeretnék kerékpárversenyző lenni. Borbély Tiborhoz irányított, akivel haláláig baráti viszonyban voltam. Két hónapos felkészülés után elindultam egy tehetségkutató versenyen, és centikkel második lettem. A Fradiba igazoltam 1949-ben. Amikor bevitték katonának, mert a kitelepítés miatt eltávolítottak az egyetemről, a Honvédba kerültem, és a sportszakaszban Puskás Öcsi volt a felettesem.

- **Ha az ember Dusóczky Tamás neve után kutat az annalesekben, rátalál 1954. szeptember 23-ra: ezen a napon döntötte meg a huszonhárom éves fiatal ember az ötszáz kilométeres világcsúcst. Egyebek mellett ezt nyilatkozta: „Nem tagadom, nagyon boldog voltam, amikor tizenhat óra után végre leszállhattam a kerékpárról. Az első néhány lépésnél még nem éreztem a lábam, de aztán az is »magához tért«.”**

- A Magyar Népköztársaság érdemes sportolója akartam lenni, s kellett hozzá egy világrekord! A Millenárison lezajlott kísérlet ezernégyszázhetven kör volt.

- **Milyen edzések előzték meg a csúcskísérletet?**

- Minden héten egyszer elindultam Pestről reggel hat órakor, lementem a Balaton déli partján Keszthelyig, és az északi parton jöttem vissza Veszprém érintésével. Máskor Miskolcon keresztül Mádra kerekedtem, ahol korábban szőlőbirtokunk volt, ott aludtam, és másnap Nyíregyháza és Debrecen felől érkeztem vissza, ami körülbelül háromszázhatvan kilométer.

- **Meddig élt a világrekordja?**

- Nyolc-kilenc évig. Közben azonban történt egy és más. Egy Bécs-Budapest-viadalt előtt Pelvási Ferenc állami edző közölte velem: „Tamás, tudom, hogy a válogatott keret tagja vagy, az eredményeid alapján neked kellene indulnod, de az ÁVH nem ad útlevelet. Gyere továbbra is Tatára, kapsz kalóriapénzt is, de erről a versenyről le kell mondanod.” Ludwig Tamást vitték el helyettem, aki kint is maradt...

- **Mi baja volt az ÁVH-nak a családdal?**

- Máig nem tudom. Kikértem az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárából a papírokat, ezekben is olvasható, hogy a szüleim 1944-ben átadták a lakásukat a svéd követségnek, és apám irodájában százhusz zsidó húzódnak meg. A dokumentum szerint – idézem – „a Svéd Kir. Követség ezennel igazolja, hogy Dr. Dusóczky Károly ügyvéd úr a Svéd Kir. Követség Szociális Gondozás Osztályának jogtanácsosi minőségben állandó munkatársa. Budapest, 1944. október 10. Wallenberg s. k. Svéd Kir. Köv. Titkár”. ▶

Utólag meginterjúvoltak a nálunk bújtatott zsidók közül öt túlélőt, és ők egyértelműen azt vallották, hogy sokat köszönhetnek a Dusóczky családnak. Nem esett semmi bántódásuk, és megmaradt minden értékük.

– A szülők miért adták oda a lakásukat a svéd követségnek?

– Mert úgy gondolkodtak, ahogy a nagyapám, Kirchknopf Ferenc. Amikor napvilágot láttak a zsidótörvények, nagyapám, felháborodásának jeleként, kivágott magának egy sárga csillagot, feltűzte a ruhájára, és így ment ki az utcára. Azt mondta, szégyelli német származását. Egy szó, mint száz: semmilyen terhelő cselekedetet nem tudtak a családra rábizonyítani, mégis kitélepítettek bennünket a keleti határhoz.

– A családtagok közül kiket érintett a döntés?

– Az apámat és az öcsémet. Tudniillik volt egy öcsém is, Iván. 1943-ban született. Sajnos azonban egyik agyi ütőérének megpattanásakor, 1978-ban meghalt. Én elmentem Hegyi Gyulához, a sporthivatal akkori elnökéhez, aki korábban csónakmester volt a Pannónia Evezős Klubban, és rajongott Kirchknopf nagypapáért. „Hová tudsz menni?” – kérdezte. „A nagyanyámhoz, aki Budán lakik.” „Jó, akkor menjél hozzá, téged nem fognak keresni.” Anyám is megkapta a felmentést, mert a Testnevelési Főiskola elvégzése után akkor már tanított. Hegyi neki is segített, mert Kirchknopf nagypapa lánya volt. De hogy semmiképpen ne telepítsék ki, elvált az apámtól.

– A természettudományos érdeklődés végigkísérte az életét. Olyan pályát választott, amelyhez a legtöbb érkeke volt?

– Utólag visszagondolva úgy érzem, hogy az Eötvös József Gimnázium meghatározó volt abból a szempontból, hogy én voltam a fizikai munkakör elnöke. Az akkori fizika-matematika szakos tanáromat, Pehán Alfonzot nagyon szerettem. Később, 1956 után meglátogatott Svájcban. A Magyar Eszperantó Szövetség elnöke volt, és ebben a minőségében vett részt egy svájci kongresszuson. Az ő személye meghatározó volt a pályaválasztásakor. Aztán amikor az egyetemre kerültem, megváltozott kissé a véleményem. Láttam, hogy sok kiváló fizikus van, és én csak egyike vagyok a fizikusok nagy táborának. Nem én vagyok a legkiválóbb! Találtam nálam okosabb barátokat. De boldog voltam, mert azt a fokot elértem,

hogy megértettem a dolgokat. És ez nagy szó volt. Rájöttem azonban, hogy nem én vagyok feltétlenül az az ember, aki előbbre viszi a tudományt a fizikában. Ezért aztán kerestem magamnak a fizika területén olyan pozíciót, amit lelkiismeretesen be tudtam tölteni. Ez a terület a komputerrel való foglalkozás volt. Hozzájárult a döntésemhez, hogy megörököltem Neumann János könyvtárát, akinek a személye nagy hatással volt rám. A digitális számolásnak és az algoritmusoknak az alapját tulajdonképpen ő vetette meg, mielőtt a komputer létezett.

A Magyar
Népköztársaság
érdekes sportolója
akartam lenni,
s kellett hozzá egy
világrekord!

– Kevés dolog számít túl sokat, és még kevesebb számít egyáltalán.

– A számítógép szempontjából ez fontos állomás volt. Később kifejlesztették az elektronikus számítógépet, amely a duális számrendszert alkalmazta. Neumann már előre megmondta, hogyan kell duálisan szorozni, osztani s a többi, hogyan kell az adatbankból kikeresni a dolgokat. Ez fantasztikus előrelátás volt! Ismeretes, hogy az úgynevezett játékelméletnek ő az atyja. Együtt dolgozott Oskar Morgensternnel, a német származású osztrák közgazdással.

– Miért döntött úgy 1956-ban, hogy elhagyja az országot?

– A november 4-i második szovjet beavatkozás felnyitotta a szememet. Vártunk még néhány hetet, és amikor úgy látszott, hogy veszett fejsze nyele a nyugati segítség, december 8-án egyik társammal kalandos körülmények között elhagytuk az országot.

– Szerencsésnek tartja, hogy Svájcban kötött ki?

– Feltétlenül. Nem akartam messze menni Magyarországtól, mert titokban arra gondoltam, hátha mégis jóra fordulnak a dolgok, és más irányt vesz a politika. Felmerült az is, hogy Amerikába megyek, de aztán elvettem a tervemet, mert Svájcban élt az unokatestvérem, akinek szállodája volt, és ez nagyobb biztonságot jelentett.

– Mivel foglalkozott Svájcban?

– Csak számítógépekkel. Először az IBM-hez mentem, ahol kitanultam a mesterséget. Megtanultam programozni és a számítógéppel praktikusban bányani. Később átmentem a Control Data Corporationhoz, amely a hatvanas években szuperszámítógépeket gyártott. Két tudományos igényű számítógépet készítettem ki, amelyeket 1964-ben egy barátommal eladtunk a Genfi Atomkutató Intézetnek, illetve a zürichi Szövetségi Műszaki Főiskolának, az ETH-nak. Mindkettő a nukleáris kutatáshoz kellett. Ezért aztán a Control Data kilenc hónapra kiküldött az Egyesült Államokba, és itt fogadtam az európai cégek megbízottjait, akik számítógépeket jöttek vásárolni. Amerikából komputerkészítményeket vittem be Svájcba, és új termékeket veztettem be a piacra.

– Milyennek látja a magyar embert svájci szemmel?

– A magyarok általában feudális gondolkodásúak. Ezen azt értem, hogy egyes foglalkozási ágakat lenéznék, és lejjebb helyezik a többinél. A kereskedő például Magyarországon alacsonyabb rendű foglalkozás, mint ahogy Nyugat-Európában – a hollandok, a németek vagy a svájciak – megítélik. A náciizmus hatalomra jutása előtt jó szimbiózis volt a keresztények és a zsidók között Magyarhonban. A zsidóság képviselte a kereskedelmet, világhálózata jól működött. Aztán megváltozott minden. Szóba került, hogy mikor zárkózik fel Magyarország a nyugati típusú, kereskedelmet űző államokhoz. Arra gondoltam, hogy a személyi jövedelem kifejezése érdekes mutató az emberek gondolkodásmódjában. A francia azt mondja, hogy *gagner d'argent*, vagyis nyerni a pénzt. Az angol ekképpen vélekedik: *earn the money*, azaz hogy szerezni, örökölni a pénzt. A német kifejezés – *verdienen das Geld* – azt jelenti, hogy megszolgálni a pénzt. A magyar megkezezi a pénzt.

– Milyen a svájci ember magyar szemmel?

– Nagyon megbízható. A svájci nem mond olyat, ami ellentétes a meggyőződésével. Ismeri a „nem tudom” mondatot. A magyaroknál gyakran az az érzésem: úgy látják, hogy aki nem ért mindenhez, az nem értékes ember. Tehát bármit kérdezzünk, kész a válasszal. Akár ért a dolgokhoz, akár nem. Nem szeret nemet mondani. Talán nem is tud. Inkább mellébeszél.

– **Megkísértette a honvágy?**

– Igyekeztem a honvágyat túljátszani. Megfigyeltem, hogy a legtöbb magyarnál hasonló volt a helyzet. Azt álmodtuk, hogy egyszer csak rájöttünk: valamilyen hozzánk tartozó tárgy Magyarországon maradt. Legyen az egy könyv vagy bármilyen holmi, amely elválaszthatatlan volt az életünktől. S akkor ezért a tárgyért visszajöttünk a hazánkba, hogy kivihessük magunkkal. De másodszor már nem tudtunk kimenni, és itt kellett maradnunk. Ebben a pillanatban elkezdtünk izzadni. Ez volt a rémálom.

– **Mit jelentett, hogy hazatérése után tokaji szőlősgazda lett?**

– Életcél. Már gyerekkoromban dolgoztam a szőlőben. Apám nagyon helyesen azt mondta, hogy ha pénzt akarsz keresni, akkor beállsz a munkások közé, és úgy fizetünk, mint a többiek. Beálltam szőlőmunkásnak, és megszerettem a szőlőt, amelyet még akkor vett meg a család, amikor Szabolcs megyében élt. Lengyel származású dédapám, Dusóczy Sándor ugyanis Nyírbogdányban született, ugyanott, ahol a nagyapám. Ez maradt ránk, amit aztán az államosításkor – egyebek mellett – elvettek tőlünk. A bor-pincénk Mádon volt, a katolikus templom mellett. Engem 1996-ban nyugdíjaztak,

és csaknem negyvenévi távollét után úgy döntöttem, hogy hazajövök, és újra elzarándokolok Tokajba. Amikor megjelentem, közfelkiáltással a tokaji borlovagrend nagymesterévé választottak. Vásároltam egy területet a világörökség magjában, Szegiben, ahol felépítem a Dusóczy-pincészetet. Azzal a céllal látam munkához, hogy visszaállítom a tokaji bor régi rangját. Nagy hatással volt rám korábban a kaliforniai Napa-völgy, ahol első utam a Haraszthy-szőlészetbe vezetett. Egy hatalmas illusztráció árulkodik arról, hogy ki volt a kaliforniai szőlőtermesztés atyja. Haraszthy Ágoston vászonponyvás, szalmával bélelt ekhós szekéren ül, és tele van a szekere Tokajról származó szőlővesszővel. Most a legnagyobb amerikai szőlészeti cégek egyike, a Buena Vista vette meg a birtokot, és nagy propagandával állt elő.

– **Mondjon egy aforizmát a borról! Tokajban hallottam: „A bor pohárba öntött napsugár.”**

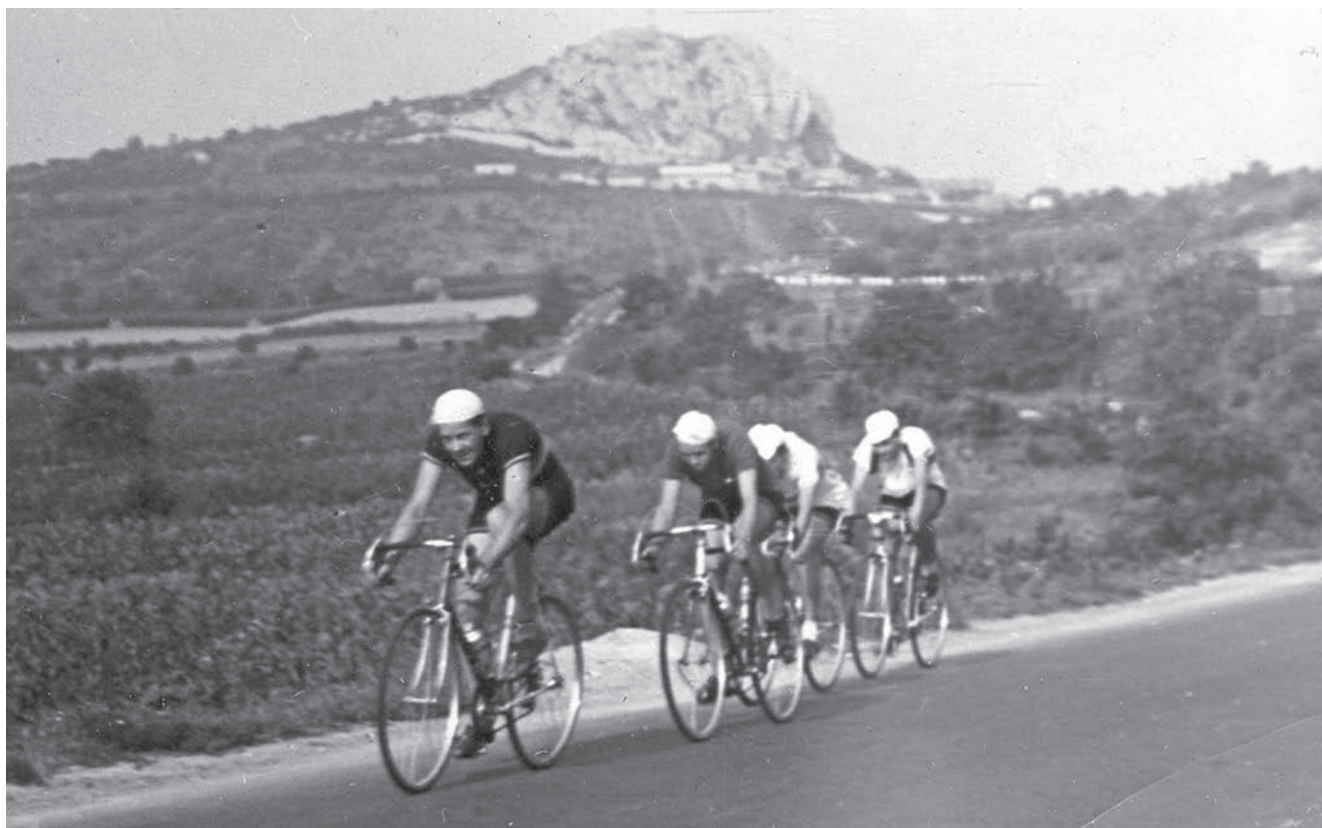
– Jó meghatározás. Én Paracelsusnak, az orvosi kémia megalapítójának a szavaira gondolok, aki szerint a tokaji bor iható arany. Megállapította, hogy a tokaji szőlőtőke a legnemesebb növény, mivel a belsejében egyesíteni tudja a növényi és ásványi eredetű anyagokat. Tőkéjében

és gyökerében a napsugarak, mint egy aranyszál hatolnak keresztül. Paracelsus véleménye minden bizonnyal hozzájárult ahhoz, hogy a következő évszázadokban ismételen felmerült a tokaji bor aranytartalmának a legendája. A német származású orvos kétszer járt Magyarországon, sokat tett a tokaji bor hírnevéért. „A tokaji bor a borok királya” – állította. Ehhez tette hozzá XIV. Lajos francia király: „...és a királyok bora.”

– **Mennyire foglalkoztatta a politikai barométer? Thomas Jefferson amerikai államférfi mondta: „A politika olyan lélekgyötrő foglalkozás, hogy mindenkinek, akit szeretek, azt tanácsolom, messzire kerülje el.”**

– Csak annyira foglalkoztatott, amennyire megérint mindenkit, mert teljesen nem hagyhatjuk figyelmen kívül. Olvastam egy cikket a *The Washington Post*-ban, amely arról szólt, hogy néhány nagy képességű államférfi kivételével „csak másodosztályú emberek” lesznek politikusok. Tudós, kutató, orvostudor vagy egyszerűen hivatását felsőfokon végző állampolgár nem vállalkozik erre a gerincet görbítő foglalkozásra. Ezzel az itélettel maximálisan egyetértek. Einstein sem vállalta el, hogy Izrael államfője legyen.

■ KÓ ANDRÁS

A magyar körverseny befutója Pécs előtt 1954-ben. Dusóczy Tamás vezet, a mezőny mögöttük van

Égbe szállt angyal

Jupiter holdja – hitről és istenkeresésről

A Cannes-i filmfesztivál után a magyar mozikban is bemutatott Mundruczó Kornél új filmjét, a *Jupiter holdját*. A Fehér isten rendezője ezúttal is nagy fába vágta a fejszét: egy szíriai fiú és egy magyar orvos megpróbáltatásain keresztül mesél el egy történetet a hitről, a csodákról, és hogy mindezek hogyan változtatják meg az ember életét.

A menekült fiú, Aryan Dashni (Jéger Zsombor) az apjával éppen át akarja lépni a zöldhatárt, amikor a határőrök elkapják őket. Aryant meglövik, ám csodával határos módon túléli, de ami még különösebb, hogy a történet hatására megszületik benne egy különös képesség: mire a fiú magához tér, azon kapja magát, hogy a föld felett lebeg. A legközelebbi menekülttáborban egy magyar orvos, Stern Gábor (Merab Ninidze) is tanúja lesz ennek, és meglátja benne a lehetőséget. Miután kimenekíti őt a táborból, alkut ajánl neki: ha együttműködik vele, ő segít a fiúnak útlevelet szerezni és megkeresni az apját. Aryan, jobb le-

hetősége nem lévén, beleegyezik a kétes szövetségbe. De ahogy Gábor egyre több időt tölt a menekült fiú társaságában, úgy áll a világa a feje tetejére: az eddig racionálisan gondolkodó orvosnak új választakat kell keresnie mindenre, amiben eddig hitt, most, hogy belépett az életébe egy két lábon járó csoda.

A leírás alapján akár azt is hihetné az egyszerű mozilátogató, hogy Mundruczó Kornél filmje egyfajta sajátosan értelmezett szuperhőstörténet is lehet, pedig szó sincs ilyesmiről. A rendező saját elmondása szerint a *Jupiter holdja* az istenkeresésről, a hitről és az emberek csodákhoz való viszonyáról szól. Ahogy a cinikus Gábor találkozik Aryannal és az ő képességével, át kell értékelnie, amit addig gondolt, és lassan, de biztosan őbenne is felébred a hit. Amint a Budapest felett angyalként lebegő Aryant látjuk, minden bizonnyal a néző is felteszi magában a kérdést, hogy ő vajon mit tenne egy ilyen helyzetben.

A színészek játéka sokat hozzátesz a film konfliktusainak átéléséhez, különö-

sen a két főszereplőt alakító Jéger Zsombor és Merab Ninidze alakítása kiemelendő. De a kisebb szerepekben is olyan tehetséges színészeket láthatunk, mint Balsai Móni és Cserhalmi György. Amiben viszont igazán kiemelkedőt nyújt a *Jupiter holdja*, az a látványvilág: a készítőknél olyan képi világot sikerült teremteniük, amelyet magyar filmben valószínűleg eddig még nem láthattunk. A lebegő jeleneteket páratlan módon, speciális technikával és kamerákkal oldották meg, és csak ott használtak digitális utómunkát, ahol feltétlenül szükséges volt.

Egy biztos: aki beül a *Jupiter holdjára*, olyan filmélményt kap, amelyben ritkán van része az embernek.

■ ILLISZ BALÁZS GERGELY

Jupiter holdja. Színes magyar film-dráma, 123 perc. Főszereplők: Jéger Zsombor, Merab Ninidze, Balsai Móni, Cserhalmi György. Rendezte: Mundruczó Kornél.

FÓTÓ: DÓMOLKY DÁNIEL

Az elhallgatás drámája

**Az idei színházi évad egyik legkiemelkedőbb előadása szerencsére beke-
rült a 17. pécsi országos színházi találkozó versenyprogramjába is, Kováts
Adél pedig a legjobb női alakítás díját kapta a fesztivál szakmai zsűrijé-
től. Alföldi Róbert menekülttörténetet állított színpadra idén a Radnóti
Színházban – tomboló sikerrel. A tapsvihar most nem a rendező nevének
köszönhetően tört ki – Wajdi Mouawad Futótűz című művét Alföldi a sa-
ját egyéniségét okosan a háttérbe szorítva vitte színre –, hanem annak a
drámai eseménysornak, amelyet három órán át letaglózva néz a közön-
ség. A darab pártpolitizálástól mentesen szól a menekültekről, ezért lett
megkérdőjelezhetetlenül erős és hatásos.**

Wajdi Mouawad libanoni származású kanadai drámaíró a kétezres évek közepén robant be a nemzetközi színházi világba, ekkoriban született *Futótűz* című művével pedig világhírűvé vált. A dráma számos színházi díjat elnyert, 2010-ben pedig film készült belőle, amelyet a legjobb idegen nyelvű alkotásért járó Oscar-díjra jelöltek (nálunk *Felperzselt föld* címmel 2011-ben mutatták be).

A darab egy izgalmas nyomozás története: Nawal Marwan a halála után, a végrendeletében adja ikergyermekei tudtára, hogy halottnak hitt apjuk valahol él, és van egy bátyjuk is. A fiatalok azt a feladatot kapják, hogy találják meg a két elveszett családtagot, és adjanak át nekik egy-egy borítékot. Jeanne és Simon először tiltakoznak a kötelezettség ellen, mivel anyjukkal nem volt felhőtlen a viszonyuk. Tizenhét éves korukban az asszony egyik nap-

ról a másikra elhallgatott, és soha többé nem szólt hozzájuk. A kíváncsiság először az ikerpár lány tagját hajtja, de idővel a fivér is követi őt a kutatásban, így saját gyökereik, múltjuk után erednek. Nyomozásuk során pedig egyre jobban belemerülnek egy múltbéli véres háború részleteibe, egy közel-keleti ország kultúrájának korlátaiba és szokásaiba, és ezáltal azt is tisztán kezdik látni, anyjuk miért titkolózott, és végül miért némult el.

Az előadásban bár egyértelműen van főszereplő – Kováts Adél –, tulajdonképpen mégis mindenki kap egy-egy főszerepet, hiszen valamennyiük története különálló dráma. Kováts mégis kiemelkedik, mert letaglózó a játéka fiatal Nawalként és megtört anyaként is. A szörnyűségekkel átszőtt drámában jólesik néha a László Zsolt által remekül megformált esetlen, örök optimista közjegyzőn vagy Sodró Eliza akkurátus ápolónőjén nevetni, holott igazából a tör-

ténetben semmi sem vicces, csak keressük a kapaszkodókat, ahogyan az életben is, mert ezek nélkül belesüppednénk a fojtogató nehézségekbe, tragédiákba.

Mouawad művében sok problémafelvetés van, megjelenik például az írástudatlanság elleni küzdelem, de leginkább a szeretet hatalmát akarja hirdetni. A történetben is ez csúcspontja ki: akit nem szeretnek gyerekkorában, vagy egyszer sem tapasztalja meg a szeretet vagy a szerelem erejét, az elvesztheti az emberi arcát. Nem véletlen, hogy a terroristák egy jelentős része is rendezetlen családi háttérű vagy árva.

Az előadás már az első perctől beszippant, és nem is engedi el a nézőt három órán keresztül. A darabban az események újabb és újabb részletei derülnek ki, és csak a végén áll össze a kép. A végkifejlet pedig olyannyira megrázó, hogy magunk is meg-némulunk, talán csak egy-két néző szisszen fel, és mondja bele a csendbe: jaj, ne! Alföldi Róbert egy lebilincselően izgalmas és megrendítő darabot rendezett oly módon, hogy nem pártpolitizált, nem kinyilatkoztott, nem tett hozzá, csak hagyta működni magát a cselekményt, a szöveget, és ettől lett hatásos az előadás. Rég láthattunk ennyire jól megírt történetet, ilyen okos rendezésben. Mindenképp érdemes megnézni, de kizárólag tizenhat év felett.

■ KÉZDI BEÁTA

A templom egere

Cím: Cin Bora, Legszebbfalu, Templom u. 1.
Feladó: Cinka, Másikváros, Luther tér 1.

Kedves Bora!

Vasárnap az istentisztelet végén elfelejtették eloltani a gyertyákat. Valahogy mindenki másra figyelt. Felmásztam az oltárra, és sokáig gyönyörködtem a fényükben. (Utoljára persze eloltotta anyukám.) Olyan jó, megnyugtató volt. Különösen a sok ember után. Tudom, hogy ők mások, mint mi, és nem is bántanak, ha nem bújok elő, mégis megrémít a jelenlétük. Anyu és apu azt mondja, maradjak nyugton az istentiszteleten, és figyeljek, de sajnos ez még nem mindig sikerül. Néha azon gondolkodom, hogy a legkisebb gyerek lába is nagyobb nálam, és ilyenkor kicsit félek tőlük. Na de a gyertyák lángja gyönyörű. Csak azt nem tudom, vajon miért tették őket ide.

Sokat gondolok rád:

Cinka

Gondolkozz! Te mivel teheted a körülötted élők életét világosabbá, békésebbé, szebbé?

Katt! Ha egyházunk honlapján megkeresed a gyerekróvatot:

evangelikus.hu/gyekrovat, akkor láthatod, hogyan készül a gyertya – mártással, illetve öntéssel –, valamint egy szép dalt is meghallgathatsz a gyertyalángról.

Kedves húgocskám, Cinka!

Egy gyertya értékét igazán egy áramszünet tudja megmutatni. Legalábbis én így tapasztaltam. Többször hallottam, amikor az emberek arról beszéltek, milyen rossz, ha nincs áram. Olyankor tapogatózni kell a sötétben, a zseblámpában persze pont lemerült az elem, a telefonjukat nem találják, a kisgyerekek sírnak, mert félnek. És akkor valaki meggyújt egy gyertyát. A kicsi láng kis fényköre megnyugtató. Ennél a világosságnál már el lehet boldogulni. Talán még a mobiljukat is megtalálják...

A Bibliában azt olvassuk: Jézus azt mondta, ő a világ világossága. Aki ővele jár, annak nem kell félnie a sötétségtől, annak nem kiszámíthatatlan és bizonytalan az élete. Isten szeretete biztonságosan és megbízhatóan veszi körül, és tudhatja, hogy soha nem hagyja majd el őt.

Később Jézus azt is mondta a tanítványainak, hogy „*ti vagytok a világ világossága*”. Ő elhozta a lángot, és tovább szeretné adni nekünk, hogy vigyünk mi is mindenhova. Oda, ahol mi élünk. A családjunkba, az osztálytársainknak, a barátainknak.

A gyertya elég, miközben fényt ad, de élete sokakon segít, értelmes élet. Erre emlékeztet bennünket az oltáron. Hogy ilyen életet szánt Isten nekünk. Neked is, és nekem is, kedves kis Cinka.

Szeretettel:

Cin Bora

Gyertyatartó Somlószlósról. Őn, 1800, Noszlopi Ferencné adományozó felirattal

Te is megpróbálhatod! Felnőtt segítségével és felügyeletével te is készíthetsz gyertyát. Öreg gyertyacsonkokat lereszelünk nagy lyukú reszelőn. Kerülhet közé egy darabka viaszkréta (= zsírkréta) is egy kis színnek. Egy edényben vizet melegítünk, ebbe állítjuk bele kisebb edényben – például konzervdobozban – a gyertyatörmeléket. (De művészellátó boltokban vásárolni is lehet gyertyakészítéshez való viaszt vagy paraffint.) Amikor felolvadt, a kanócszálát megmártjuk benne, és hagyjuk megmerevedni. A kanóc egyik végére nehezéket (ez lehet apró szög, gemkapocs, jancsiszeg, gomb) kötünk, hogy a gyertya alján maradjon. A kiöntőforma lehet szilikon sütőforma, kagylóhéj, kifaragott krumpi, de akár egy alul zárt vécepapír-guriga is. A formát óvatosan – hiszen forró anyaggal dolgozunk – felöntjük a viasszal, és hagyjuk kihűlni. Utána kifordítjuk a formából, és kész is a saját készítésű gyertyánk.

Gyertyatartópár Hidasról. Fa, faragott, 18. század vége

Ez + az a gyertyáról. Gyertyát méhviaszból vagy paraffinból készítenek. Ha meggyújtás előtt hűtőben (vagy egyszerűen hideg helyen) tartod, nem csöpög annyira égés közben. A gyertya kanóca mindig természetes pamutszál. Önteni vagy mártani lehet.

Jézus és a rock and roll

„Élj gyorsan, szeress vadul, és halj meg fiatalon! Változtasd meg élted! Térjetek meg!”

Válassza ki az olvasó ebből a felszólításhalmazból azt, amellyel tud azonosulni! Horváth Gergely régen várt könyvben őszintén elmondja, hogyan járta be ezt az utat. Egészen személyes mondatokat is kapunk: „Voltam keleten, jártam nyugaton: próbáltam Jézust, taót, Krisnát, Buddhát. Kielégületlenül hagytam el mindegyiket. Ám amikor a lelkem roskadozva vittem, egyikük utánam jött.”

Számomra ez a mondat összefoglal valamit abból, ami a volt Petőfi rádiós műsorvezető-szerkesztő szándéka lehetett. Úgy tesz bizonyosságot saját 2007-ben megváltozott életéről és ajándékba kapott hitéről, hogy elmondja – itt éppen egy Quimby-dalszövegsorral megfűszerezve –, hogyan találtak egymásra Istennel: „Harminchárom éves koromban számtalan spirituális kanyar, zsákutca és magánéleti kudarc után az történt és úgy, ahogy Ady Endre megírta.”

Úgy tesz bizonyosságot saját 2007-ben megváltozott életéről és ajándékba kapott hitéről, hogy elmondja, hogyan találtak egymásra Istennel

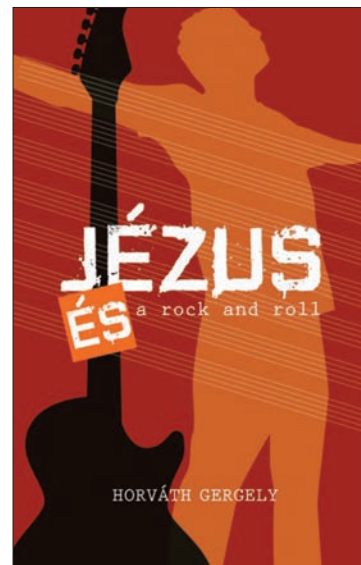
A könyv olvasásakor végig érezhetjük, hogy nem egy gondolatfoslánytákolmánnyal találkozunk, hanem egy igényes szellemiséggel és bibliaolvasó étellel összefűzött, megért folyamattal. Hiszen kinek jutna eszébe Pál areopágoszi beszédére felfűzni John Lennon 1970-ben írott, *God* című opuszát, illetve bevezetésként használni a Vad Fruttik *Nem hiszek* című dalát, amelyet Gergely egyszer saját beszélgetős rádióműsorában egy katolikus plébánosnak is lejátszott?

A könyv közepe nettó teológia. Intelligens kérdésfeltevések, megfontolt válaszkeresések, még véletlenül sem megelegedve az olcsóbbik fajtákkal. Sőt ha végiggondolom, nem is csak a közepe. Az egész egy olyan bizonyágtétel-folyam, amelyben itt-ott találkozunk néhány meghatározó világláger szövegével. Eredetileg azt vártam, hogy egyfajta rocktörténetet fogok olvasni, amelyben egy-egy dalnál vagy személynél majd lesz néhány keresztyén analógiára való utalás. Ehelyett nagyon mást kaptam. Legalábbis arányában.

Gergelyt kicsit ismerve azonban azt gondolom, hogy nem vagyok csalódott, sőt! De tényleg nem ezt az arányt vártam. Pedig ha megnézem, tipográfiailag is erre utal a könyv címe: hatalmas betűkkel szerepel a JÉZUS ÉS, majd alig észrevehetően utána a rock and roll, a belső borítóról már a gitár is hiányzik. Ez azt mutatja nekem, hogy gyakorlatilag bármi szerepelhetne itt az ÉS után. Lehet, hogy éppen ezt szeretné a szerző. Hogy úgy találja meg mindenki a kapcsolatot Jézussal, hogy azt az életterületet teszi mellé, ahova őt állította az Úristen. Gergely olyan kulturális-szellemi környezetben dolgozott felnőtt megtérőként, amelyben a popkultúra közege konfrontálta őt mindennap. De hiszem, hogy ezt a feszültséget mindnyájan megélhetjük ott, ahol éppen vagyunk, és akkor megszülehet a saját Jézus és... történetünk.

A könyv nyelvezete abszolút befogadható, egyáltalán nem „egyházi belsősöknek” szól, hiszen különben nem idézné másfél oldalon keresztül a tékozló fiú történetét, a teremtéstörténet mondatait vagy az areopágoszi beszédet teljes egészében. Igehelyeket sem használ – nem hiányzik –, olvashatunk viszont részletet II. János Pál enciklikájából, Reményik-verset vagy éppen Csokonait, utóbbiból *A Reményhez* című elégiát a lennoni Istenkonceptió párhuzamaként.

A könyv vége felé már talán túlzottan leegyszerűsítettnek is tűnik a hárompon-tos vallomás: „Ebben a könyvben valójában Istentől szeretnék írni. Úgy, ahogyan én ismerem.” Itt pedig hozza az 1. senki sem tökéletes; 2. a Biblia problémamegoldó könyv; 3. adj hálát Istennek! listát, amelynek személyessége már nem lep

Horváth Gergely: *Jézus és a rock and roll – Tanúságtétel és freestyle nekifutás*. Athenaeum Kiadó, Budapest, 2017. Ára 3499 forint.

meg a könyvnek ezen a pontján, örömmel ajánlom bárkinek elolvasásra akár csak ezt a részt az 1. zsolnár hitvallás-szerű exegézisével.

Az alcímeként is használt *Tanúságtétel és freestyle nekifutás* meghozza a kedvet a *Kezdetben; Valaki mondja meg; God ~ Isten; God, part two; Ördögi szimpátia; Mire megtanultam* fejezetcímekhez, és elhiszem Gergelynek, hogy az egész írás hitmélítő folyamat volt a számára.

Jó látni, hogy nem megtagadja a régi dalokat (például Rolling Stones: *Sympathy for the Devil*), hiszen azt ő maga sem érezte volna hitelesnek; de azt sem érezte volna jónak, ha mindent hagy továbbra is szüretlenül... Ebben is az egész könyv mottója vezet: „Nem az a kérdés, milyen világban élünk, hanem az a kérdés, hogyan élünk benne.”

Szerintem Gergely jó döntést hozott, amikor Jack Lucas (*A halászkirály legendája* című film rádiója) mai „tanítványaként” ki tudta mondani: „Bármilyen furcsa, a rádiózásra vonatkozó szakmai kínomra is a Szentírás válaszolt, bár azért itt is el-telt egy kis idő, amíg megértettem, ami végig a szemem előtt volt: hogy a szó a teremtés eszköze!” Így, vastag betűvel.

■ MESTERHÁZY BALÁZS

Úrvacsorához minőségi bort!

Egykori szeretett teológiai tanárunktól, dr. Muntag Andortól hallottam a következő történetet abból az időből, amikor ő még Monoron szolgált gyülekezeti lelkészként. Az egyházkerület püspöke, Ordass Lajos volt a vendége az egyik gyülekezetnek valamilyen évfordulós eseményen. A templomi ünnepség után szokás szerint fehér asztal mellett találkoztak a vendégek, köztük a püspök is és a gyülekezet presbiterei. És ahogyan az már ilyenkor elkerülhetetlen, a presbiterek nagy lelkesen kínálgatták vacsora közben boraikkal a püspököt. Ordass, nem akarván megsérteni a gazdákat, mindegyikőjüket megkóstolta. Majd mindegyik korty után azt mondta, maga elé emelve a poharat: „Ez bor!” A lelkészek, akik jól ismerték a püspököt, s tudták róla, hogy kedveli a jó bort, és ért is hozzá, erősen csodálkoztak. Tudták ugyanis, hogy a borok ott bizony pimpósak, ecetesek és hordóízűek. Mert ott a gazdák jobban értettek a kukoricához meg a krumplihoz, de egy kis szőlő nélkül ugyebár nincs magyar parasztember. Ez utóbbihoz azonban a szakértelem már hiányos volt... Szóval a püspök egyre-másra dicsérgette a rosszabbnál rosszabb borokat, mire az egyik lelkész megkérdezte tőle: „Püspök úr, ezek a borok nagyon rosszak. Miért mondja hát mindegyik korty után, hogy ez bor?” Mire a püspök hamiskásan válaszolta: „Próbálok meggyőzni magamat, hogy az, amit iszom, valóban bor...”

Gyülekezeteink többségében él még a hagyomány, hogy az úrvacsorához valamelyik presbiter hozza a bort. Városban meg a lelkész elküldi az egyházfit, hogy a közeli boltban szerezze be. Vajon milyenek ezek a borok? Lelkészként azt tapasztaltam, hogy általában rossz minőségűek. Mert a lelkész, nem akarván megsérteni a gondnok bácsit vagy a bort szolgáltató presbitert, inkább eltúri a rossz minőséget. Ahol meg a boltból hozzák, fontosabb szempont az olcsóság, ezért az alsó polcra választ az egyházfi valami „koccintós” lőret.

Meg kellene becsülnünk az Úr Jézus Krisztus véréért!
Gondoljuk végig: ő az életét adta a kereszten, hogy nekünk bűnbocsánatot szerezzen.

Pedig meg kellene becsülnünk az Úr Jézus Krisztus véréért! Gondoljuk végig: ő az életét adta a kereszten, hogy nekünk bűnbocsánatot szerezzen. Hatalmas áldozatot hozott, hogy nekünk életünk legyen! Ezt megértve miért törődünk bele, hogy az úrvacsorához, azaz Krisztus vérehez méltatlan, rossz, hibás bort öntünk a kehelybe? Kiáltó az ellentét: Krisztus életáldozata és mellette gyenge minőségű bor a kehelyben. Jézus áldozatát becsüljük le azzal is, ha nem figyelünk oda az úrvacsorai bor minőségére.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A bortermelők többsége nem kóstolja másnak a borát, csak a magáét. Ezért gyakran meggyőződése is, hogy nincs jobb az övénél. Aztán nem is kell mindenkinek értenie a borokhoz – különösen az utóbbi években ez szinte önálló tudománnyá lett.

A Sinkovicz- és Kiss-borászat most előállt egy olyan borválogatással, amelyet jó szívet ajánlunk úrvacsorához. Kiss Sándor és Sinkovicz Marianna a Kiskőrös melletti Tabdiban élnek. Sándor római katolikus, a felesége, Marianna pedig evangélikus, aktív tagjai gyülekezetünknek. Családi borászatuk hosszú évek küzdelmes munkájának eredményeként lendült fel. Rendszeres résztvevői voltak az Iniciatíva Protestáns Vállalkozói Egyesület által szervezett kiskőrösi szemináriumoknak, így a minőségre törekvés lett legfőbb céljuk. De évről évre ott vannak a rangos révfülöpi országos evangélikus borfesztiválon is, ahol az utóbbi években sorra nyernek a boraik, legutóbb három aranyérmét és öt ezüstöt hoztak el. A Vinum Liturgicum-válogatás vörösborra, egy száraz 2015-ös cabernet sauvignon aranyérmes bor, míg azoknak, akik az úrvacsorához szívesebben használnak fehérbort, jó szívet ajánlunk a kevés maradék cukrot tartalmazó, illatos 2016-os cserzei fűszerest. Ez utóbbi ezüstöt érdemelt Révfülöpön.

A borászok körében kedvelt a mondás: „Túl rövid az élet ahhoz, hogy rossz bort igyunk.” Tegyük most mellé azt is, hogy „túl drága a Krisztus áldozata ahhoz, hogy úrvacsorakor rossz bort igyunk”.

■ LUPTÁK GYÖRGY

Történelem tablókon

A győri evangélikus gyülekezet történetét, templomait és intézményeit bemutató tablókból és a 18. századig visszamenő tárgyi emlékekből álló kiállítás nyílt június 8-án a győri Öregtemplomban.

Az ünnepélyes megnyitón Csorba János igazgató lelkész köszöntötte a megjelenteket, majd Világi Dávid, a Ráth Mátyás Evangélikus Gyűjtemény levéltárosa tartott előadást az egyházközség történetéről a reformáció korától kezdődően. Elsőként betekintést adott a történelmi eseményekbe, amelyek a közösség sorsát alakították, majd röviden összefoglalta a kiállítás anyagát, amely tíz tablón, a kronologikus ívet követve ismerteti a gyülekezet életének egyes korszakait, valamint külön kitér az oktatás és a diakóniai munka témájára és az egyes templomok bemutatására.

Az esemény a felújított parókiaépület udvarán tartott szeretetvendégséggel zárult.

■ AM

Reformációi emlékfa Levélen

A pünkösdhétfői istentisztelet után áldotta meg Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese, helyi lelkész azt a juharfát, illetve emléktáblát, amelyet a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület ajándékozott a Mosonmagyaróvár-Rajka-Hegyeshalom-Levéli Társult Evangélikus Egyházközségnek a reformáció jubileumi évének tiszteletére. Az ünnepi alkalmon részt vett Hans Schrödl nyugalmazott müncheni lelkész is, akinek az édesapja a levéli gyülekezet pásztorja volt a helyi németek kitelepítésekor, 1946-ban.

■ NAGY ZOLTÁN *felvétele*

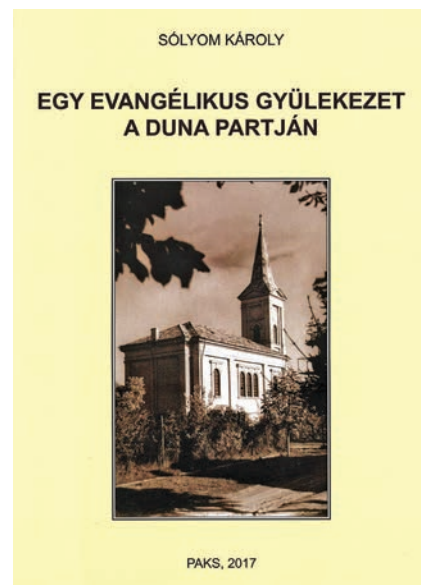
Gyülekezettörténet ünnepi kiadásban

Sólyom Károly evangélikus lelkész (1920–2000) a gyülekezet és Paks város számára eredményekben gazdag, áldott szolgálat után vonult nyugdíjba 1989. június 1-jén. Ezután sem maradt azonban tétlen, 1991-ben – *Egy evangélikus gyülekezet a Duna partján* címmel – megírta szeretett egyházközségének történetét. A tanulmánykötet anyagát folyamatosan gyűjtötte harmincévi paksi lelkészségének évtizedeiben.

Esperesként, majd püspökhelyettesként hozzájutott a Pakson hiányzó vagy nem hozzáférhető adatokhoz is, de a feldolgozásra, összegzésre s a könyv megjelentetésére már csak nyugdíjasként tudott sort keríteni. Bár a munka 1991-ben is könyv formátumban jelent meg, a gyülekezet szerény anyagi lehetőségei akkor csak „stencilezett gépiratként” sokszorosítva tették lehetővé a publikálást. Most azonban a Paksi Evangélikus Egyházközség – a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának alkalmából – némiképp

bővített tartalommal újra megjelentette, immár igényes kivitelű, „igazi könyvként”.

A dr. Legeza László szerkesztésében közelmúltban napvilágot látott új, bővített kiadás első részét – amely változatlan tartalommal és dr. Harmati Béla püspök előszavával közli Sólyom Károly tanulmányát – a kötet felelős kiadójának, Nepp Éva jelenlegi lelkésznek az előszava, valamint a leszármazottak, a Sólyom gyerekek köszönetnyilvánítása vezeti be, s az eredeti kötet tartalomjegyzéke zárja. Ezután olvasható *A paksi gyülekezet a harmadik évezred küszöbén* című rész, amelyben Szabó Vilmos Béla nyugalmazott paksi esperes foglalja össze a Sólyom Károly után Pakson szolgált lelkészek tevékenységét, és ismerteti (1989-től) a gyülekezeti élet legfontosabb eseményeit Nepp Éva 2015. évi beiktatásáig. A harmadik, kötetzáró rész *Gyülekezeti képek a harmadik évezred elején* címmel egy fotógyűjtemény, anyagát Kochné Inotai Gyöngyi válogatta.

A könyv ünnepélyes bemutatója június 10-én volt az evangélikus templomban. Az eseményről az *Evangelikus.hu* oldalon videós beszámoló tekinthető meg.

Forrás: Kerné Magda Irén

Vallásközi vallomások a tihanyi konferencián

„A kormány feladata, hogy biztosítsa a tudomány, a kultúra és a vallás szabadságát, és kész legyen párbeszédet folytatni ezek képviselőivel” – jelentette ki az emberi erőforrások minisztere június 15-én, csütörtökön a tihanyi apátságban tartott vallásközi konferencia második napján. A Közös gondolkodás a jövőnkéről című, az ember és környezete kulturális és morális egységéről szóló kétnapos tanácskozáson Balog Zoltán ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a kereszténység védelme nem az állam, hanem a keresztény közösségek feladata.

FOTÓ: BARCZA JÁNOS

„Az ember azért van a világon, hogy művelje és őrizze.” A negyedik alkalommal megrendezett vallásközi konferencián a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke ehhez hozzátette: fontos, hogy a technika ne igázhassa le az embert. Heisler András szólt arról is, hogy bár az ember „társalkotó”, de nem képzelteti magát Istennek, mert ennek „világégés” az eredménye. Az egyházak feladata, hogy megmutassák, miként kell az embernek élnie a társadalom tagjaként. Három alapvető dolgot kell szem előtt tartani a bűn távol tartása végett: honnan jöttünk, hová megyünk, és végül majd ki előtt kell számot adnunk – sorolta.

Béres Tamás, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének vezetője előadásában arról beszélt, hogy az emberi szabadságra leselkedő legnagyobb veszély maga az ember. A szabad akaratról szólva elmondta: kísérletek bizonyítják, hogy az ember milyen egyszerűen manipulálható, eltér-

ríthető az eredeti szándékától. Ma már mindenki előtt nyilvánvaló, hogy bajban van a világ. A kérdés az, hogy ennek ismeretében miért nem cselekszünk – hangsúlyozta.

Nobilis Mária, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola adjunktusa szerint az embernek magánál „nagyobb, szilárdabb dologhoz kell mérnie önmagát”.

A Közös gondolkodás a jövőnkéről című tanácskozást június 14-én Soltész Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (Emmi) egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára nyitotta meg, házigazdaként pedig Korzenszky Richárd, a tihanyi bencés apátság perjele köszöntötte a megjelenteket, kifejezve reményét, hogy a konferencián elhangzó gondolatok sokakhoz eljutnak majd.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke a japán püspöki konferencia egyik megnyilatkozását idézte, amely szerint „minden teremtmény saját létezésének himnusát éneklí”. Veres And-

rás kifejtette: a mai ember értékrendje eltorzult, elutasítja az alapvető erkölcsi normákat, elhárítja magától a felelősséget. Ugyanakkor nem szabad várni a „nagy fordulatra” az emberiség gondolkodásában, a változtatást magunkon kell kezdeni.

Mintegy folytatva a gondolatmenetet, a tiszántúli református püspök azt mondta, úgy kell cselekedni, mintha tőlünk függne a jövő: kerülni kell az egymás iránti közömbösséget, a természet pusztítását. Fekete Károly a puritán életszemlélet újbóli felvállalását, a teljes, vallásos emberkép követését sürgette, hozzátéve, hogy csupán „józan észből” nem leszünk képesek a változásra, csak a Szentlélekkel együtt.

A Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke szólt arról, hogy a bábéli történet is rámutat arra, amitől a mai ember is szenved. Az ember magának épített házat, elfeledve közben az Istenrel való kapcsolatát – fogalmazott Gáncs Péter (képünkön), hozzátéve: Isten azonban kommunikációs zavarral állította meg teremtményét, hogy felhívja figyelmét a kapcsolatuk megszakadására. A ma embere egy technológiai forradalmat élt át, amely egy „morális rövidzárlattal kapcsolódott össze” – mondta. Ahhoz, hogy a kapcsolat helyreálljon, az embernek is felelősen jelen kell lenni a folyamatban mint „Isten munkatársának” – mutatott rá az evangélikus elnök-püspök.

Köves Slomó, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezető rabbi-ja kiemelte, hogy a nyugati világ értékeinek bázisa a zsidó-keresztény értékeken nyugszik. Kifejtette: nem véletlenül vagyunk jelen a világban, ezért van felelőssége az embernek a világon történelemért. Az emberi méltóság abból fakad, hogy az embert Isten saját hasonlatosságára teremtette – fogalmazott a rabbi.

Réthelyi Miklós, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke felidézte, hogy az idei a negyedik vallásközi konferencia, az elsőt 2014-ben tartották.

■ FORRÁS: MTI

Az én reformáció címmel telefonoskisfilm-pályázatot hirdet a Reformáció Emlékbizottság a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója alkalmából. A bizottság arra buzdítja a jelentkezőket, hogy mobiltelefonjuk segítségével mutassák be a reformációval kapcsolatos személyes meggyőződésüket, kreatív filmes ötleteiket. A nyertes pályázók értékes díjazásban részesülnek. A pályázatra két kategóriában lehet nevezni: a *reformációklip* könnyedebb, elsősorban hangulatok, érzések átadására fókuszáló filmes műfaj, az *útifilm* vagy *road movie* pedig úgy készül, hogy az alkotó elutazik a reformáció egyik emlékhelyére, és az úton szerzett tapasztalatait, érzéseit adja át a filmen keresztül. A beérkezett pályamunkákat négyfős szakmai zsűri értékeli. A filmeket a pályázat@reformacio2017.hu e-mail-címre várják július 14-ig. További információ: reformacio2017.hu/kisfilm-palyazat.

A Molnár Mária Külmisziói Alapítvány július 22-én, szombaton 10-től 15 óráig misziói konferenciát tart a Kelenföldi Montázs Központban (Budapest XI., Etele út 55.). Az alkalmon bocsátjuk ki ünnepélyesen Kevezsda Szilviát misziói szolgálatra Malawiba. Emellett más misziói beszámolók is lesznek. Minden érdeklődőt szeretettel várunk! A részvétel ingyenes, de az ebéd miatt regisztrációhoz kötött. Jelentkezni július 3-ig az erikiraly0323@gmail.com címen lehet.

Pályázat intézményvezetői állásra. Az Alberti Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a Káldy Zoltán Evangélikus Szeretothon (2730 Alberttírsa, Dózsa György u. 7.) intézményvezetői állására. A pályázat feltételei: a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól szóló I/2000 (I. 7.) SZCSM-rendelet 3. sz. mellékletében meghatározott képesítés, szakirányú végzettséget igazoló felsőfokú oklevél; büntetlen előélet; legalább hároméves, az előírt szakmai végzettségen alapuló gyakorlat. Előnyt jelent: keresztény elkötelezettség, evangélikus gyülekezeti tagság; szociális szakvizsga; vezetői tapasztalat; rendezett magánélet. Az intézményvezetői állás betöltésének kezdő időpontja: 2017. október 1. A megbízás öt évre szól. A munkakörhöz kapcsolódó juttatások: alapilletmény a Kjt.-ben meghatározottak alapján. Lakást a pályázó részére nem tudunk biztosítani. A pályázat benyújtásának határideje: a megjelenéstől számított 30 nap, de legkésőbb 2017. augusztus 31. A pályázat elbírálásának határideje: 2017. szeptember 15.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai életrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseit. A pályázathoz mellékelni kell a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló okmányok másolatát, 30 napnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt, keresztlevelet, lelkészi ajánlást. A pályázat kiírója biztosítja a pályázó részére a szükséges mértékű tájékoztatást, illetve az intézmény megtekintését. A pályázattal kapcsolatos időpontegyeztetés kérhető: Bukovinszkiné Szentjóbó Szabó Beáta, tel.: 30/329-9948. A pályázatot három példányban, zárt borítékban kérjük benyújtani a „Káldy Zoltán Evangélikus Szeretothon intézményvezetői pályázat” jellegével. Postacím: Alberti Evangélikus Egyházközség, 2730 Alberttírsa, Pesti út 106. Pf. 18.

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. Több mint 35 év referenciával. Bede László, 06-30/943-5089.

Kövessen bennünket
az interneten is:
evangelikus.hu

Naponta aktuális tartalommal,
lelki táplálékkal, friss hírekkel,
érdekes interjúkkal, véleményekkel,
videókkal és képekkel várja Önt
a Magyarországi Evangélikus Egyház
hivatalos honlapja.

Egy kattintásra vagyunk Öntől!

Keresztény fiúkollégium Budapesten. Szeretettel várja leendő első- és másodéves egyetemi vagy főiskolai hallgatók jelentkezését a Budapesti Tirannosz Ház keresztény fiúkollégium! A kollégium célja, hogy a tanulmányok mellett Isten ismeretében is növekedjenek az itt lakók, és mély, krisztusi közösségben legyenek egymással. Jelentkezni a tirannosz haz.hu honlapon lehet július 26-ig. További információk szintén a honlapon találhatók.

Köszönetnyilvánítás. Mindenkinek szeretettel köszönöm, hogy együttérzéssel velünk voltak férjem, Széll Bulcsú temetésén, vagy írásban kifejezték részvételüket.

Széll Bulcsúné és családja

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután 3 órától 5 óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcíme: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Telefon: 28/360-170, 30/948-9575, 30/728-8161.

E-mail: gombosmi@harangontes.hu, info@harangontode.hu.

Csillagpont a reformáció jegyében

„Kapcsolatainkban, munkahelyünkön és környezetünkben ma is szükségünk van megújulásra” – hangsúlyozta Mező Misi a Csillagpont református ifjúsági találkozó sajtótájékoztatóján. A reformációi emlékek legnagyobb református ifjúsági rendezvényének július 25–29. között a Debreceni Egyetem Böszörményi úti campusa ad otthont.

Tizenhat országból ötezer fiatal várnak idén a több száz lelki és kulturális (főként zenei) programot kínáló találkozóra. A Csillagpont minden napja hasonlóan épül fel: reggel áhítatokon, délelőtt a főelőadáson, majd kiscsoportos beszélgetéseken dolgozzák fel az összeövetel központi témáját. Délután párhuzamosan zajló kulturális, sport- és közösségi programok közül választhatnak a résztvevők, az esti áhítat után pedig három színpadon szólnak majd a koncertek. A találkozó július 29-én délelőtt úrvacsorás istentisztelettel zárul.

A sajtótájékoztatón Szontágh Szabolcs, a találkozót szervező zsinati ifjúsá-

FOTÓ: CSILLAGPONT

gi iroda vezetője rámutatott, hogy a nyolcadik Csillagpont református ifjúsági találkozó az idén négyszázötven éves magyar reformátusság kiemelt ifjúsági rendezvénye, amelynek a reformáció emlékévében

maga a reformáció a témája, mottója pedig: „Re:formálj!” Az ifjúsági tanácsos bemutatja a találkozói előadóit is: Bella Violetta győrszemerei (Dunántúl) lelkipásztor tartja a nyitó és a záró istentiszteletet, Mike Pál magyarkéci (Partium) lelkész pedig a főelőadásokat.

Az esti áhítatokon magyarországi és határon túli református lelkipásztorok szolgálnak. Mező Misi új formációja, a NAZA képviselőjében vett részt a sajtótájékoztatóon, de azt is hangsúlyozta, hogy a Magna Cum Laude énekes maradjon továbbra is. Mint mondta, az új formáció másik alapító tagjával, a Heaven Street Sevenből ismert Szűcs Krisztiánnal sokat beszélgetnek Istenről, akivel kapcsolatban szeretnék megmutatni, hogy elérhető és megszólítható – még akkor is, ha sokan csak letűnt alakként gondolnak rá.

■ E. É.

Ökumenikus tanulás

Globális Ökumenikus Teológiai Intézet (Global Ecumenical Theological Institute – GETI) elnevezéssel kéthetes rendezvény zajlott május 19. és június 1-je között Berlinben. Ötvennyolc országból százharminc teológushallgató és harminc teológiai tanár érkezett a programra, több mint tíz keresztyén felekezetet képviselve.

A Hamburgi Missziói Akadémia, az Európai Egyházak Konferenciája (KEK) és az Egyházak Világtanácsa (EVT) szervezésében életre hívott kéthetes rendezvény az ökumené oktatásának, illetve az ökumenikus közeledés előmozdításának a műhelye kíván lenni. Az előadások és a szemináriumi munka mellett a GETI idén a harminchatodik német protestáns egyházi napokon

(Kirchentag) való részvétellel is mélyíteni kívánta a résztvevők teológiai tudását, erősíteni nemzetközi közösségüket.

Az ökumenikus teológiai tanulás új módszerének ötlete ökumenével foglalkozó teológusokban született meg. Az első GETI-re 2013 novemberében került sor Szöulban, illetve Busanban. (A kéthetes alkalom résztvevői akkor az Egyházak Világtanácsának tizedik nagygyűlésére látogathattak el.) A módszer újszerűsége abban rejlik, hogy a különböző felekezetű teológushallgatók nemcsak tanulhatnak a többi felekezetről, hanem személyes kapcsolatba is kerülhetnek képviselőikkel.

A második GETI-re már a Kirchentag előtt öt nappal összesereglettek a teológushallgatók a világ minden tájáról. A tanári kar nemcsak kiváló szakmai tudásával, hanem nemzetközi tapasztalattal is sikeresen elégtette ki a diákok tu-

FOTÓ: GETI

dácsszómját. Előadást tartott – többek között – a Németországi Protestáns Egyház elnök-püspöke, Heinrich Bedford-Strohm is, aki hangoztatta, hogy „a jövő teológiája csakis ökumenikus lehet”.

A tudományos munka mellett egymás lelkiségébe is betekintést nyerhettek a hallgatók a különböző felekezetű áhítatokon, az istentisztelet-látogatásokon. A GETI csapata a Kirchentag programjához egy bibliatanulmánnyal és két pódiumbeszélgetéssel járult hozzá. A hat magyar ajkú résztvevő között voltak reformátusok, ortodoxok, görögkatolikusok és evangélikusok egyaránt. A professzorok körében Nagy Dorottya volt a magyar közreműködő. A következő GETI-re 2018 márciusában kerül sor Tanzániában.

■ KALIT ESZTER

Verses, mesés, dalos délután

Petrőczy Éva könyveinek bemutatója

Az esten bemutatkozó keresztény könyvesházzról, a hároméves működése alatt már ismertté vált Katica-Könyv-Műhelyről a vezetője, Scur Katalin szólt. Köteteik a legapróbbaktól a felnőttekig szolgálják sokak épülését. Bibliás gyerekkönyvek, környezetismereti és egészségnevelő kiadványok, „stresszoldó mesék” – köztük Petrőczy Éva *Katicame-sék* című, két verses mesét tartalmazó szép kötete. Ez utóbbi könyvhöz az evangélikus Thár Lujza készített gyönyörű temperaképeket, akinek édesapja az aszódi evangélikus gimnázium festőművész-tanára, Ladócsy László, édesanyja pedig az ugyanitt németet tanító, lelkészcsaládból származó Ladócsy (Völgyes) Kata.

A késő délutáni találkozó másik lelki-szellemi ajándéka a *Petrőczy Éva legszebb versei* című kötet volt, amely Pozsonyban, az AB-ART Kiadónál jelent meg. A gazdagodó életmű fontos summája ez az ötven versből álló, a szerző eddigi tizenöt verseskötetéből összeállított válogatás, leginkább önazonos Petrőczy-versekkel, köztük sok-sok istenes, világjáró, szerelmes verssel, bibliaparafrázissal. A könyv elmélyült kísérőtanulmánya Bakonyi István munkája; a József Attila-díjas irodalomtörténész 2013-ban a Fekete Sas Kiadónál kismonográfiát publikált Petrőczy Éva költői évtizedeiről.

Egyszer régen gyufaszál lángjához hasonlítottam az *Evangelikus Élet* olvasói számára sem ismeretlen költőnő verseit, azzal kiegészítve, hogy ez a kicsiny fény az ő kezében gyakran a mindenséget bevilágítja. S ez a láng a leghihetősebb versekben bizvást följut egészen Istenig. Hiszen Petrőczy az egyetlen elfogadott Följebbvalójának ír szüntelenül, neki mesél az élet kis csodáiról, gyermekei mosolyáról, virágként hajladozó okokairól.

A Ráday Könyvtár Petrőczy Éva-bemutatóinak különleges ajándéka a költő személyes kommentárjainak sora és szép versmondása. Most, a reformáció

Családias körben zajlanak Petrőczy Éva József Attila-díjas költő-irodalomtörténész és Rát Mátyás-életműdíjas publicista estjei: ismerősök, barátok és tanítványok hallgatják a verskínálatot, s élvezik minden alkalommal az író és a helyszínül szolgáló Ráday Könyvtár közös agapéját. A június 14-i esten ezúttal is váltakozott a gyerekirodalom a felnőttversekkel. Mezenésített dalokkal is találkozhattunk, Lukácsy Katalin színművész, Béres Ferenc-díjas előadóművész keltette életre a finom szövésű mesét, verseket.

FOTÓ: CSISZÉR GYÖRGY

Kiadó és szerző: Scur Katalin és Petrőczy Éva

öt századik évében Árva Bethlen Kata lett megidézve, de szót kapott a költőnő csaknem ötven éve választott „ősanyja”, az evangélikus Petrőczy Kata Szidónia is. Róla a jelenkor Petrőczije már egész kis kötetnyi verset írt, ezúttal az *Egy Petrőczy-vers kései folytatása* került sorra. Ez a cím sokaknak ismerős lehet, mert a Duna Televízió *Isten kezében* című portréműsor-sorozatában ugyanezzel a címmel vetítették Csörsz Rumen István énekeslantos-irodalomtörténész és Fabiny Ta-

más – akkor még televíziós szerkesztő – közös filmjét Petrőczy Éváról, illetve Petrőczy Kata Szidóniáról.

A népes közönségben felbukkant a vendégek között Baranyi Ferenc Kosuth-díjas költő és Kassai Franciska előadóművész is, továbbá két szép hangú kislány, Nagy Lili Anna és Scur Hanna. Utóbbi nem csupán énekével, de ötletes verspantomimjával is gazdagította a ketős könyvbemutatót.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Jókai Anna

(1932–2017)

Jókai Anna életútja és az irodalmi életben, közéletben betöltött szerepe senki máséhoz nem hasonlítható a 20. század második felében és a 21. század elején. Ember és szerep egységét látjuk – pontosan illik rá a Németh László által kedvelt gondolatmenet. Csakhogy Németh hősei, miközben egy ideához kívánnak hasonulni, a kettősségből a sorsukat meghatározó belső konfliktusba bonyolódnak. Jókai Anna generációjának egyik legtudatosabb alkotója volt. Most, hogy pályáivén e szomorú alkalomból végigtekintünk, elmondhatjuk: élet és mű az ő esetében egyensúlyba került.

A magyar irodalom nagyszónya volt. Talán az utolsó azok közül, akik mértékadó módon befolyásolni tudták az irodalmi életen kívüli közösséget. Valóságérzékelése pontos, már-már tudományos igényű. Sem írói működésében, sem számtalan, a közösség érdekében fáradhatatlanul végzett megbízatásával nem pusztán egy szűk elit érdekeit nézte, hanem a polgári közönség egészét, saját világát, saját népes olvasótáborát. Ennek a közösségnek írt, és nem a szakmának, íróársaknak vagy a kritikának, amely sokszor nem értette, és irodalmon kívüli jelenségnek bélyegezte őt. A közösség érdekében dolgozott. Fontos jellemvonás ez egy olyan korban, amelyet leginkább a hagyományos közösségek szétesése fémjelez.

Nem élt máshogy, mint ahogyan írt, és úgy írt, ahogyan élt. Elkötelezett író volt, neveltetéséből fakadóan. Ambíciói és tehetsége a legmagasabb csúcokra vitték, de horizontja nem változott. Megmaradt annak, ahogyan indult: egy feltörekvő, 20. századi polgárlánynak, aki keményen is tudott fogalmazni, ha kellett. Érdekeinek, és ami ezzel egy: közössége érdekeinek érvényesítésében kérlelhetetlen volt. De minden cselekedetét átítatta a vele született igényesség, a szépre, a jóra, a boldogságra vágyás törekvése, egyfajta ideális állapot keresése, amelyben minden pátosz és fölösleges ájtatosko-

dás nélkül is megpillanthatjuk Isten arcát. És mindemellett ott van a rá oly jellemző humor is, amely a saját személyével kapcsolatos túlzásokat is képes volt könnyörtelenül kinevetni.

Nagyszóny volt, de mindvégig megmaradt magánembernek. Sorsa nem volt egyszerű, de ebből éppúgy, mint az általa oly keserűen átértett és megélt társadalmi problémákból, erőt merített, és igyekezett másokon is segíteni. Mint szellemi példaképei, Németh László, Kodolányi János, Hamvas Béla, Várkonyi Nándor: nagy pedagógus volt. Elkötelezett magyar polgár, aki az általa fontosnak tartott ügyek érdekében bármeddig képes volt elmenni.

Víszonylag későn, harminchat évesen kezdett el írni, regényei hamarosan meghozták a sikert, bár hivatalos elismerésben a rendszerváltozást megelőzően nem részesült. A Petőfi Irodalmi Múzeum évtizedek óta hívének és támogatójának tudhatta. Akkor is, ha időnként valamivel nem értett egyet. Nem rejtette véka alá sem a dicséretet, sem a bírálatot. Rendszeres vendége volt a háznak, számos munkatársunkhoz személyes jó viszony fűzte. Itt ünnepeltük nyolcvanadik születésnapját. Videófelvételek, tárgyak, kéziratok őrzik emlékét. Nagy örömeinkre az elmúlt húsz évben a Digitális Irodalmi Akadémia egyik legtevékenyebb tagja, pártfogója is volt.

Fájdalommal búcsúzunk tőle, emlékét szeretettel megőrizzük.

■ PRÖHLE GERGELY

A szerző a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója. Jókai Anna életművét méltató gondolataival június 15-én nyitotta meg az intézményben a tíz nappal korábban elhunyt Kossuth-díjas íróra emlékező estet.

Bemutatkozik a mandabokori evangélikus gyülekezet

Mandabokor a Nyíregyháza agglomerációjában fekvő közel hatvan bokortanya egyike. Az elmúlt évtizedekben is megőrizte tanyasi jellegét. A „tírpákok” (a szó jelentése „hosszútűrő”) lakta terület mesél az itt élő emberek munkaszeretetről, precízsegéről, igényességéről. Lelki nyitottságuk, a gyülekezeti közösséget megbecsülő, lelkészt tisztelő és szerető mentalitásuk segítette a megmaradásukat a nehéz időkben. Az elmúlt évtizedekben olyan meghatározó lelkipásztorok végeztek hűségesen a szolgálatukat ezen a területen, mint például Endreffy Zoltán és Bozorády Zoltánné. A Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség helyzete sajátos és egyedi annyiban, hogy lelkészei egyszerre városi és falusi lelkészek is.

Az elmúlt két és fél évtizedben a nagytemplomi gyülekezetéről leválva folyamatosan önállósodtak a meg-megerősödő kisebb gyülekezetek (Nyírszőlős–Nyírtelek, Nagycserkesz, Kertváros, Emmaus).

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Július 9-én, a Szent-háromság ünnepe utáni 4. vasárnapon 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a mandabokori evangélikus imaházból. Igét hirdet Zsarnai Krisztián esperes.

2007-ben helyezte dr. Fabiny Tamás püspök a nyíregyházi evangélikus gyülekezetbe és a hozzá tartozó ötödik körzetbe (Petőfi-tanya, Kálmánháza, Felső-sima, Bálintbokor, Mandabokor) Zsarnai Krisztiánt. Az elmúlt években sokan lettek nyitottá Isten igéje előtt, nőtt a gyülekezetbe járók száma, emberek élete változott meg, és kaptak új életet Krisztusban.

2010-ben fogalmazódott meg a közösségben, hogy új lelki hajlékot szeretne Mandabokorban az évtizedekig otthont adó művelődési ház helyett. A településen és a környéken közel négyszázötven evangélikus él. Istennek hála, sokak kitartható imádsága meghallgattatott: gyülekezeti, országos egyházi és uniós forrásból 2012 őszén elkezdődhetett az építkezés. Az imaház szentelésén 2013 tavaszán együtt adhatott hálát a gyülekezet.

Mára a közel félhektáros területet teljesen belakta a közösség. Számos program (napközis és ifjúsági táborok, családi napok és konferenciák, gyermek- és ifjúsági alkalomok) keretében élük meg a lelki építkezést és növekedést.

A közösséget számos korosztályba tartozó tagok alkotják. A megújuló és erősödő gyülekezetek egyik fontos alappillére ez. Szükségszerű, hogy az istentiszteleteken kívül minden korosztály számára legyen külön lelki alkalom. A legkisebbek, a három év alatti gyermekek édesanyjukkal rendszeresen babamama körbe mehetnek. Az istentiszteleteken természetes az egészen kicsik részvétele is, a három-tizenkét éveseket pedig gyermekóra várja. Az ifjúság a korcsoportjának megfelelően kisifire és nagyifire oszlik. A középnemzedék és az idősebbek közül többen járnak bibliaórára, imaalkalomra és csendeshetekre.

2016 tavaszán a Magyarországi Evangélikus Egyház támogatásának köszönhetően az imaház még egy funkcióval bővült: a tetőtérben öt klimatizált, külön-külön fürdőszobával ellátott vendégszoba lett kialakítva – kimondottan missziói céllal –, összesen huszonegy fő részére. A vendégek lelkileg és testileg is épülhetnek. A lelki töltődés, elcsendesedés helyszíne az imaház szakrális tere, míg a testi épülést különböző sportlehetőségek szolgálják: kosárlabda-, strandröplabda-, focipálya, pingpongasztalok, csocsóasztal, trambulin, játszótér és ijászat várja a pihenni vágyókat. ■

FOTÓ: ZSARNAI KRISZTIÁN

Vajdasági kapcsolatépítés

Gáncs Péter püspök meghívására június 18-án, a vasárnapi főistentiszteleten Dolinszky Gábor, a vajdasági evangélikus egyház püspökhelyettese szolgált igehirdetéssel a Deák téri evangélikus templomban. A két egyház közötti kapcsolatépítés jegyében a Szegeden rendezett svéd–magyar lelkészkonferencia résztvevői április 8-án látogatást tettek Szabadkán, április 30-án pedig Dolinszky Gábor meghívására Gáncs Péter püspök és Hafenscher Károly miniszteri biztos mondott ünnepi köszöntőt a szabadkai ferences templomban rendezett ökumenikus reformációi megemlékezésen, amelynek keretében Bach-kantáták szólaltak meg.

FOTÓ: APRÓ JÓZSEF

A Deák téri vendégszolgálatot követő munkaebéd alkalmat kínált arra is, hogy a további együttműködés lehetőségeiről egyeztessenek a két egyház vezetői. Ennek következő kiemelkedő eseménye október 22-én lesz: a Lutheránia ének- és zenekar Johann Sebastian Bach h-moll miséjét adja elő Szabadkán.

Tanévzáró a szakkollégiumban

Hatodik tanévét zárta a nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégium (ERSZK) június 16-án a Nyíregyháza-Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Bolyai téri központjában megtartott ünneppel. A program egyfajta összegzése is volt a befejezett két szemeszternek, ugyanis a tehetségükkel kitért, sikereket elért szakkollégisták rövid prezentációkban tárták társaik elé eredményeiket.

„Képesnek kell lennünk arra, hogy egymás angyalai legyünk egy közösségben, és ezt el kell tudnunk fogadni a diáktárstól és a szakkollégium munkatársaitól, szakembereitől egyaránt” – mutatott rá igei köszöntőjében Laborci Géza lelkész, az ERSZK felügyelőbizottságának elnöke, akit pár nappal ezelőtt egyébként harmadszor erősítettek meg a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat elnöki tisztségében.

A Nyíregyházán működő szakkollégium olyan roma és/vagy hátrányos helyzetű hallgatókat segít szolgáltatásaival és sajátos képzési programjával, akik különböző felsőoktatási intézményekben, különböző szakokon és évfolyamokon tanulnak. A harminc szakkollégista közül tizenhatan a Nyíregyházi Egyetemen, tizenhárman a Debreceni Egyetemen – főleg annak Nyíregyházán működő Egészségügyi Karán – tanulnak, egy hallgató pedig a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán folytatja tanulmányait.

Evangélikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikusélet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Főszerkesztő: ILLISZ L. LÁSZLÓ (laszlo.illisz@lutheran.hu)
- Magazinszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: KENDEH K. PÉTER – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (marian.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA – Életem igéje, Tallózó (evtallozo@gmail.com)
- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518
- Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu)
- Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.) Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN
- Árusítja a kiadó.
- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302
- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
- Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

Evangélikus istentiszteletek a Balaton partján

Északi part

Balatonfüred–Dörgicsei Társult Evangélikus Egyházközség

(balatonfuredievangelikusyulekezet.hu)

Balatonfüred (Bajcsy-Zsilinszky u. 15.): minden vasárnap 9 órakor (a hónap első vasárnapján úrvacsoraosztással); további alkalmak: felnőtt-bibliaóra minden kedden 18 órakor; ifjúsági óra minden pénteken 17 órakor • Alsódörgicse: a hónap 2., 3. és 4. vasárnapján 11 órakor • Felső-(Középső-)Dörgicse: a hónap első vasárnapján 11 órakor • Kisdörgicse: augusztus 13-án 15 órakor • Balatonakali: a hónap 2. és 4. vasárnapján 14 órakor

Keszthely és Környéke Evangélikus Egyházközség

(keszthely.lutheran.hu)

Keszthely: minden vasárnap 10.30-kor • Hévíz: minden vasárnap 16.30-kor • Tapolca: a hónap 2. és 4. vasárnapján 8.30-kor • Sümeg: a hónap 1. és 3. vasárnapján 8.30-kor. Minden hónap első vasárnapján úrvacsorai istentisztelet.

Kővágóörs–Révfülöp–Kapolcsi (Sion) Evangélikus Egyházközség

(kovagoors.lutheran.hu)

Badacsonytomaj (protestáns imaház): minden vasárnap 8.30-kor • Balatonszepezd: minden vasárnap 8.30-kor • Kapolcs: minden vasárnap 15.30-kor • Kővágóörs: minden vasárnap 11.30-kor • Révfülöp: minden vasárnap 10 órakor • Taliándörögd: minden vasárnap 14 órakor. A Művészetek Völgye fesztivál ideje alatt (július 21–30. között) a kapolcsi és a taliándörögdi evangélikus templom mindennap színes programokkal várja az érdeklődőket.

Mencshely–Nagyvázsony–Szentantalfa–Zánkai Társult Evangélikus Egyházközség

(mencshely.lutheran.hu)

Zánka: minden vasárnap 8.30-kor • Szentantalfa: minden vasárnap 9.45-kor • Mencshely: minden vasárnap 11 órakor • Nagyvázsony: a hónap 2., 4., 5. vasárnapján 14 órakor • Nemesleányfalu: a hónap 1., 3. vasárnapján 14 órakor

Veszprémi Evangélikus Egyházközség

(veszprem.lutheran.hu)

Veszprém: (Kossuth Lajos u. 4.): minden vasárnap 10 órakor • Balatonalmádi (Bajcsy-Zsilinszky u. 25.): minden vasárnap 16 órakor • Balatonfűzfő (Simon István u. 7.): a hónap 1. vasárnapján 14.30-kor

Déli part

Balatonboglár–Hács–Somogyvámosi Társult Evangélikus Egyházközség

(erosvar.hu)

Balatonboglár: minden vasárnap 11 órakor • Hács: a hónap 2. és 4. vasárnapján 14.30-kor • Balatonlelle: a hónap 1. vasárnapján a református imaházban 14 órakor • Fonyód: a hónap 1. és 3. vasárnapján a protestáns templomban 9.30-kor • Balatonszemes: a hónap 2. és 4. vasárnapján az evangélikus imaházban 9.30-kor • Balatonfenyves: a hónap 2. és 4. vasárnapján – július elejétől szeptember elejéig – a református imaházban 18 órakor • Somogyvámos: a hónap 2. és 4. vasárnapján 16 órakor

Kötcsesi Evangélikus Egyházközség

Kötcs: minden vasárnap 10 órakor • Balatonszárszó: a hónap 2. és 4. vasárnapján 8.30-kor

Siófoki Evangélikus Egyházközség

(siofok.lutheran.hu)

Siófok: minden vasárnap 10 órakor • Balatonkenese: a hónap 1. vasárnapján 14 órakor a református templomban • Zamárdi: a hónap 1. vasárnapján 16 órakor az Aradi utcai imaházban • Balatonföldvár: a hónap 2. és 4. vasárnapján 14 órakor a Bajor Gizi Községi Házban • Balatonvilágos: a hónap 2. és 4. vasárnapján 18 órakor a Club Aliga területén lévő református templomban

■ Összeállította: GALAMBOS ÁDÁM

ORATIO OECUMENICA

Hűséges Istenünk! Megköszönjük neked az értünk és nekünk hangzott ígét, a közösség örömét, amelyet a veled és az egymással való találkozásban élhattunk át. Légy áldott, amiért erőforrás vagy mindennapi küzdelmeinkben, vigasztalónk lélekpróbláló időkben, és jelenléted derűje, békéje betölti szívünket.

Hálát adunk gondviselő hűségédért, amely átélhető valóság a mi életünkben is. Szeretnénk bekapaszkodni hűséges szeretetedbe, mert olyan könnyen elfelejtjük, hogy tőled van minden jó; és minden jó, amit te adsz nekünk.

Istenünk, hűséges vagy hozzánk, mert elhívtál minket szent Fiaddal, Jézussal való közösségre. Ő a legnagyobbat tette értünk: a hűséges szeretet áldozatát vállalta a kereszten. Áldunk téged, hogy a kereszt jelében mindannyiunkat magadhoz kapcsolj. Segíts minket, Istenünk, hogy felismerjük hozzánk való hűségedet, és erősödjön szívünkben irántad való bizalmunk és szeretetünk.

Segíts, kérünk, hogy hűség ébredjen a szívünkben az embertársak felé is, akiket ránk bízol, és akikkel hosszabb-rövidebb időre összekapcsolódik az életünk. Segíts napról napra szeretetben hordozni családtagjainkat, rokonainkat, barátainkat és az ismeretleneket is, akik körülöttünk élnek.

Imádkozunk hozzád a testileg-lelkileg fáradtakért, akik az életet üresnek, céltalannak látják. Könyörgünk a szenvedélyek rabságában lévőkéért, a hontalanokért, a megvetettekért, a sikert, boldogságot hajszolókéért. Kérjük, légy jelenléted gyógyító erejével a betegek, szenvedők, elesettek mellett, és küldj minket is vigasztalni, erősíteni, rólad tanulni.

Segíts minket, hogy hűek legyünk hozzád mindhalálig, aki ígéreted szerint az örök élet koronáját készítettél el számunkra. Jézus Krisztusért kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

Szentháromság ünnepe után 4. vasárnap

Lk 6,36-42

Ne ítéljetek, és nem ítéltettek!

Ítélni nem szép dolog. Ezt nem csak keresztyénként gondoljuk így, ez általános emberi vélemény. Csakhogy életünk során számtalanszor adódnak olyan helyzetek, amikor ítéletet kell alkotnunk, véleményt kell formálnunk, és ennek alapján kell döntést hoznunk, választanunk. „Látunk” valahogyan, helyzeteket, embereket, önmagunkat, s ezek alapján lépünk tovább, érzünk, szólunk és cselekszünk.

A kulcsszó mindebben a „látás”. Mit mond el nekünk a mi Urunk a látásunkról? Azt, hogy beteg.

Gerenda a szemben. Ha valaki arról mesél nekünk, hogy szálla fúródott a szemgolyójába, már azt is borzasztó hallgatni. Szinte érezzük a fájdalmat és a félelmet. Az ilyen eset nagyon veszélyes, azonnal orvost kell keresni, ügyeletre menni! De egy gerenda a fejben?! Ez már inkább valami rettető horrorfilmbe illő kép.

Jézus nem finomkodik, egészen brutális képet használ. Persze a kép ugyanakkor groteszk is. Akinek gerenda van a fejében, örüljön, hogy él!

De nem, Jézus rólunk szóló példázatában ez a gerendás okoskodik, látni igyekszik, s meg is van győződve arról, hogy jól lát, és így fordul a másikhoz. Beteg, brutális, groteszk. Nem túlzás ez?

Jézus szeret és félt minket, figyelmeztetni akar ezzel a drasztikus képpel, hogy nagy baj van velünk, emberekkel. Az egyik baj maga a gerenda. Mi ez a gerenda? Mindazok a dolgok, amelyek a lelkünk mélyén hatalmasra nőttek, sokszor észrevétlenül. Amelyek már olyan nagyok, hogy csak ezeken keresztül vagyunk képesek látni mindent és mindenkit. Torzan. Így ítélezünk egymás felett, így látunk a családban, utca- és lakóközösségben, gyülekezetben, sőt ebben a kis hazában is. És bizony sokszor így ítéljük meg Istent magát. „Csalódtam benne! Nem értem és nem tudom elfogadni, hogy az életemben miért így, miért nem úgy cselekszik! A másik embernek miért igen, s nekem miért nem?” Hosszan sorolhatnánk.

A másik legnagyobb baj azonban, hogy még csak nem is látjuk a gerendáinkat. Ezekkel a szívünkben és szemünkben járunk végig az életben, s közben szent meggyőződésünk, hogy semmi bajunk. Hogy úgy vagyunk jól, ahogy vagyunk, hogy vitat-

SALVADOR DALÍ: A KERESZT SZENT JÁNOSÁNAK KRISZTUSA 1951 – KELVINGROVE ART GALLERY AND MUSEUM / GLASGOW

hatatlanul igazunk van, jól látunk, jól ítélünk. Mindig csak kizárólag a másikat, egymást. „Nekem tényleg van önkritikám, de...” – mondogatjuk. S közben nem látjuk, hogy saját bűntől, emberi természettől megrontott látásunk úgy beteg, ahogy van.

Gerenda a Golgotán. De hát akkor mitévők legyünk? Hiszen azért szükséges ítéletet alkotnunk, véleményt formálnunk a mindennapok kis és nagy dolgaiban. Az Úr Jézus beszél a megoldásról is: Vedd ki! Előbb! Mielőtt a másokra néznél vagy egyáltalán gondolnál, nemhogy szólnál vagy nyúlnál – vedd ki!

De hogyan képes valaki, aki egy gerendától vak még önmaga meglátására is, hogy meglássa és kivegye ezt a gerendát? Nincs más, mint kimondani a jerikói vak Bartimeus kérését: „Uram, hogy lássak!” Hogy lássunk! Önmagunkat és egymást is úgy, ahogyan te, kegyelmes Édesatyánk, látsz minket.

Van az Újszövetségben egy másik történet, amelyben szerepel egy gerenda. A Golgotán felállított hatalmas gerenda, a kereszt fája. A kivégzőosz-

lop, amelyre Isten Fia hagyta magát felfeszíteni. Nem tehetetlen áldozatként, hanem önmagát feláldozva. Mert ezért jött el ebbe a belső sötétségektől vak világba, hogy bűnből, halálból, a legmélyebb fekete homályból megszabadítson minket. Nézzük és láthatjuk úgy azt a nagy gerendát a Golgotán, mint a mindannyiunk szívéből és szeméből az ő végtelen és hatalmas szeretete által kiemelt gerendát.

Ehhez nekünk óhózzá kell kiáltanunk, tőle gyógyulást kérünk és várunk. Egészen megadni magunkat neki, bizalommal kinyitni öelőtte, és engedni, hogy hozzánk lépjen és megérintsen. Ott, ahol a legmélyebb és talán a legfájóbb a seb. Hogy tiszta fényével bevilágítson, leleplezzen, és bűnt ítélő, mégis kegyelmes szeretetével kimentsen a sötétségeinkből, és látóvá tegyen minket.

■ ROSTÁNÉ PIRI MAGDA

Imádkozzunk! Urunk, Jézus Krisztus! Szabadíts meg minket a gonosz ítéleztől, és engedj rácsodálkoznunk irántunk való kegyelmes szeretetedre. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 9.) [Dávid] utódai közül tette Isten Izráel üdvözítőjévé Jézust, ígéret szerint. ApCsel 13,23 (Zof 3,14–15a; Lk 6,36–42; Róm 14,10–13; Zsolt 7) Az egymásnak mondott ígéretek sokszor a pillanatnyi helyzet feszültségének enyhítésére használjuk, és ha később már nem tartjuk meg, csalódást okozunk és élünk meg. Az emberi ígéretek sokszor értéküket veszítik. Isten ígérései azonban szilárdak, és a Szentírás lapjain egymás után kapjuk a figyelmeztetést: Isten újra és újra megtartja, amit megígért. Benne nem csalódunk, rá biztosan számíthatunk. Üdvözítőt ígért a világnak, és nekünk van Krisztusunk, aki a mi üdvözítőnk!

Hétfő (július 10.) Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. 1Móz 1,1 (Zsid 11,3; Gal 6,1–5; ApCsel 15,36–16,5) A Biblia első mondata az ember hitvallása a világról: minden, amit lát, hall, tapasztal, Isten alkotása. Sőt ha egy keveset még tovább olvasunk, azt is megtudjuk, Isten jónak teremtette ezt a világot. Egészen elborzasztó látni, hogy a világ, amelyben élünk, mennyi mindenben rossz. Pusztul a környezet, az élővilág, egyre kevesebb faj él körülöttünk, a természet csapásai is rendre átrajzolják környezetünket és gondolkodásunkat. És romlik az emberi kapcsolatok minősége is. Isten az emberre bízta a jónak alkotott világot. Ha rossznak látjuk, a mi felelőségünk kell, hogy eszünkbe jusson. Sosem késő a magunk környezetében fordítani ezen a folyamaton.

Kedd (július 11.) Légy erős kősziklám, ahová mindig fölmehetek, melyet segítségemre rendeltél. Zsolt 71,3 (ApCsel 20,36–38; 2Kor 2,5–11; ApCsel 16,6–15) Jó tudni azt, hogy Isten biztonszágot nyújt sokszor bizonytalan életünkben. Ha tudjuk a hozzá vezető utat, akkor bármikor mehetünk hozzá. Az erős kőszikla stabilitást jelent, de védelmet is ígér. Életünk viharai között kell, hogy legyen egy ilyen stabil pont. A vihar szele ellökhet minket messzire is, de ha Istenhez, a sziklaszilárd segítőhöz ragaszkodunk, már nem vagyunk kitéve ennek a veszélynek. Ha imádságban hozzá kapcsolódunk, ő megvéd, támogat, segítséget nyújt. Szóljunk hozzá a bajban!

Szerda (július 12.) Többé nem rejtem el orcámat előlük, mert kitöltöm majd lelkeket Izráel házára – így szól az én Uram, az Úr. Ez 39,29 (Ef 1,13; Mk 11,[20–21]22–26; ApCsel 16,16–24) Ez is egy ígéret, amelyet Isten sokszorosán betartott már eddig is. Isten Lelke adott erőt a prófétáknak mindig az Úr szavát szólni, általuk kapott Izráel kijelentést és bátorítást. A Szentlélek betöltötte az apostolok házát és szívét is, és ezrek tértek meg

így kimondott szavaikra. A Lélek munkálja az egyházat is két évezred óta, mely sok emberi küzdelem között is megtarthatta így az evangélium tiszta tanítását, hogy sokak számára adjon ezzel támaszt. És a mi személyes életünkben is ugyanígy megláthatjuk, már eddig is hányszor mutatta meg kegyelmét Isten a Szentlélek munkája által. Isten nekünk és értünk küldi a Pártfogót és Vigasztalót.

Csütörtök (július 13.) Istent soha senki sem látta: az egyszülött Isten, aki az Atya kebelén van, az jelentette ki őt. Jn 1,18 (1Kir 8,27; 1Kor 12,19–26; ApCsel 16,25–40) „Boldogok, akik nem látnak és hisznek” – mondja Jézus (Jn 20,29), és egész életünk ennek a reményében telik. Az evangéliumot olvasva mégis meglepőnek számunkra az a kegyelmes Isten, aki látja életünk gondjait és bűneit, és személyesen számunkra megváltót, szabadítót küld. Hitünk, mely szintén Isten ajándéka, ezt a reménységet erősíti bennünk. Bár mi sem látjuk az Atyát, tudunk róla, érezzük jelenlétét.

Péntek (július 14.) Mert közel van a szabadulás az istenfélőkhöz... Szeretet és hűség találkoznak, igazság és béke csókolgatják egymást. Zsolt 85,10–11 (2Pt 3,13; Fil 2,1–5; Fil 1,1–11) Szeretet és hűség, igazság és béke, talán még folytatni is tudnánk a sort, mi minden tenné a világot jobbá, élhetőbbé. Nem az a tapasztalatunk, hogy ezek uralkodnának a minket körülvevő világban. Bármennyire nehéz is, most próbáljuk mégis elfogadni azt, amit a zsoldár kijelent: közel van a szabadulás, közel van mindez hozzánk, istenfélőkhöz. Bármilyen legyen is a világ kívül, bennünk ott munkálkodik Isten szeretete és hűsége, igazsága és békéje. És nemcsak bennünk lehet ott, hanem általunk a világ is változhat, ha szereteteinkhez, munkatársainkhoz, szomszédainkhoz úgy tudunk odalépni, hogy ez és csakis ez vezérel minket.

Szombat (július 15.) [A jó pásztor] a maga juhait pedig nevükön szólítja és kivezeti. Amikor a maga juhait mind kivezeti, előttük jár, és a juhok követik, mert ismerik a hangját. Jn 10,3–4 (2Móz 33,13b; Jón 4,1–11; Fil 1,12–18a) Idilli kép a jó pásztor és az őt körülvevő nyáj képe, ahogy idilli képeket ismerünk Jézusról és az őt körülvevő tanítványokról is. Az idilli képek azonban sokszor eltávolodnak hétköznapi valóságunktól. Pedig minket ábrázol ez a kép! Jézus, a jó pásztor személyesen ismer minket, és mi tényleg ismerhetjük a hangját, kijelentéseit, akaratát. Legyünk engedelmesek, egymást is támogatva, biztatva, és kövessük szavait!

■ PELIKÁN ANDRÁS

HIRDETÉS

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

Ha újság, akkor **Digital**stand

KEDVENC LAPJAID EGY KATTINTÁSRA!

WWW.DIGITALSTAND.HU

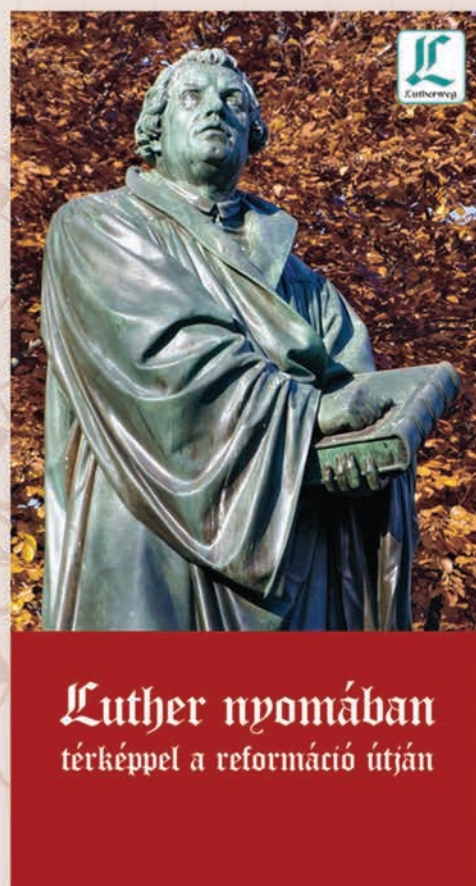
Kínálatunkból:

BO RS **Blikk** *Kisbetyek* **GLAMOUR** **Auto** **GEO** **élet** **FÖLDGÖMB** **GameStar** **goodfood** **Haszon** **hetiválasz** **KÉZMAZS** **KISALFÖLD** **MÉHÉSZET** **lakáskultúra** **Magyar Nemzet** **MAGYAR HÍRLAP**
Magyar **lakók** **magyar** **konyha** **NÉPSZAVA** **NATIONAL GEOGRAPHIC** **nők lapja** **nemzeti** **start** **OTTHON** **ötlet** **AMBUCLIP** **MOZIRK** **PCWorld** **praktika** **gyógyás** **Ujember** **VILÁGGAZDASÁG** **Vidék íze**

KEDVES ÁGNES – MAKOVICZKY GYULA – MARTON JENŐ:

LUTHER NYOMÁBAN

A REFORMÁCIÓ ÚTJÁN NÉMETORSZÁGBAN / TÉRKÉPPEL A REFORMÁCIÓ ÚTJÁN

2980 Ft / 96 oldal + térkép / 115x210 mm / kartonált hajtófülekkel / ISBN 978-615-5426-31-5

Luther Kiadó – Hibernia Nova Kiadó

A *Luther nyomában* című ismeretterjesztő kiadvány útikalauz és térkép Luther életének legfontosabb helyszíneivel a Reformáció 500. évfordulójának idején és a későbbiekben Németországba utazók számára. Célja Luther Márton életútja állomásainak bemutatása 1517-es színre lépésétől haláláig. A helyszíneket rövid, pontos leírások és látványos fényképek segítségével bemutató útikalauz és a kétoldalas részletes térkép segítségével Luther életének jelentős helyszíneit a valóságban vagy virtuálisan követni szándékozó olvasó minden lényeges információról tudomást szerezhet. Luther döntően Szász-Anhalt, Szászország és Tübingia tartományokban töltötte életének legnagyobb részét, e három térség jelentős részleteit kiemelten ábrázoljuk mind a B/2-es térképen, mind az útikalauzban. A két kiadvány praktikusán kiegészíti egymást, de mindkettő önmagában is remekül használható.

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK
A WWW.LUTHERKIADO.HU/BOLT OLDALON

Evangélikus könyvesbolt: 1081 Budapest, Kiss József u. 2/a
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között
www.lutherkiado.hu/bolt • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518
Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.